

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Pe temeliiile independenței, pe temeliiile libertății, spre edificiul de azi și de mâine al unui popor eroic

9

Mai 1877 — 9 Mai 1945.
Două momente de pisc ale
istoriei, de afirmare ma-
joră a României și a româ-
nilor, două date de răscruce
în calendarul nostru. De

fapt, o singură zi, o singură, mare
zi a Victoriei.

Prăznuim, în această zi, marele Cente-
nar al Independenței, marele Cente-
nar al Neatîrnării, acea „sumă a istoriei na-
ționale”, acea sumă a unor străvechi și
năvalnice aspirații populare, purtate cu
indârjire și neclintire, cu măreție și cu
mindrie, de-a lungul vremurilor, crista-
lizate într-un prielnic, patetic și glorios
moment al „lucrării secolelor”, al lucră-
rii istoriei, al lucrării duhului românesc
asupra sa, întru sine și pentru sine.
Independența, acest act istoric de căpe-
tenie al existenței noastre ca neam, s-a
impus, într-adevăr, conștiințelor noastre
— și conștiințelor lumii — ca un act decisiv,
revelator și definitoriu a ceea ce, de
atunci, numim „spiritul românesc”, dese-
nind calitatea unui popor apt să intre în
concertul civilizației printr-un har de
care civilizația și armonia lumii au în-
țedeana nevoie: dragostea pentru li-
bertate, pentru neatîrnare, pentru afir-
mare nestinjenită a ființei neamului, a
virtuților ei creatoare. Am vorbit și vor-
bim prin acest act, legitimând niște insu-
șiri care au irumpat printr-o biruință de
răsunet, impunând locul nostru pe harta
geografică și spirituală a lumii. Profet
de învățați, încercat cu spada de vo-
ievozi, năzuit cu toată ființa de sufle-
rea românească din toate zările, acest
act — similar ca greutate și consecințe
cu însăși întemeierea poporului de la
Dunăre și Carpați — dă replică peste
secole cititorii istorice prime a acestui
pămînt, legitimându-ne ca națiune.

Prăznuim, în același timp, în această
zi, la 9 Mai, 32 de ani de la victoria
războiului antihitlerist, război la care româ-
nii, ca și în 1877, au participat cu
întreg sufletul, pînă la ultima răsuflare,
cu trupul, pînă la singe și cămașă, lup-
tînd să se dezrobească pe sine și dezro-
bind totodată — ca și pe cimpiele Gri-
vitei sau Smirndanului — alte popoare in-
genunchiate.

Numai cei care iubesc precum noi li-
bertatea, neatîrnarea, demnitatea pot
să-și sacrifice cu atîta nepregătire sin-
gele pentru libertate, neatîrnarea, dem-
nitatea celor de-o seamă cu ei. Sîntem
dintre cei care nu ne-am tocmît nicioda-
tă la jertfe. Sîntem dintre cei care n-am
răbdat niciodată jugul, indiferent cum s-a
numit, indiferent cine a încercat să ni-l
pună pe grumaz. Sîntem dintre cei care
n-am răbdat și nu răbdăm umilința
aservirii, pentru noi numele României
fiind tot una cu libertatea, independența
și suveranitatea ei.

Pentru toate acestea, ziua de 9 Mai —
zi trecută cu roșu de două ori în ca-
lendarul nostru — este mai mult decît
o dată istorică. Ea, această sacră zi a
românilor, pusă pisc peste piscurile isto-
riei noastre, este un patetic memento,
este acel tulburător amintește-ți! prin
care îi învățăm pe copiii noștri că li-
bertatea a însemnat singele strămoșilor,
că demnitatea s-a cucerit printr-o mare
jertfă a generațiilor, că independența și
suveranitatea de azi ale României socia-
liste înseamnă lumina ochilor, înseamnă

DONE STAN : Dorobanțul

temelia de ființă, înseamnă însăși viața
și dănuirea noastră.

Prăznuim, în același timp, în aceste
zile, un moment al istoriei românești
care, sintetizînd o întreagă epocă de
aspirații și vrei, cristalizîndu-le într-o
programă de luptă precis definită, gin-
dită sub porunca și sub dictarea jertfe-
lor strămoșești, dar orientată spre viitor,
spre viitorul amplu, liber și demn al ce-
lor mulți, ne legitimează în timp și
înainte, și înapoi. Celebrăm, la 8 Mai,
în ajunul zilei Independenței, 56 de ani
de la crearea Partidului Comunist Român,
acea forță a muncitorilor, a națiu-
nii întregi, care, pentru prima oară în
existența acestui neam, s-a dovedit ca-
pabilă să ducă cu fermitate, cu neșovă-
rire și cu credință, steagul Independenței
și Libertății, asumîndu-și istoria pentru
sine, modificînd-o pentru popor. Cele-
brăm, la 8 Mai, ziua Partidului, a acelei
forțe politice îndrăznețe, radicale, intran-

sigente, luminată de idealurile cele mai
nobile ale timpului, care, pentru întia
oară, a înțeles rosturile istoriei românești
și nevoile națiunii, servindu-le de pe o
platformă politică devenită — pentru în-
tîia oară — platforma națională de
existență a unui întreg popor, a tuturor
fiilor acestui pămînt, de toate naționa-
litatea, uniți într-o singură, mare luptă,
uniți într-o singură, mare credință: viito-
rul liber, demn și fericit al patriei. Gene-
rațiilor jertfelor strămoșești, luptătorilor
pentru independență, pentru dreptate,
pentru progres național și social, pentru
dreptul oamenilor acestui pămînt la
munca lor și la viața lor, li s-au adăugat
astfel, împlinindu-le năzuințele și mesa-
jul, acești luptători de o calitate umană
nouă, inedită, revoluționară, acești oa-
meni ai opțiunilor integrale, ai jertfelor
integrale, ai dăruirilor integrale, acești
oameni care sînt comuniștii, acești oameni
care, luptînd pentru un ideal, au fă-

cut-o cu prețul vieții, au înfruntat mai
mult ca toți cei de dinaintea lor riscul
morții, cu curajul pe care oamenii îl au
numai în clipele încercărilor supreme. Ei
au făcut din încercările supreme un mod
permanent de viață, ei au făcut din
luptă o profesie, ei au slujit poporul ro-
mân și marea cauză a libertății sale cu
atîta ardoare, cu atîta nobilă dăruire, cu
atîta lucidă jertfire de sine, încît, așa
cum se petrece cu fervenții marilor cre-
dințe, aceasta le-a modificat însăși
pasta umană, făcînd ca titlul de comu-
nist să însemne, pentru poporul de la
Carpați și Dunăre, un blazon al celor
mai eroice însușiri, să însemne însăși
conștiința acestei țări.

Participarea României la victoria de la
9 Mai 1945 — act care împlinește sem-

(Continuare în pagina 11)

ILIE PURCARU ■

Trompetele, răsune!

Cintecul zilei

„Suntem independentă națiune!” —
Ca să putem rosti acum un veac
Această simplă propozițiune
A trebuit, pieptiș, din vremi străbune,
Să-naintăm, coloană de atac.

„Suntem independentă națiune!” —
Ca să-i răzbată lumii în auz,
A primăvară trebui să tune,
Și-n Poarta Otomanei Semilune
Să bată-al Calafatului obuz.

„Suntem independentă națiune!” —
Cuvintele, să nu ne fie-n van,
Ca Făt-Frumos, din zori la soare-apune
Pe mulți vrăjmași răzbirăm a-i răpune,
De și-a-nchinat, chiar sabia, Osman.

„Suntem independentă națiune!” —
Ca-n cor cu noi s-o jure, cei de-un grai
Frățește trebui să se-adune,
Spre-a împlini întia uniune
La Alba-noronării lui Mihai.

„Suntem independentă națiune!” —
A trebuit și-un August Insurect,
Ca s-o putem întotdeauna spune
Și pentru noi, dar și la mari tribune,
Mereu în cinstea lumii și-n respect.

De-aceea-n Mai, trompetele, răsune!
Cu toată forța unui veac de ani:
Sîntem independentă națiune,
Uniți, toți fiii patriei comune,
Sub steagul libertății, suverani!

Bibințel

1 MAI 1977 în România: sărbătoarea muncii, sărbătorirea celor ce muncesc, într-o Țară Muncitoare

Sîntem o Țară Muncitoare. O țară a dreptului, a satisfacției muncii. Fiindcă ale noastre sînt mijloacele și scopurile acestei munci, ale noastre sînt uneltele cu care trudim, iar rezultatele acestui efort ne aparțin de asemenea. Liberi, astfel, în cel mai adînc sens omeneșc al cuvîntului și uniți în ideal, indiferent de lucrul în care se străduie fiecare, muncitor, țaran, intelectual, sărbătoarea zilei de 1 Mai a fost sărbătoarea întregului popor român, constructor cetezător și lucid al socialismului în țara sa și, în același timp, doritor de mai bine pentru viitorul însuși al lumii, pentru pacc, pentru progres, pentru civilizație.

Anul acesta, precum se știe, sărbătoarea muncii libere și a primăverii, a frăției muncitorilor de pretutindeni, a avut în viața poporului nostru semnificații și rezonanțe deosebite. Ea s-a desfășurat în preajma împlinirii a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, năzuință de veacuri a poporului nostru, înfăptuită cu eroism, consacrată prin jertfele aduse pe cîmpul de luptă, și totodată, în preajma aniversării a 56 de ani de la înființarea partidului clasei noastre muncitoare, stegarul luptei revoluționare, al celei mai înaintate, mai clarvăzătoare și unite forțe politice românești, devenită, în ordinea evenimentelor istoriei noastre contemporane, prin înalta misiune patriotică pe care și-a asumat-o, răspunzătoare pentru desăvîșirea idealurilor de unitate, de independență și progres ale întregii națiuni. Este un mare adevăr al vieților noastre că uriașă forță organizatorică, politică și spirituală a Partidului Comunist Român reprezintă astăzi centrul vital al întregii națiuni socialiste. Succesele trainice obținute de poporul nostru în zidirea noii orînduirii, în dezvoltarea economiei socialiste, în modelarea conștiinței înaintate a omului, liber făuritor al destinului țării prezente și viitoare, ridicarea nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc, sînt hotărîtoare fapte de istorie pe acest pămînt străjuit de cerul de peste Carpați, în această țară în care acum, în mai, se dezvelește din floare fructul și în mările de grîu veghează lumina plîinii viitoare, în această Românie Eternă, în această Românie Continuuă, ca Țară Muncitoare, deci ca țară înnobilită prin dreptul inalienabil pe care și l-a cîștigat, de a munci prin ea însăși, pentru ea însăși. După cum se cunoaște, anul 1976, primul din acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, s-a încheiat cu succese deosebite: planul producției industriale a fost realizat în proporție de 101,9 la sută, cu o creștere de 11,5 la sută față de anul anterior; în agricultură s-a obținut o recoltă de aproape 20 de milioane tone de cereale. Rodnic este și bilanțul realizărilor din 1977 cu care ne-am prezentat în pragul sărbătorii zilei de 1 Mai. În primul trimestru al acestui an producția industrială planificată a fost îndeplinită în proporție de 103,1 la sută, iar planul productivității muncii de 101,5 la sută.

Astfel, marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai, organizată de Comitetul municipal București al P.C.R. și desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a întregii conduceri de partid și de stat, a reafirmat încă o dată, într-o atmosferă de vibrant entuziasm, că înfăptuind neabătut hotărîrile Congresului al XI-lea, Programul partidului, indicațiile cuprinse în recentele expuneri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a forurilor conducătoare de partid și de stat și la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, continuăm cu succes opera istorică de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare a României spre comunism.

În după-amiaza zilei de sîmbătă, 30 aprilie, sub vasta boltă a sălii Palatului sporturilor și culturii, au răsunit puternice urale și ovații, s-a aclamat cu înflăcărare, îndelung, într-o simbolică și firească alăturare, numele gloriosului nostru partid comunist și al secretarului său general, pentru eroica noastră clasă muncitoare, pentru minunatul

popor român, constructor al socialismului, pentru patria noastră liberă și mindră.

Împreună cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în tribuna oficială au luat loc tovarășul Manea Mănescu, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ștefan Voitec, Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Andrei, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilinet, Ion Ursu, Constantin Dăscălescu, Aurel Duma, Ion Stănescu. Au luat loc, de asemenea, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești din țara noastră, Eroii ai Muncii Socialiste, reprezentanți ai unor organizații de masă, ai oamenilor muncii din mari întreprinderi bucureștene, ai vieții științifice și culturale. La adunare au participat numeroși oaspeți de peste hotare, a

căror prezență a constituit un simbol al trainicilor legături de prietenie și solidaritate internaționalistă pe care le au țara, poporul și partidul nostru, cu clasa muncitoare, cu forțele progresiste și democratice, cu toate popoarele lumii. Au fost prezenți șefi de misiuni diplomatice acreditați la București, alți membri ai corpului diplomatic, precum și corespondenți ai presei străine. Despre semnificația zilei de 1 Mai a vorbit tovarășul Ion Ioniță, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului. Arătînd că anul acesta sărbătorirea zilei de 1 Mai a avut loc în condițiile în care toți oamenii muncii din patria noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — muncesc cu hotărîre, cu abnegație și eroism pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe anul 1977, a planului cincinal, pentru înlăturarea deplină a urmărilor cutremurului din 4 martie, vorbitorul a relevat că marile succese obținute pe calea făuririi vieții noastre noi se datoresc conducerii de către Partidul Comunist Român, care își îndeplinește cu cinste rolul istoric de

conducător al întregului popor, unind eforturile clasei noastre muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii, în grandioasa operă de înaintare a României pe calea civilizației și a progresului.

Iată, acestea sînt dovezile iubirii noastre față de patrie. Acum, aici, în această primăvară verificatoare, în această primăvară de luptă și certitudini, ca o probă de foc a unui neprecupețit eroism și a unei impresionante solidarități cu care toți fiii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — sub directă conducere și organizare a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au depășit urmările izbucnirii stihinice a pământului și uniți prin partid, adică prin ceea ce este însăși conștiința acestui popor, s-au înrolat pe frontul refacerii într-o uriașă strădanie colectivă, cu toate resursele și capacitățile lor de creație, astfel încît nimic din ceea ce ne-am propus în planurile de dezvoltare a țării să nu aibă de suferit. Iată o strălucită manifestare a voinței comuniste, a încrederii în sine și a comportamentului față de istorie al clasei noastre muncitoare. Iată opțiunea întregului popor față de ziua de mîine a patriei, așa cum se întemeiază ea în Carta viitorului României socialiste și comuniste — Programul adoptat de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R.

Este de la sine înțeles că în România, țară care prin obiectivele și realizările sale afirmă o politică a libertății, a demnității și bunăstării propriului popor și, în același timp, a tuturor popoarelor lumii, 1 Mai 1977 a prilejuit și o puternică reafirmare a solidarității noastre internaționale cu oamenii muncii de pretutindeni, înregistrarea cu satisfacție a marilor schimbări petrecute în dezvoltarea lumii contemporane, în raportul mondial de forțe, succesele țărilor socialiste, creșterea avîntului forțelor revoluționare, antiimperialiste și democratice de pretutindeni, în lupta pentru pace și progres social, bună înțelegere între țările lumii. În spiritul orientărilor principale statuate de Congresul al XI-lea, înscrise în Programul partidului

nostru, România socialistă dezvoltă relații de colaborare și prietenie cu toate statele lumii, participînd activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Demersurile sale pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, bazate pe deplina egalitate și echitate, pe respect reciproc și fructuoasă conlucrare între națiuni, sînt astăzi binecunoscute. Rodnicele întîlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători din țările socialiste, din țări în curs de dezvoltare, din alte țări ale lumii, activitatea sa neobosită pentru afirmarea și consolidarea destinderii, cooperării și securității în Europa și în lume au adus o contribuție de cea mai mare însemnătate la promovarea relațiilor de prietenie cu celelalte popoare, au conferit o valoare deosebită politicii externe a partidului și statului nostru, ridicînd pe culmi necunoscute prestigiul și autoritatea internațională a României.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai, potrivit unei vechi tradiții proletare, puternic implantate în realitatea românească, zi de solidaritate cu toți oamenii muncii, de pretutindeni, a prilejuit, fără îndoială, o reafirmare a caracterului profund umanist al societății noastre, deschisă înăuntru și în afară, intru înflorirea patriei, bunăstarea națiunii, fericirea oamenilor, pe de o parte, și intensificarea eforturilor ei, în același timp, pentru soluționarea în conformitate cu interesele popoarelor a marilor probleme ale contemporaneității. Fiindcă sîntem, cu adevărat, o Țară Muncitoare, al cărei gînd drept și a cărei faptă neabătută o îndrituiesc să se numească o Țară de Omenie.

Joi, 28 aprilie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohamed Husni Mubarak, vicepreședinte al Republicii Arabe Egipt, trimis special al președintelui Anwar El Sadat. Cu acest prilej oaspețele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea șefului statului egiptean cu privire la poziția Republicii

Arabe Egipt față de situația din Orientul Mijlociu și a informat despre vizita președintelui Anwar El Sadat în Franța, R. F. Germania și S.U.A.

În timpul convorbirii, relevîndu-se necesitatea intensificării eforturilor pentru soluționarea rapidă, pe cale politică, a conflictului din Orientul Mijlociu, care să ducă la instaurarea unei păci drepte și trainice în această zonă, s-a subliniat, totodată, că o mare importanță ar avea în acest sens reluarea Conferinței de la Geneva cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

Trimisul special al președintelui egiptean a dat o înaltă apreciere poziției constructive a României față de situația din Orientul Mijlociu și a adresat calde mulțumiri pentru contribuția și acțiunile întreprinse de șeful statului român, de țara noastră, pentru reglementarea pe cale politică a conflictului, în interesul păcii popoarelor din această regiune și din întreaga lume.

Întrevederea a prilejuit președintelui Nicolae Ceaușescu și vicepreședintelui M. H. Mubarak reliefaarea cu satisfacție a faptului că relațiile dintre cele două țări cunosc o dezvoltare rapidă și multilaterală, întemeiate pe măsurile importante stabilite cu ocazia dialogului la nivel înalt de la București și Cairo. A fost manifestată, în același timp, dorința comună de a extinde și întări în continuare fructuoasa colaborare româno-egipteană în domenii de interes reciproc, de a intensifica conlucrarea pe tărîmul vieții internaționale, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii, progresului și cooperării între națiuni.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, vineri, 29 aprilie, pe dr. Rafael Caldera, senator, fost președinte al Republicii Venezuela, cu soția, doamna Alicia Pietri de Caldera, aflați, la

invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, într-o vizită în țara noastră. Mulțumind pentru plăcutul prilej de a cunoaște realizările României, oaspețele a dat o înaltă apreciere politicii externe promovate de țara noastră, de președintele țării, în sprijinul luptei popoarelor pentru o viață mai bună, pentru intronarea în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. În cursul întreprinderii s-a evocat vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Venezuela, și au fost discutate unele probleme ale vieții internaționale, îndeosebi ale luptei popoarelor pentru lichidarea subdezvoltării, valorificarea în interesul propriu a bogățiilor naționale de care dispun, stabilirea unor raporturi mai juste între prețurile materiilor prime și ale produselor finite, care să asigure o dezvoltare mai rapidă a țărilor rămase în urmă.

În cursul aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ziaristul japonez Masashi Egawa, de la grupul de presă „Mainichi”. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat ziaristului japonez un interviu.

Sîmbătă, 30 aprilie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Hans Voss, ambasadorul Republicii Democratice Germane la București, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe ambasadorul Republicii Arabe Egipt în țara noastră, Hassan A. Dawood, la cererea acestuia. Ambasadorul Republicii Arabe Egipt a transmis, cu acest prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea președintelui statului egiptean, Anwar El Sadat.

DUMITRU ELIADE ■

rînduri pe frontul eroic al muncii

Două schimburi ale unei ștafete de aur...

Comitetul de partid al întreprinderii mecanice de material rulant Grivița Roșie. Stau de vorbă cu un tânăr care lucrează de 11 ani la I.M.M.R., îl cheamă Ion Constantin și deși are numai 29 de ani se prezintă cu o „carte de vizită” nebănuită de un om care intră pentru prima dată pe porțile întreprinderii. Toată lumea vorbește de acest tânăr muncitor în termeni superlativi, adăugând elogiilor o notă — gravă — de respect și considerație care aproape că îți s-ar părea mai firească dacă ar fi vorba de un bătrîn și încercat veteran al întreprinderii.

Cine este Ion Constantin ?

Este sculer matrițer, șef de echipă, are în subordinea sa 36 de oameni și a făcut 36 de inovații aplicate în producție.

— La 24 de ani aveam exact 24 de inovații; în ultimii ani însă m-am grăbit. Viața merge mai iute, are alt ritm, trebuie să ții pasul cu ea. O inovație pe an e puțin. Sint atîtea de făcut.

La inovații lucrez tot timpul meu așa-zis liber. Adică mă gîndesc permanent la ele și-mi fac mereu schițe pe un carnetel, chiar și în tramvai sau în autobuz. Ajuns acasă, după ce mîncînc înclin masa atît cît să pot lucra pe ea ca pe o planșetă de proiectat... Și lucrez...

— ...pînă la cît ?

— Pînă la 11, 12 noaptea.

Dimineața, cînd ajung apoi la întreprindere mă confrunt cu Ilie Maxim, îi arăt schițele mele, iar nea Ilie, care este un muncitor specialist cum n-am mai pomenit, îmi dă o părere, două. Și merg pe drumul meu — și al inovației — pînă la capăt.

— Cînd și cum ți-a venit pasiunea asta pentru inovații ?

— Mi-a venit mai demult. Eram foarte tînăr, lucram însă bine și într-o zi m-am nimerit împreună cu vreo cîțiva meșteri și muncitori specialiști, mai vîrstnici, în cabinetul fostului di-

rector. Tovarășul director le-a arătat meșterilor un panou cu cîteva zeci de piese de import, una mai scumpă ca alta și care de care mai complicată. „Uitați-vă bine la ele, a spus directorul. Dacă reușiți să le faceți aici, la noi, scăpăm de o groază de belele. Nu mai plătim valută, nu mai așteptăm cu lunile să sosească în țară, terminăm cu toate întîrzierile, facem planul mai iute și mai bine”.

Mesterii s-au uîtat, au zis că se apucă de treabă, dar i-au spus directorului că mă iau și pe mine în munca de realizare a acelor piese. „Fugiți, mă, cu picuți ăștia de aici!” — le-a zis directorul. „Nu vorbiți așa, tovarășe director, nu-l știți pe Costică, nu știți ce-i poate pielea” — a răspuns unul dintre meșteri.

— Ce a urmat ?

— A urmat alegerea pieselor. Adică fiecare muncitor specialist, fiecare maistru, a ales cîte o piesă de pe panou, angajîndu-se că încearcă să o facă la noi. După ce pe panou au rămas, vă dați seama, cele mai grele și mai complicate piese, de care nu se atîngea nimeni, am întins și eu mina spre una dintre ele, aproape mai mult din curiozitate, s-o văd mai bine cum arată. La care directorul, observîndu-mă, m-a luat iute: „Las-o, mă, acolo și vezi-ți de treabă!”

— Și ți-ai văzut de treabă ?

— Mi-am văzut. Peste două luni și jumătate eram în același birou cu două piese în mînă, cea străină și una făcută de mîna mea, amîndouă semînd de parcă erau gemene.

— Și de atunci ?

— De atunci n-a existat ocazie, vreo situație din asta cînd se căutau soluții noi, ca directorul să nu trimită și după mine. Între timp am ajuns cu adevărat inovator. M-a luat nea Maxim și mi-a arătat cum să fac un dosar de inovație, am învățat și eu cum se fac proiectele — de-ați ști cîte zeci de sticle de tuș am stricat, în fond nu-i nici o rușine că recunosc, nu ?!, pînă am învățat să desenez pe calc — și am trecut la treabă serios.

— La care dintre inovațiile pe care le-ai reușit te gîndești cu mai multă plăcere, cu mai multă satisfacție ?

— Să zicem la matrița pentru format buloane cap adaus. Pentru o piesă lucrau la forjă 5 oameni. Cu matrița

făcută de mine lucrează numai 2 oameni, calitatea pieselor iese mai bună și se face și economie de material, nemaivorbind de economia a trei retribuții de muncitori care lucrează la altceva.

— Ce economii a adus această inovație ?

— Pînă la 200 000 lei.

— Munca de inovator are și momente mai puțin plăcute ?

— Cîteodată, da. Gîndiți-vă că uneori găsești o metodă cu care faci o piesă într-un minut sau două în loc de un sfert de oră. E un mare cîștig în lucru, dar el atrage totodată și schimbarea normei muncitorilor care produc acea piesă. Și pe cîte unii îi mai deranjează că le-ai tulburat liniștea. Dar asta-i viața. Cu lumini și umbre...

Cuvîntul partidului

Am încercat să nimeresc cuvîntul curat, cum e cristalul șlefuit, să oglindească simțul meu și gîndul, cu tine este viața mea, Partid.

Partid, cu ce să te asemăn oare, așa cum ești, atotbiruitor ?
Vreau un cuvînt, să-l simtă fiecare în dragostea fierbinte-a tuturor.

De-aș căuta chiar ani și ani de-a rîndul, tot n-aș găsi cuvîntul potrivit.
Atîta știu, acesta-i legămîntul ;
cu tine, drag Partid, ne-am contopit.

FRANZ JOHANNES BULHARDT ■

Tălmăcire de IOSIF CASSIAN-MĂTASARU ■

Ion Constantin și Ilie Maxim, doi inovatori „de aur”.

— Spune-mi, în munca și viața asta de inovator ai avut vreun exemplu pe care ai dorit să-l urmezi ?

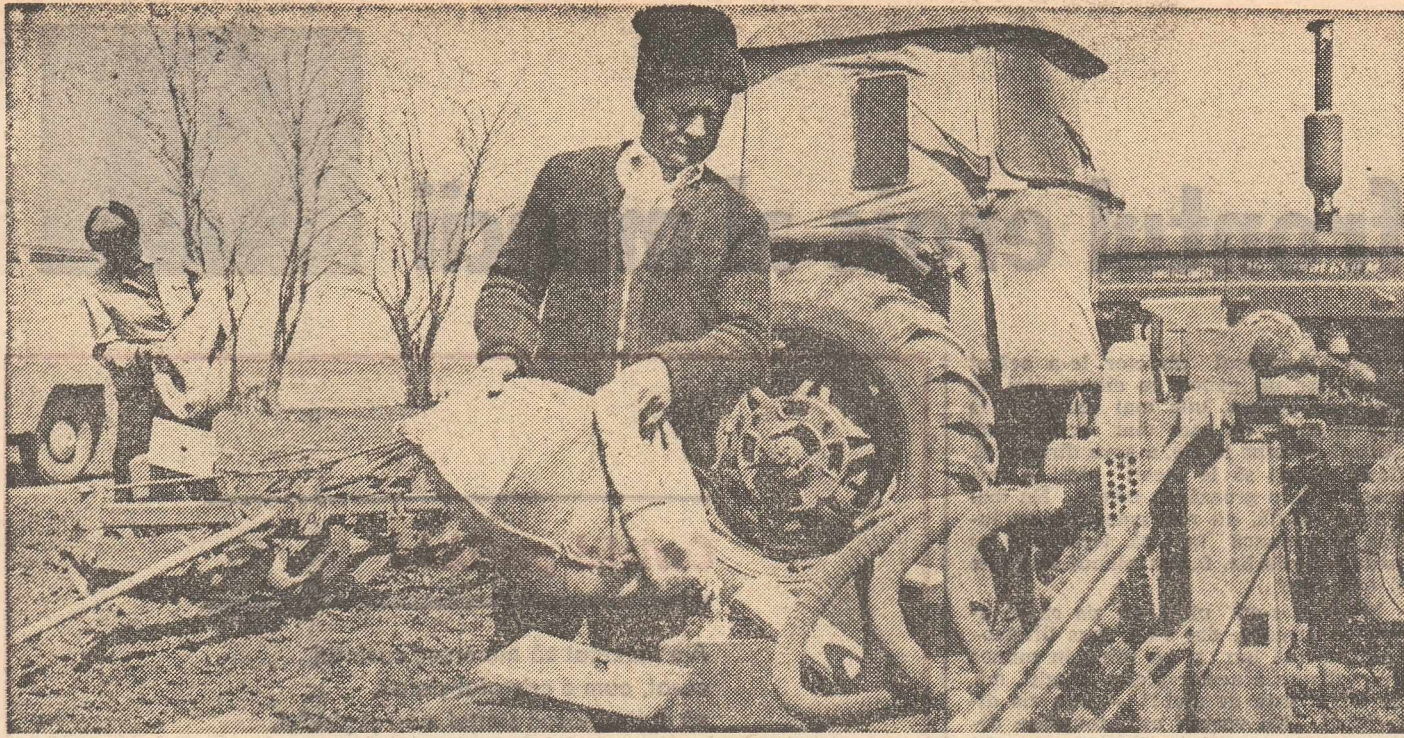
— Da. Și exemplul meu se numește Ilie Maxim. N-am văzut pînă acum un muncitor căruia să-i treacă atîtea idei prin cap ! Stai de vorbă cu el, te uîți în ochii lui, și-ți dai seama că tot timpul se gîndește și la altceva, tot timpul calculează, vorbește cu tine și deodată te lasă, se duce la strung sau la vreo matriță și schimbă ceva, și caută și creează mereu ceva nou, mai bun, mai util, iar peste o săptămînă, două te trezești cu nea Ilie că a găsit o soluție mai eficientă decît cea folosită pînă atunci.

Ilie Maxim. 52 de ani. Muncitor specialist. Lucrează la Grivița de 28 de ani. Are peste 100 de inovații aplicate în producție. Randamentul lor ? Economii de aproape 3 milioane lei. Spusele lui Ion Constantin despre maestrul său mi se confirmă încă din primul sfert de oră al convorbirii noastre. Meșterul Maxim vorbește cu mine, dar îl simt că se gîndește la altceva. „Nu mai am somn de vreo cîteva zile. Am fost în delegație cu niște tovarășii ingineri la Pașcani și-am găsit o mașină pe care o importăm plătînd vreo 2 milioane de lei valută. Mi-a rămas mîntea la ea ! După judecata și socotelile mele, putem face și noi o mașină cu același randament care să ne coste doar vreo 500 000 lei. Acum, poate, mă înțelegeți de ce nu prea sint eu în apele mele, dumnea-voastră mă întrebați de una, de alta, iar eu am în fața ochilor doar mașina aia...”

De fapt, de mine nici n-aș avea mare lucru să vă spun. Dacă vreți însă să vorbim de Costică (N.N. — De elevul său adică, de Ion Constantin), pot să vă spun că e un băiat cum rar întîlnești. Are un creier foarte organizat și niște mîini de aur. Mi-e drag, vă rog să mă credeți, să mă uit la el cum lucrează. Parcă ar avea 30 de ani de meserie, iar el n-are încă nici 30 de ani de viață !

Elevul despre maestrul, maestrul despre elev. Doi muncitori „de aur” de la I.M.M.R. Grivița Roșie. Două schimburi ale unei ștafete care onorează vestita întreprindere bucureșteană, ștafetă întru gloria muncitorimii noastre de ieri de azi, de mîine.

MARIUS POPESCU ■

Drumul către partid al unui țăran, drum drept ca o rază de lumină

După acte, Iordache Vasilache din Cindești Neamțului ar avea 80 de ani. În realitate, are 82 bătuți pe muchie, precum zice. Nepotrivirea vine de la așteptarea tatălui de a vedea dacă noul născut avea să trăiască sau nu, de unde și nehotărârea de a-l declara prea repede la primărie. Ca o ironie a soartei, din cei opt copii ai părinților lui, tocmai el avea să trăiască și să apuce bătrânețile. Ceilalți au murit de mici, fără să fi deschis bine ochii asupra lumii, adăugându-și doar numele la lista lungă a victimelor unei necruțătoare boli de piept. Cum i-a fost dat să trăiască lui Iordache, fiul rămas, e o altă poveste.

Greu, o spune de la-nceput. Cum putea trăi într-o necăjită familie de dijmași, robi ai pământului. Ai stăpînitor pământului, mai bine zis. La anul '907 începuse să se desprindă binișor de copilărie și are și acum, limpede, amintirea aceluia an. „Un verișor al meu era capul răsculaților, aici, la Cindești. Au plecat vreo două sute de inși din satul nostru și s-au dus la Rediu, unde s-au unit cu alți vreo două sute. Seceau pe lângă verișoru-meu, să văd ce face, fiindcă nu-l mai văzusem niciodată întărit ca pînă atunci. Acolo mulțimea a mers la curte, la boier. Cînos om boierul ăla, ce se chema Cezar Arsene, dar el era plecat departe din țară. Era la curte doar administratorul, unul Alexandru Brădulescu, care-și făcuse dușmani pe toată valea asta a Bistriței, de unde veneau oameni să muncească cele 4000 de hectare de moșie. Ei, și acesta s-a urcat în podul casei boierești și-a tras de-acolo cu pușca prin lucarnă, nenorocitul, și a ucis doi oameni: Vasile Urdă și Vasile Moțfolea, pe care i-am văzut cu ochii mei cum rupeau pământul cu unghiile, chinându-se să moară. Pământul amestecat cu zăpadă. Era pe 8 martie. Tot în ziua aceea au sosit zece căruțe cu soldați de la Piatra, dar n-au mai omorît pe nimeni. I-au prins însă pe cei mai îndărătnici și i-au dus. L-au luat și pe verișoru-meu, Vasile Vasilache, care s-a mai întors abia prin august, către toamnă, părea cam prost, săracul, îl bătușera pe-acolo de nu-l mai lăsaseră om întreg, și-așa a trăit apoi el toată viața”.

Voiseră să îndrepte contractele de arendă, să nu mai fie scoși cu biciul la „boieresc” și să li se dea islaz pentru a-și crește vitele. Dar toate au rămas ca la început. S-au numit și au fost mai departe dijmași, două părți boierul și una țăranul, după contract, iar în realitate o parte țăranul și trei părți boierul și argații lui. Cinci zile de prașilă pentru o vită scoasă la păscut pe islazul stăpînului și două pentru o oaie. „O viață în silă”, cum zice moș Tache.

Apoi veni războiul. Iordache Vasilache a fost chemat la oaste. După trei luni de instrucție, la Fălcui, e trimis la Măgura Buzăului. Aici trăiește groaza unui atac nemțesc cu „bombe cu gaz de iperită”, care-i lasă o infirmitate la un ochi. Apoi e detașat la Huși. „Acolo erau mulți ceferiști. Împărțeau niște manifeste, cui vrea să le ia. Eu am înțeles cam despre ce e vorba și am cerut să-mi dea să-mpart și eu. Nu eram singurul, mai erau cîțiva. Ne-au prins împărțind manifestele acelea chiar în garnizoană. Ne-au pus sub escortă și ne-au dus la comendură. Acolo ni s-au întocmit acte pentru Curtea mar-

țială. Așa am stat o vreme, la arest și în cercetări, ca „bolșevici”. Și un colonel, care era un om tare de treabă, se mai apropia cu vorba bună de noi: „măi, cum v-o fi norocul, nevasta generalului trebuie să nască, și dacă o scăpa cu bine, apoi să știți că vă iartă și pe voi”. Și chiar așa s-a întimplat, c-am scăpat cu bine. Dar după ce-am fost iertați, am fost huliți în fața unității, că primejdium lumea și ordinea în țară”.

A fost lăsat la vatră abia în martie '920. Acasă l-a găsit doar pe tatăl său, bătrîn și singur, fiindcă mama murise. După exact 15 zile, precum spune, s-a însurat cu o fată dintr-un sat vecin, cu care a dus apoi, vreme de 50 de ani încheiați, o viață de înțelegere, de vrednicie și de cinste. Cum s-a însurat, s-a dus la prințul Dimitrie Sturza, care preluase moșia de la Rediu, și s-a înscris în registrul de dijmă. O luase adică de la început, cu necazul și truda, ca și-nainte de război. Speranțele, cite fuseseră, se risipiseră ca cenușa și pulberea. „Pe front se zicea: luptați, că vă vom da pămînt. După aceea s-a sucit treaba. S-a dat doar la contingentele '908-'910. Mai erau destui pînă să ajungă la mine. Așa că, prin '921, odată, la o adunare electorală unde erau prezenți prefectul de Neamț și deputatul de cameră, m-am ridicat și-am adus vorba chiar despre chestiunea asta a pămîntului, că nu-l avem și că trebuie să-l avem. A ieșit dandana mare. M-au dus legat din post în post, la Frunzăreni, la Costișa, la Zănești și Roznov, pînă m-au aruncat în arestul prefecturii din Piatra. M-au ținut acolo șase zile nemîncat, ca pe-un hoț, seara și dimineața bătaie, iar ziua eram dus pe-acolo pe-aproape și pus să sparg lemne. Nu m-au mai judecat, m-au liberat dar mi-au zis să mă cumîntesc că altfel nu se-alege bine de mine”.

Era luna martie 1921. Peste două luni, la începutul lunii mai, avea să ia naștere Partidul Comunist Român, în care și-ar fi avut locul, încă de pe atunci, și Iordache Vasilache din Cindești Neamțului. Dar drumul lui către partid avea să fie mai încet și anevoios. Au urmat ani de muncă, zi cu zi, de necazuri multe și de bucurii puține. Atunci i s-au născut cei doi băieți, oameni în puterea vîrstei azi, stîlpii bătrîneților lui. I-a crescut din puștin, dar s-au înălțat mari și sănătoși, în casa în care a crescut și el, cirpita în fiecare an, fiindcă alta n-a putut să facă. În ce-l privea, aproape că se resemnase să cadă încet-încet în neputințele bătrîneții, alături de copii, fără să mai încerce să schimbe cu nimic lumea și rînduiala prezentă a lucrurilor. Dar către sfîrșitul războiului o întîmplare i-a schimbat gîndurile.

„În octombrie 1944 au venit în sat niște băieți, spuneau că sînt de la Depoul Nicolina, de la Iași. Au stat de vorbă cu mine, și m-am hotărît să mă trec pe o listă a comuniștilor pe care-o aveau la ei. Ziceau că se dă pămînt, și comuniștii trebuie să lupte pentru acest drept. Pe urmă au plecat și n-am mai auzit nimic de ei. La începutul lui '45 au venit alții, de la Piatra de astă dată, și m-au învățat mai bine și m-au ajutat să înființez prima celulă de partid din comună. În martie, la reforma agrară, mi s-a încredințat mie răspun-

derea de a conduce comisia de improprietărire. Trei sute de oameni au primit atunci pămînt. Mie mi-a revenit un hectar. Cînd m-am găsit la capul locului, în primăvara aceea, înainte de a băga plugul în brazdă, parcă-mi venea să dau cu căciula-n pămînt de năduf: aveam 50 de ani și-mi irosisem puterile tinereților muncind pe pămîntul altora!”

Apoi satul a intrat pe un făgaș nou, croit după rîvna și vrednicia oamenilor. Chiar el, moș Tache, cum începuse să i se spună, și-a înălțat o casă mai încăpătoare și trainică și și-a trimis copiii la învățătură. În 1953 tot el a fost președintele comitetului de inițiativă de înființare a C.A.P.-ului din Cindești. Mai mulți ani, ca secretar al comitetului comunal de partid, a dus cuvîntul partidului în casele întunecate de sărăcie și i-a luminat pe oameni, le-a făcut pe înțeles rosturile lumii noi, la care-i făcea să se simtă părtași. S-au schimbat astfel sufletele oamenilor și fața locurilor. Bistrița, riul care se sumeja primăvara peste maluri și cotropea pămînturile Cindeștilor, a fost prinsă în ziduri de beton și domolită. În sat au apărut magazine, cîteva școli generale, grădinițe. S-a construit un dispensar spașios și dotat cu cele de trebuință. Drumurile au fost reparate și pietruite, chiar și cele mici, care se desprind pe sub pînteni dealurilor, din drumul mare ce suie de la Buhuși către muntele Tazlău. Despre aceste noutăți moș Tache și-a găsit răgazul să scrie ziarelor și revistelor și să le facă, astfel, cunoscute în țară. Corespondent voluntar de presă, a trimis de-a lungul anilor mii de știri despre oamenii locului, despre ce-au înfăptuit, despre ce au de gînd să facă.

Acum e singur. Soția lui a murit cu șase ani în urmă. I-au rămas băieții, aflați la casele lor, unul căpitan de miliție la Bacău și celălalt merceolog la o întreprindere din Lugoj. În concedii, copiii lui vin acasă, la Cindești, cu fiii și fiicele lor, și casa se umple de zarvă. După ce ei pleacă, rămîne casa tăcută. Cîte-o scrisoare din partea lor îi umple inima de mulțumire. Îi scriu mereu să se ducă la ei, la oraș. Nu vrea să se ducă acolo, e prea bătrîn, zice, să mai deprindă alte obiceiuri. Muncеște și acum pe lângă casă, fiindcă bolile l-au ocolit și are o sănătate de fier. Seara citește, scrie. Uneori i se pare că nu poate să scrie tot ce ar vrea, că nu găsește cuvintele cele mai nimerite, cele mai încăpătoare pentru gîndul cel mare și bun pe care-l poartă, văzînd născîndu-se sub ochii lui o lume vrednică și dreaptă, curată, o lume de omenie. „Fiindcă Partidul ne-a făcut dreptate, zice moș Tache. Eu n-am știut de la-nceput care-i calea, mă răzvrăteam singur sau numai cu cîțiva pe lângă mine, n-aveam cum să fim o forță. Mai mult am bănuit și am sperat. Și uite că n-a fost în zadar credința mea. În 1971, cînd am primit medalia „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român”, mă gîndeam că eu am fost comunist, în felul meu — dar, cum s-a vă spus: mai mult cu inima, fără s-o știu — încă înainte de a mă înscrie în partid. Și pe urmă, cum spun, tot ce s-a întimplat a fost chiar ce o răscurpărare a vieților noastre”.

DUMITRU ELIADE ■

Ginduri despre partid

M-am întilnit cu Partidul Comunist din tinerețe. Aș putea spune din copilărie, căci îmi amintesc că în satul meu din Gorj, în timpul războiului al doilea, țărani pome-neau adesea nume, zicînd că sînt „comuniști”, desigur, numai în grupuri restrînse, confidentiale, aproape conspirative, dar de noi, copii, nu se prea fereau, iar noi retineam aceste nume și le amestecam cu ale eroilor din cărțile pe care le citeam. Există în lumea satului o extraordinară sete de mitologizare, poate ca o expresie a aspirațiilor spre o ameliorare a lumii, căci, neputînd ei înșiși schimba lumea, din cauza orizontului restrîns în care trăiau, țărănilor le plăcea s-o schimbe măcar în inchipuire. Este una din terapeuticile sufletului rural din care s-a născut, desigur, bogata creație folclorică de ficțiune. După 1944, consătenii mei au început să înțeleagă, treptat, că viața lor chiar ar putea fi efectiv schimbată, și nu de către niște forțe ale imaginației, ci de chiar ei înșiși. Îmi amintesc cu cită voluptate devorau ei ziarele, dar nu de unul singur, ci în grupuri foarte largi, zgomotoase, aprinse, contradictorii: o adevărată, autentică revistă a presei. Unii începuseră să-și descopere vocația de oratori impunînd autoritari restului, deși pînă atunci nu-i observase nimeni. A fost o selecție spontană, nedirijată, pe bază de merite personale a viitorilor militanți ai satului, unii din ei ajungînd la plasă, la județ etc. dar ucenicia și-o făcuseră în aceste „adunări neliniștite”, căci nu lipsea opoziția celor instăriți ori chiar a unor săraci dar credeau, unii cu toată convingerea, că „țară fără boieri nu se poate, pîi noi unde muncim?” Și a venit improprietărirea din 1945. Unii din cei care primeau acum un lot primiseră și în 1921 și-mi aduc aminte cum se mirau că de data asta lucrurile merseseră mai organizat, împărțeau la ea mai dreaptă iar oamenii aveau cumva sentimentul că ei înșiși își făcuseră dreptate. Începușeră să vorbească însă din ce în mai des despre „tovarășii” care ajutaseră la reformă. Partidul Comunist a devenit astfel familiar și, cu toate că unii au intrat mai greu în „colectivă”, încrederea s-a consolidat. Mi-aduc aminte că tata discuta cu un vecin cam așa: „numai prin astuparea cu brazda a șanțurilor de mejdină mai cîștigăm cîteva hectare, pe întreg satul” (între fiecare „curea” de pămînt arabil aparținînd la oameni diferiți, se săpa un șanț de peste o jumătate de metru, ca să se scurgă apa, să nu ia unul din pămîntul celuilalt și pentru ca împărțeau să fie clară, ceea ce nu era, căci omenii se certau, ba chiar se junghiau pentru nefericita „curea”). Astăzi satul are o cooperativă agricolă prosperă, mulți dintre consătenii mei lucrează ca muncitori ori tehnicieni la sondele din sat ori la fabricile din Cărbunești și Tirgu Jiu, lumina electrică, radio, televiziunea, aragazul, mobila confortabilă au intrat peste tot. Nu lipsește automobilul. Nu e, desigur, „raul pe pămînt”, dar s-a terminat odată pentru totdeauna cu mizeria, cu sărăcia, cu umilînța și cu asuprirea. De cite ori merg în sat oamenii mi se par mai siguri pe ei, mai convinși că pot urca noi trepte de prosperitate și demnitate. Sînt stăpînii propriului lor pămînt, ai propriilor bogății și ai propriului destin. Și nu pot să nu fac o firească legătură între imaginea de acum și partidul care le-a deschis calea spre noi orizonturi. Bănuiesc că și ei, văzîndu-mă, citîndu-mă ori ascultîndu-mă, nu gîndesc altfel. E omagiu firesc al unui grup de oameni dar care, desfășurat pe scara națiunii, poate sugera dimensiunile grandioase ale dragostei și grațitudinii naționale față de partidul comuniștilor.

POMPILIU MARCEA ■

O victorie pe calea poruncită de istorie

Început la 1 septembrie 1939 prin atacul Germaniei naziste împotriva Poloniei, care avea să-și apere cu îndrăjire teritoriul și libertatea, al doilea război mondial urma să se încheie prin capitularea necondiționată a agresorului la 9 mai 1945.

În acest interval de timp fuseseră ocupate în întregime Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Franța, Grecia și altele, trupele engleze au fost învinse în Franța, au fost izgonite de pe continent, pe malul Atlanticului s-a ridicat un zid de oțel cum n-a mai cunoscut istoria, nordul Africii a fost invadat, Ungaria, România, Bulgaria și Finlanda — conduse de dictatori — au fost ingenuncheate și obligate să-și pună resursele economice și umane la dispoziția nazismului, a fost atacată U.R.S.S. pe un front uriaș, de la Marea Baltică la Marea Neagră.

Pretutindeni sînge, moarte, incendii, ruine.

Timp de aproape șase ani Europa a cunoscut cel mai cumplit carnagiu, nazismul mobilizînd toate puterile distrugerii. În 1942, Stalingradul a pus însă capăt apocalipticei revărsări naziste, armatele U.R.S.S. izbutind să întoarcă roata războiului și să sfărîme pas cu pas, clipă cu clipă uriașa mașină de război germană. În 1943 armatele naziste au fost izgonite din Africa și apoi din Italia, iar în 1944 zidul Atlanticului a fost străpuns. Victoriile naziste din anii precedenți se transformă în tot atîtea înfrîngerii.

Popoarele din țările ocupate și-au adus, la rîndul lor, în condiții eroice, o contribuție decisivă la înfrîngerea Germaniei hitleriste. Treptat, în teritoriile cucerite de armatele celui de al treilea Reich s-a organizat o rezistență tenace și din ce în ce mai puternică, luptele de partizani au slăbit continuu agresorii și i-au menținut permanent în stare de panică, eroii luptei împotriva nazismului erau adăpostii și ascunși uneori cu prețul vieții din fața răzburării sălbatice a trupelor SS, eliberatorii erau informați din timp asupra mișcărilor militare germane de către populația locală. Și pe măsură ce armatele eliberatoare înaintau, oamenii scăpați din robie ofereau alimente, medicamente, personal medical, dar mai ales noi forțe umane pentru zdrobirea fascismului, pentru victorie.

La 23 August 1944 poporul român, în urma insurecției naționale antifasciste armate, organizată de P.C.R., urmînd calea intereselor, a sentimentelor sale firești și dorința de a elibera nordul Transilvaniei atribuit de puterile Axei la 30 august 1940 Ungariei horthyste, a răsturnat dictatura antonesciană, a întors armele împotriva nazizilor cotropitori și a încheiat armistițiul cu U.R.S.S., Marea Britanie și Statele Unite.

Luptele împotriva cotropitorilor au început chiar în ziua de 23 August, trupele române reușind să izgonească din zona Bucureștiului și de pe Valea Prahovei unitățile naziste care primiseră ordin de la Hitler să impună un nou guvern favorabil Germaniei.

Rezistențele naziste au fost sfărîmate pretutindeni, pînă la 31 august trupele inamice fiind dezarmate sau izgonite de pe două treimi din teritoriul țării. „Ieșirea României din Axa fascistă — scrie „Pravda” la 27 august 1944 — este importantă nu numai pentru poporul român, ci și, după opiniile presei străine, fiindcă prin această ieșire „s-a năruit întreg sistemul de apărare german din Balcani”.

Drumurile spre Bulgaria și Iugoslavia erau virtualmente deschise.

Pentru a-și fixa un nou front de apărare pe linia Carpaților, la 5 septembrie trupele naziste și horthyste din nordul Transilvaniei au dezlănțuit o disperată ofensivă pe liniile Turda, Aiud, Arad. Și această încercare a fost însă zădărnicită de către forțele armatelor 1-a și a 4-a română, în ajutorul lor venind și trupele sovietice din Frontul 2 ucrainean care între timp trecuseră Carpații. Deși inamicul a masat în fața forțelor sovieto-române un număr de 27 divizii și brigăzi, el a fost nevoit să se retragă, armatele victorioase izbutind să pătrundă după îndrăjite lupte pe Mureș, în podișul Transilvaniei.

La 17 septembrie „Pravda” scria: „Agățîndu-se cu disperare de orice înțărîtură naturală a terenului, fasciștii luptă pentru fiecare sat, pentru fiecare

9 MAI 1945

înălțime. Li s-a ordonat să stăvilească prin orice mijloace înaintarea armatei roșii care luptă umăr la umăr cu trupele române... Dar toate acestea n-au putut opri înaintarea noastră. Românii luptă alături de noi cu aceeași dirzenie, cucerind cu vitejie fiecare metru de pămînt, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat”.

La luptele pentru eliberarea Transilvaniei armatele române au participat cu 275 000 ostași, dintre care 50 000 aveau să fie uciși, răniți sau dispăruți. Rînd pe rînd au fost eliberate, după aprige lupte, orașele Tirgu Mureș, Reghin, Miercurea Ciuc.

Ecoul victoriilor din Transilvania are un profund ecou și peste hotare. „România — a declarat la 26 septembrie în Camera Comunelor ministrul de externe al Marii Britanii — a dat un ajutor substanțial cauzei aliaților”.

La 11 octombrie a fost eliberat Clujul, în 12 Oradea, cărora le-au urmat Careii Mari și Satu Mare.

Pînă la 25 octombrie a fost eliberat întreg teritoriul cotropit cu cinci ani mai înainte. „Lanțurile robiei — se anunța în ziua următoare printr-un Ordin de zi al Ministerului de război — au fost rupte; granița fictivă și odioasă a fost trecută într-un iureș de nebiruitele armate roșii și de vitezele noastre batalioane... Uniți în luptă și jertfă am reimplinit drepturile noastre de viață în Ardeal”.

Trupele noastre alături de cele sovietice au început apoi luptele pentru eliberarea Ungariei. O mare victorie s-a obținut la Debrețin, unde s-a distins eroica divizie „Tudor Vladimirescu”, numită în urma luptelor de aici „Tudor Vladimirescu-Debrețin”, o largă contribuție au avut trupele românești și la eliberarea orașelor Nyregyhaza, Miskolc, Eger. Între 1 și 15 ianuarie 1945 s-au dat lupte grele pentru eliberarea Budapestei.

În Ungaria trupele române au contribuit la eliberarea a 1 237 localități, dintre care 14 orașe, și au pierdut 42 700 de ostași morți, răniți și dispăruți.

Alte eforturi eroice și alte jertfe aveau să fie solicitate de eliberarea Cehoslovaciei pe teritoriul căreia luptele începuseră în decembrie. „Acțiunea armatei române — transmitea postul de radio New York la 21 februarie 1945 — a contribuit serios la eliberarea Budapestei și la înaintarea în regiunea Cehoslovaciei, tot astfel cum, prin actul de la 23 August 1944 România a contribuit într-o bună măsură la schimbarea situației de pe întregul front răsăritean”.

La luptele din Cehoslovacia armata română a participat cu 16 divizii, un corp aerian, o divizie de artilerie anti-aeriană, un regiment de tancuri și diferite alte unități, cu un efectiv de peste 250 000. „România — scria la 7 februarie 1945 ziarul „Unita” de la Roma — contribuie la războiul împotriva Germaniei cu o armată de o importanță (numerică) de rangul al patrulea”.

În Cehoslovacia armata română a participat în lunile decembrie, ianuarie și februarie la marile bătălii din zonele Szina, Torno, zona masivului Javorina și din alte importante centre strategice. Luptele pentru orașele Zvolen și Banská Bystrica au durat timp de o lună. În luna aprilie și începutul lunii mai au fost zdrobite trupele inamice de la Kremnica, Ostroh, forțîndu-se trecerea rîurilor Nitra, Vah, Hron, Morava. La 6 mai a început asaltul zonei Brno vizînd Praga în care armatele sovietice și române aveau să intre la 12 mai. În luptele din Cehoslovacia armata română a pierdut peste 66 000 ostași.

Ziua de 9 mai, în care a capitulat Germania, a găsit astfel armata română, alături de armatele sovietice, pe drumul victoriei, avînd satisfacția de a fi avut un rol hotărîtor la izgonirea trupelor naziste de pe teritoriul țării, la zdrobirea nordului Transilvaniei și totodată o largă contribuție la eliberarea Ungariei și a Cehoslovaciei.

Vitejia, elanul, tenacitatea și jertfele ei au fost apreciate atît de către tova-

rășii noștri de luptă cît și de către popoarele eliberate care au primit trupele române cu o caldă dragoste și recunoștință.

Participarea României la războiul antifascist aparține astăzi istoriei. În cei trezeci și doi de ani care au trecut de la memorabila zi de 9 mai 1945 s-a format, sub conducerea Partidului, o nouă generație, care se manifestă astăzi în mod plenar în toate domeniile. Alte generații sînt în dezvoltare conduse de aceeași busolă. Războiul încheiat acum trezeci și doi de ani ca și războiul pentru cucerirea independenței de stat a României din 1877—1878 ca și cel din 1916—1918 purtat pentru realizarea unității naționale a poporului român, oferă tuturor acestor generații, prin intermediul istoriei, al literaturii, al artelor și al educației patriotice, un șir nesfîrșit de mărețe exemple de vitejie, de sacrificii, de nemărginită iubire pentru pămîntul ereditar fecundat de sîngele ațitor eroi căzuți pentru libertate, independență și unitate.

La baza victoriilor din 1877, 1918, 1945 se află vechile și strălucitele tradiții patriotice ale unor voievozi și luptători ca Basarab I, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu. Faptele lor de vitejie, care au făcut ca neamul românesc să-și păstreze necontenit personalitatea etnică și conștiința

unei patrii proprii, independente, au fost cîntate de toți marii noștri cărturari: V. Alecsandri, D. Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Mihai Eminescu, George Coșbuc, Alexandru Davila, Octavian Goga, Aron Cotruș, Lucian Blaga, ca și de viguroșii istorici și prozatori N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Alecu Russo, A. D. Xenopol, N. Iorga, M. Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Silviu Dragomir, Camil Petrescu, G. Călinescu.

Ideea dominantă a istoriei noastre a fost ideea libertății și a independenței. Pentru ea s-au dat marile bătălii de la Posada și Rovine, de la Podul Înalt și Războieni, de la Călugăreni și Șelimbăr, din Codrul Cosminului și Munții Apuseni, de la Grivița și Plevna, de la Mărășești și Oituz.

Sub steagurile libertății s-au înrolat de-a lungul timpului nesfîrșite mii de rumâni și vecini, de clăcași și iobagi, de moșneni și răzeși, de boieri și curteni, de panduri și moși, călărași, roșiori și curcani, de infanteriști și artileriști, de marinari, aviatori și tanchiști, vîlăstarele cele mai alese ale poporului nostru de totdeauna și de pretutindeni.

Exemplele trecutului, valorificate atît de strălucit de eroii din ultimul război mondial sînt menite să fie și exemple ale viitorului, căci „din vultur, vultur se naște, din stejar, stejar răsare!”

Marile aniversări ale evenimentelor istorice de la 9 mai 1877 și 9 mai 1945 sînt aniversări ale unui popor care, sub conducerea președintelui său, Nicolae Ceaușescu, nu cunoaște nici șovărire, nici teamă, deviza sa fiind cea a luptătorilor săi pentru independență și unitate, pentru pace, progres și democrație: înainte pe calea poruncită de istorie!

VASILE NETEA ■

Eroi au fost, eroi sînt încă...

O vizită în unitatea „Grivița” înseamnă pentru reporter, în paralel cu surprinderea activităților curente, o tulburătoare lecție de patriotism și istorie, printre urmașii celor ce, acum o sută de ani, s-au acoperit de glorie nepieritoare pe cîmpurile de luptă ale Războiului de independență. Muzeul unității, realizat cu gust și deosebit respect față de memoria înaintașilor, plasat chiar la intrarea în unitate, informează sugestiv, prin intermediul stampelor, al documentelor, al uniformelor păstrate peste veacuri, al hărților și distincțiilor militare, despre participarea artileriștilor la asalturile de la Plevna, Rahova, Smîrdan și, firește, de la Grivița, de unde chiar numele unității, lupte crîncene în care soldații unității, alături de întreaga armată română, și-au vărsat sîngele sau chiar și-au dat viața pentru cucerirea Independenței de stat a țării, ideal scump al atîtor generații. Război just, de eliberare, care a reprezentat — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului și președinte al României socialiste — „INCUNUNAREA A SUTE DE ANI DE LUPTE EROICE ALE POPORULUI ROMÂN PENTRU DEZROBIREA SA DE SUB JUGUL OTOMAN”, marcînd totodată „UN MOMENT DEOSEBIT DE IMPORTANT ÎN PROCESUL DE FORMARE A ROMÂNIEI MODERNE ȘI DE DESĂVÎRȘIRE A UNITĂȚII NAȚIONALE ȘI DE STAT A POPORULUI ROMÂN”.

Foarte tînără pe atunci, înființată la 5 februarie 1877, unității i-a revenit misiunea de a trage, în ziua de 3 mai 1877, de lîngă Oltenița, unde se afla instalată în poziții de luptă bateria a 3-a, comandată de căpitanul Gheorghe Lupașcu, primele lovituri asupra trupeilor otomane din zona Turtucaia, dînd semnalul începerii operațiunilor. În asprele bătălii care au urmat, în cursul cărora ostașii români au dat exemple de înalt patriotism și de o putere de sacrificiu legendară, luptătorii din această unitate s-au aflat mereu în primele rînduri, neînfricați și hotărîți în toate acțiunile lor, servind nu o dată drept pildă de vitejie pentru camarazii lor din celelalte arme. Astfel, după cum se poate citi pe unul din panourile din incinta Muzeului unității, la 17 iulie 1877, prin înaltul ordin numărul 29 al Marelui cartier general, artileriștilor din unitate despre care scriem le-a fost înmînat Drapelul de luptă, ca un semn de recunoaștere oficială a eroismului și curajului lor, recomandîndu-li-se totodată să nu uite niciodată că „drapelul este simbolul Patriei, că cea mai mare onoare pentru voi este de a vă da viața, pentru a-l apăra și a-l păstra în mîinile voastre, făcîndu-l pururea să filfîie peste toate obstacolele ce va învinge vitejia voastră”. La 8 octombrie 1878, unitatea a fost decorată cu medalia „Trecerea Dunării”, dar marile fapte de arme ale soldaților și ofițerilor unității s-au petrecut în timpul asaltului de la Grivița, rețută pe care ostașii

Dorobanții

Voi v-ați scîldat în nume
Și-n matca vetrei mume
Cu zorii de sorginte
Și singele de ginte

Cu dor învlăstărit
În grai ați pîrguit
Altarul de cuvinte
Din singele de ginte

Suind în cerul țării
Dogoarea ne-ncălcării
Din vremuri mari și sfinte
Cu singele de ginte

VASILE SMĂRÂNDESCU ■

Doină

O, dorobanți, țîsnire românească
Sfinți cavaleri la Dunărea de jos,
Părinți curați, în lut să vă citească
Fiii acestui plai melodios

Din dor născuți, voi sînteți dorobanți
Stilpi de pridvor la Dunărea căruntă
Și la Tapae și la Cetatea Neamț
Tot duhul vostru a zidit grea nuntă

Din voi la Mărășești au înfrunzit
Înalții miri ai bronzului din clopot
Din seva voastră urcă azi leit
Ne-ngenuncheați stejari în piscul slobod

Să nu se surpe niciodată astrul
Suit în bolți și deslipit de lanț
De-a pururi roșu, galben și albastru
Fie-ne steagul — neam de dorobanți

PAUL TUTUNGIU ■

români au cucerit-o prin adevărate minuni de vitejie, făcînd dovada, de la primul dintre ofițeri pînă la ultimul dintre ostași, a unui patriotism înflăcărat, a unei ambiții și a unei puteri de luptă extraordinare, demne de marile tradiții și de marile virtuți ale poporului nostru. La Grivița a fost rănit comandantul unității, colonelul Eric Herkt, a fost lovit de o schișă căpitanul Gheorghe Lupașcu, iar zeci și zeci de soldați, între care Mihai Burlea, Nicolae Băluță, Iordache Giurgiuveanu, Mihai Paraschiv, Nicolae Ignat, Gheorghe Magazin și alții, au intrat în nemurire și în istorie, plătind cu viețile lor tinere, de băieți veniți din satele și comunele de pe tot întinsul românesc, cucerirea Independenței țării, realizată — iată unul din multele argumente — nu la masa tratativelor și nici prin îngăduințe sau contacte diplomatice, ci pe cîmpul de luptă. Prin eroismul și sacrificiul, nu o dată anonime, ale mării mase de ostași.

În amintirea tuturor acestor fapte minunate, în curtea de astăzi a unității se înalță un mindru basorelief, în marmura căruia dalta a săpat cuvinte sobre și nepretențioase: „Slavă veșnică ostașilor români care în luptele de la Grivița din 1877 și-au dat viața pentru independența României”.

Muzeul despre care aminteam, încercînd și reușind o trecere în revistă a întregii biografii a unității, pe toată lungimea existenței sale centenare, găs-

tește mărturiile și documentele ale contribuției artileriștilor unității la toate momentele militare de seamă ale istoriei naționale. Se găsesc aici o fotocopie a Ordinului de zi, dat la 14 septembrie 1917 de generalul Eremia Grigorescu, comandantul operațiunilor militare de la Mărășești din timpul primului război mondial, prin care se subliniază „reușita acțiunii infanteriei, prin tirul precis care a cauzat dușmanului mari pierderi”, copia drapelului original al unității, obiecte ale maiorului Constantin Vrancea care, în fruntea unui divizion, în decursul celui de-al doilea război mondial, a ajuns pînă în localitatea cehoslovacă Jihlava, ca o dovadă elocventă a faptului că artileriștii unității „Grivița” au contribuit cu faptele lor de arme la eliberarea teritoriilor unora din țările vecine și prietene, în sfîrșit, o sumedenie de alte documente emoționante, atestînd vechimea, tradiția și importanța unității despre care scriem.

Firește, după ce am parcurs muzeul, am vizitat subunitățile, în care trecutul glorios și tradiția mindră sînt întărite, zi de zi, prin ordine și disciplină, prin obținerea de rezultate foarte bune și bune pe linia pregătirii de luptă, a celei politico-ideologice. Am văzut la locurile lor, cerute de regulamentele militare și de sarcinile momentului, soldații ocupați cu cunoașterea materialului, radiști, cercetași, topografi, transmisioniști și așa mai departe, flăcăi veniți din toate colțurile țării să-și satisfacă stagiul militar, decisi să nu precupească nici un efort în pregătirea lor de luptă, pe care și-o desăvîrșesc în ideea că armata noastră populară reprezintă scutul de apărare a patriei socialiste, acea parte a națiunii care are misiunea să asigure independența și suveranitatea țării în caz de pericol. Am vizitat biblioteca unității, numărînd aproape 10 000 de volume. Am ascultat, la ceas de seară, glasurile melodioase ale celor cîțiva zeci de artileriști din corul ostășesc care, recent, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, a obținut premiul I pe județ, interpretînd, sub conducerea sergentului major Alexandru Grecea, „Glorios partid”, „Sîntem aici de mii și mii de ani”. La punctul de documentare politico-ideologică, răsfoim comunicările simpozionului „Independența — deziderat major al poporului nostru”, ținut cu cîteva zile mai devreme în sala de festivități a unității. Am traversat poligonul redus de artilerie, sălile de specialitate, am staț de vorbă cu ofițerii, începînd cu comandantul unității, am discutat cu soldații, inclusiv cu cei din subunitățile de frunte comandate de locotenent-colonelul Stoica Hoțescu și de locotenent-major Ion Cornea. Pes-

te tot am întîlnit aceeași atmosferă de seriozitate și ordine, de executare promptă și exactă a ordinelor, de mîndrie că aparțin unei unități cu ample și frumoase tradiții, pe care militarii de astăzi înțeleg să le întărească și dezvoltate prin muncă, disciplină, abnegație și patriotism.

Urmînd regulamentele militare și urmînd înțeleptelor indicații ale comandantului suprem al forțelor noastre armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, artileriștii unității au demonstrat, cu fiecare contingent, că n-au drept sarcină numai apărarea independenței și suveranității naționale, ci și participarea activă și sprijinul la toate transformările revoluționare, socialiste din țara noastră. În paralel cu desăvîrșirea pregătirii de luptă, prin mobilizarea exemplară asigurată de comuniști, militarii unității, fii ai muncitorilor și țărănilor din orașele și satele României socialiste, au fost în permanență prezenți acolo unde a fost nevoie de energia și cunoștințele lor, acele lor de eroism, petrecute nu pe cîmpul de luptă, cum s-a întîmplat cu înaintașii lor, ci pe cel al construcției și reconstrucției, demonstrînd încă o dată că armata română este trup din trupul poporului, parte integrantă a lui, purtător de tradiții și de pilde, de tulburătoare simboluri, confirmate și ridicate în prezent la cele mai îndrăznețe culmi, conținînd semnificații de patriotism din cele mai mîndre.

Astfel, artileriștii unității au contribuit la construirea Transfăgărășanului, evidențiindu-se în mod deosebit plutonierii Ion Cața și Mihai Luca, locotenent-major Ioan Lupu. Subunitatea comandată de locotenent-colonelul Constantin Iftinca a participat la campaniile agricole din vara și toamna lui 1976, soldați ca Nicolae Mateciuc sau Ion Dorogă dovedindu-se la fel de pricepuți în mînuirea armelor celor mai moderne și în conducerea tractoarelor. De cîte ori apa rîului din apropiere a amenințat să iasă din matcă și să înecă terenurile și așezările învecinate, militarii unității s-au prezentat la datorie, petrecînd acolo zile și nopți, făcînd dovada unei alese bărbății. Un detașament de ostași, între care utecistul Vasile Apostol, Cornel Drîmbă, Florin Iftimie ș.a., se afla la București dînd o mîna de ajutor la reconstrucția clădirilor Capitalei afectate de seism.

Acesta ar fi, redat succint, chipul de astăzi al unei unități militare al cărei nume amintește de faptele de eroism ale strămoșilor noștri, de vitejia și sacrificiul lor pe cîmpurile de luptă ale Războiului de independență. Chip mîndru, pe măsura vremurilor pe care le trăim.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Toate ulițele satului nostru sînt drepte

Neculai Năstase, primarul de peste 20 de ani al comunei Grivița, prins de treburi, care de care mai urgente, intrucit în aceeași zi, spre marea sa uimire, sosiseră în comună reprezentanții citorva instituții și întreprinderi județene, avea să-mi declare, pe scurt, următoarele: comuna este alcătuită din cinci sate, Treștiana (cunoscută pînă nu de mult sub numele de Palerma, deoarece calea ferată spre Galați a fost executată de niște specialiști italieni, mulți dintre ei stabilindu-se definitiv pe aceste meleaguri, iar italienii acia, împreună cu inginerul lor, erau din Sicilia, poate chiar din Palermo), Grăjdeni, Odaia-Bursucani, sat vechi, de peste 500 de ani, Frunțișeni și Grivița. „S-ar mai putea spune, a adăugat el, că avem 3 C.A.P.-uri, care dispun de 5571 de hectare, din care 209 hectare de vie. Chiar acum se execută lucrările de modernizare pe 40 de hectare, acestea adăugîndu-se altor 80 de hectare modernizate pînă la ora actuală. Comuna noastră și comuna Vinderii sînt grupate în același Intercoop care a pus la dispoziția întregii comune 5 secții de mecanizare, cite o secție pentru fiecare sat. După cum foarte ușor se vede, dincolo de calea ferată, avem cîteva sute de hectare cu pămînturi erodate, numai rîpi și gropi, adevărate prăpastii, pustiite de continua alunecare a terenului. Cu ajutorul celor de la O.I.F. am înierbat acum doi ani o suprafață de 40 de hectare, cărora le urmează alte 120 de hectare care, după socotelile noastre, peste cîteva ani vor fi niște pășuni de toată frumusețea. În același scop, ocolul silvic a plantat puieți de salcimet pe o suprafață de 100 de hectare. Cu alte cuvinte, peste numai doi-trei ani, dealurile acestea, ca o rană veche a pămîntului, se vor vindeca și vor contribui în mare măsură la bunăstarea comunei. Vorbind despre bunăstare și despre puterea de cumpărare a locuitorilor, iată, anul trecut au fost vîndute mărfuri de 3,5 milioane lei. La fiecare a doua casă există un televizor, de unde se poate deduce că toate casele sînt electrificate. Aici, în comună, avem un dispensar uman cu doi medici, soț și soție, Constantin Drăgan, pediatru, și Daniela Drăgan, medicină generală. Mai avem o casă de nașteri la Frunțișeni, 10 cadre medii sanitare, o brutărie și o moară cu valțuri. Școala din comună numără peste patru sute de elevi, iar grădinița, cu cele patru grupe și patru educatoare, are 100 de copilași, unul mai frumos decît celălalt. Ar mai fi de spus că în fiecare familie există cel puțin un om care lucrează fie la Birlad, fie la Galați. Dar iată, m-am luat cu vorba și n-am amintit nimic despre două cifre cu care, de ce să nu o recunoaștem, ne mîndrim. Acum cîteva ani, nu mulți la număr, pe ogoarele grivitenilor se obțineau 1 000—1 200 de kilograme de grîu sau porumb boabe la hectar. Astăzi sîntem în măsură să ne lăudăm cu o producție de 2 440 kilograme de grîu la hectar și 2 450 kilograme de porumb boabe. Și pentru că, așa cum spuneam, pămînturile acelea sterpe se vor adăuga la zestrea comunei, se subînțelege că acesta este doar începutul unei bunăstări la care oamenii harnici ai comunei au tot dreptul. Cit despre istoria așezării, despre legătura dintre numele ei și cel al crîncenelor redute din Războiul pentru independență, noi avem o monografie alcătuită pe bază de documente și din spusele oamenilor care o știu mai bine ca oricare alții, grivitenii fiind, pe bună dreptate, mîndri de obîrșia lor.”

Și pentru că Neculai Năstase mi-a pus la dispoziție o monografie, mai exact spus un proiect de monografie, m-am gîndit să văd în ce măsură grivitenii își cunosc obîrșia și dacă sînt mîndri de ea. Am intrat, așadar, în clădirea școlii și am citit pe o placă votivă „Zidit-am această școală pentru luminarea țaranului român. Stroe S. Belloescu”. Știam că Stroe Belloescu, inginer și profesor de matematică și fizică la Liceul din Birlad, un sibiian din comuna Săcele, este consemnat printre oamenii cei mai de seamă ai

comunei, fiind considerat un fel de părinte al satului. Nu, nu el este întemeietorul satului, ci un anume Toader Gohoreanu, căruia i s-au alăturat Gheorghe Chirilă, Gheorghe Ginghină și Dumitru Mihăilă. Se spune că satul, căruia nu i se stabilise un nume, fusese hotărît încă din 1864, de către Alexandru Ioan Cuza, prin reforma agrară, dar tergiversările de tot felul au întîrziat mult această întemeiere de sat nou. Cine să fi fost oare acei Gohoreanu, Chirilă, Ginghină și Mihăilă?! Dorobanți vasluieni din regimentul 12-Cantemir și batalionul 1 al regimentului 13-Stefan cel Mare, care au luptat în fața redutei Grivița. Fără îndoială, altfel de ce Gheorghe Chirilă și Gheorghe Ginghină, prin 1879, cînd au fost întrebați de către călătorii spre Galați și Birlad, ce nume vor da ei acestui nou sat pe care îl întemeiau, au răspuns că numele satului va fi Grivița, în amintirea locului de unde ei au scăpat cu viață, dar unde mulți frați de luptă și de sînge s-au pierdut în bătălia cea cruntă. Nu există, deci, în acest sens, nici un dubiu. Mai ciudat, vreau să spun mai învăluit în mister, ar fi sosirea imediată a inginerului și profesorului Belloescu pe aceste meleaguri pe care le-a îndrăgît atît de mult, încît a cerut să fie înmormîntat în aceste locuri, chiar în curtea școlii ce-a zidit-o, în spatele statuii domnitorului Alexandru Ioan Cuza, statuie pe care, împreună cu țărani comunei, tot el o ridicase. Se cuvine să spunem că, după informații, aceasta ar fi prima statuie ce i s-a ridicat domnitorului Unirii. Ce anume, oare, să-l fi determinat pe Stroe Belloescu să vină imediat după întemeierea satului pe aceste locuri?! Să se fi pierdut vreunul din vîrstarele familiei Băloiu din Săcelele Sibiului în fața crîncenei redute?! Sau, mai curînd, cineva din familia Băloiu a fost smuls din ghearele morții, în fața aceleiași redute, de către unul din țărani care puneau temelia satului?! Cine știe, pare un subiect de roman, dar cred că o viitoare monografie, amănunțită, va clarifica, probabil, una din aceste supoziții. Dar iată o surpriză: pe monumentul ridicat de către „comuna recunoscutoare” eroilor care au căzut în primul război mondial, la Mărășești și Otuz, am întîlnit numele Gheorghe Ginghină, urmașul celui care luptase la Grivița. Ca o cinstire a celor ce s-au jertfit pentru țară vom transcrie toate numele săpate în piatra aceluia monument: C-tin Paiu, I. Tăbăcaru, V. Chirilă, I. Mereuță, V. Văman, N. Rotaru, I. Rotaru, Iordache Neagu, Gh. Ginghină, N. Gociuc, C. Furmuz, I. Silion, Gh. Manole, Gh. Neacsu, Gh. Boldea, I. Covrig, C-tin Tătaru, I. Brânzoi, S. Iacob, I. Chihac, I. Butunoi, I. Opreșan, C. Berșumzeanu, I. Popescu, I. Broștic, T. Chiru, Gh. Enache, I. Cimpeanu și Gh. Chelțu.

Acestea fiind zise, am organizat împreună cu profesorul de istorie, Jănică Neagu, o oră de educație cetățenească la clasa a VII-a a școlii generale din comună, o oră oarecum mai deosebită, în sensul că în planul lecției, întocmit la repezeală, ne-am propus să dezbaterem, împreună cu copiii, ce legătură directă există între numele satului și cel al redutelor unde ostașii români, cu dragoste de patrie și eroism nemărginit, și-au dat chiar și viața pentru libertatea și neafîrarea țării. Elevii, mai ales băieții, numai ochi și urechi. „Dacă vă aduceți voi aminte, li s-a adresat profesorul Neagu, v-am spus că între satul Grivița și Odaia-Bursucani este o anume deosebire. Care este această deosebire?” „Deosebirea dintre satul nostru, care are aproape o sută de ani, că el a fost ridicat de ostașii noștri, care au luptat la Grivița, de unde și numele satului, și satul Odaia-Bursucani, care are peste 500 de ani vechime, este aceea că la noi toate ulițele sînt drepte, iar la ei ulițele sînt răsucite și întortocheate”. „Dar de ce sînt ulițele așa cum zici tu?” „Pentru că satul nostru s-a ridicat deodată, după un plan, iar satul lor s-a ridicat încetul cu încetul, fără plan, fiecare își făcea casa unde voia el. Adică satul nostru este mai nou, iar al lor este foarte vechi”.

La capătul acestui dialog dintre profesorul Neagu și elevul Petrică Munteanu am intervenit și l-am invitat pe Petrică să-mi spună o strofă din poezia „Peneș Curcanul”, strofa pe care el o îndrăgește cel mai mult. Mă așteptam să-mi spună o strofă în care se descrie una din scenele de luptă, dar el, cu privirea în pămînt,

dealtfel toți copiii priveau în pămînt, erau sfioși și rușinați în același timp, ca toți copiii de țărani care astfel țineau să-și arate respectul față de un om necunoscut, mi-a recitat, spre surprinderea mea, următoarea strofă, poate esențială pentru el, care a înțeles că războiul independentei l-au purtat mai întîi și-nții țărani: „Din cîmp, de-acasă, de la plug / Plecat-am astă-vară / Ca să scăpăm de turci, de jug / Sărmana, scumpă țară”. În continuare am constatat că toată clasa știa că legendarul Peneș Curcanul a fost una și aceeași persoană cu sergentul Constantin Turcanu. „Dar de ce nu vă uitați voi, a intervenit chiar supărat profesorul Neagu, în ochii omului cu care vorbiți? Priviți-l drept în ochi, că doar de asta are satul ulițe drepte! De exemplu, Vasile Paiu, știți foarte bine că primul nume de pe monumentul eroilor din sat este Constantin Paiu. Ce simți tu, cînd citești numele aceluia om? Ți-a fost cumva bun?” Parcă supărat și roșu de sfială și rușine, elevul Paiu a răspuns cu jumătate de gură că „după cum zic mama și tata, a fost străbunicul meu, adică bunicul lor”. „Dar tu, Veronica Chirilă, ai vorbit cu ai tăi despre acel Gheorghe Chirilă, care a întemeiat satul cu moș Gohoreanu și Mihăilă și Ginghină?” „Am vorbit”, „Și?” „Și mi-au spus că ne tragem din familia aceea”.

Bineînțeles că răspunsurile au fost date cu privirea ațintită drept în pămînt, iar vocea lor nu voia pare să tulbure nici măcar aerul. Poate că, la urma-urmelor, aveau dreptate, eroii și întemeietorii satului erau stră-străbunicii lor. Se cuvea, deci, liniște. Cu aceeași emoție și voce scăzută au vorbit despre colonelul Cerchez, „un birlădean în fața căruia s-a plecat marele general al turcilor, Osman-Pașa, cînd a predat sabia sa de general, în semn de capitulare”, sau despre regimentul 12-Cantemir, din Birlad, sau regimentul 13-Stefan cel Mare, cu sediul la Iași, dar al cărui batalion 1 a fost format numai din vasluieni.

Ceva mai aprigă, mai semeță în vorbire, față de Neculai Pîntea, Dănuț Chervase, Toader Solcă și Ion Sava, care, alături de cei amintiți, au răspuns și ei întrebărilor, s-a dovedit a fi sefa clasei, Irina Solomon, care a precizat, spre rușinea băieților, că luptele din fața Griviței au avut loc la 27 august, cînd s-a cucerit redanul, adică un deal cu fortificații, și la 30 august, cînd a fost cucerită chiar reduta, deschizîndu-se astfel drumul către Plevna. „Acolo, în bătălia cea mare, din 30 august, au căzut printre alții maiorul George Șonțu și căpitanul Valter Mărăcineanu”. Putea să adauge, desigur, că tot acolo au căzut tovarășii de arme, frații de luptă și de sînge ai celor ce peste numai doi ani întemeiau Grivița. Evident, nu au făcut-o, dar parcă-i stătea pe limbă să spună și așa ceva.

„Și-acuma, copii, chiar dacă m-ați făcut oarecum de rușine cu sfiosenia voastră, dar nu și cu priceperea voastră, priviți cu atenție harta țării. Iată, în județul Galați se mai află o comună care tot Grivița se cheamă. O altă comună, cu același nume, o găsim și în județul Ialomița. Nu se vede pe hartă, dar am să vă spun eu, lingă București a existat o comună cu același nume, dar ea a fost cuprinsă în marea oraș al țării, devenind un cartier care se numește astăzi Grivița roșie, un alt nume de glorie al luptelor pe care le-a dus poporul nostru. Ar fi vorba, după cum vă aduceți aminte, despre luptele cefeștiștilor din 1933. Vom vorbi, data viitoare, despre alte redute în fața cărora ostașii noștri s-au jertfit pentru libertatea țării, vom vorbi adică despre Smîrdan și Plevna. Iată, tot pe hartă, satele și comunele Smîrdan din județele Botoșani, Buzău, Dolj, Galați, Ialomița, Teleorman și Tulcea, după cum iată și satele care se numesc Plevna. Avem patru sate Plevna în județul Botoșani, Buzău, Ialomița și Galați. Dar, așa cum spuneam, despre aceste redute vom vorbi într-una din orele viitoare. Ceea ce trebuie neapărat să înțelegeți și să țineți minte este faptul că satul nostru face parte din acele sate prin care poporul nostru, dărîndu-le cu numele acelor redute, va cinsti vesnic gloria celor ce s-au jertfit pentru libertatea țării. Sîntem, adică, un fel de monumente vii. Mă-nțelegeți? Mai nepieritori chiar decît bronzul și piatra monumentelor”.

VICTOR NIȚĂ

Un erou al luptelor pentru independență: cîntecul

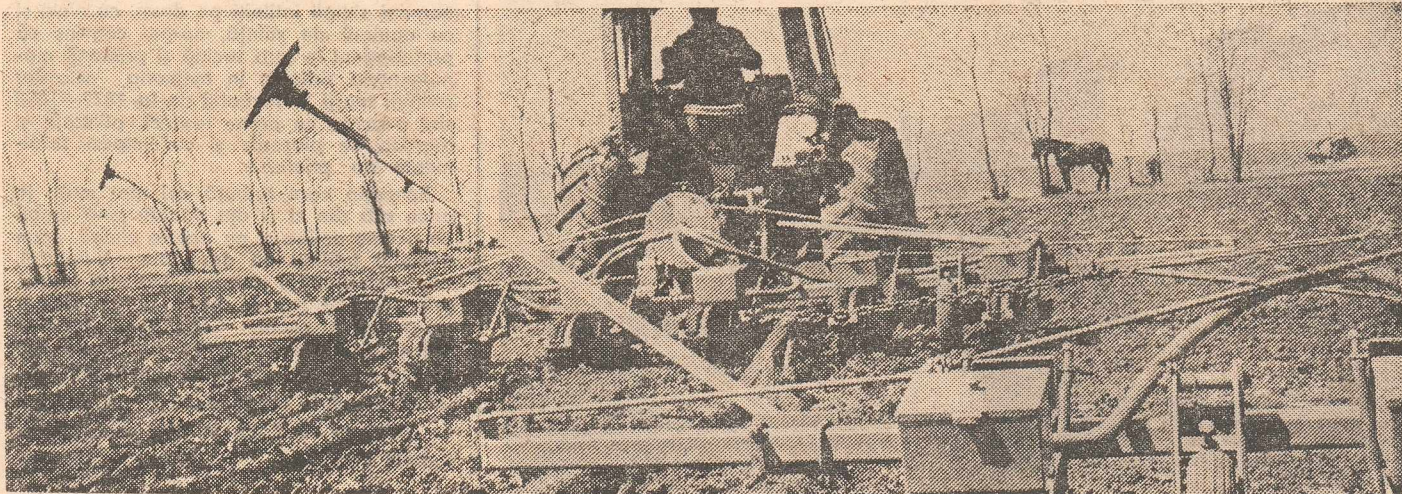
Astăzi știm că rolul hotărîtor în istorie îl au masele populare, conducătorii fiind exponenți ai aspirațiilor lor. Rămîne însă un capitol important de rezervat tuturor acelor factori care, la rîndul lor, acționează asupra acestor mase, le modelează sufletul, le nutresc aspirațiile, la exprimă ideile în formule pregnante, „dau glas” cum se zice în limbaj popular, celor ce le frămîntă sufletul. În măsura în care recunoaștem ponderea hotărîtoare a maselor în istorie, va trebui să descoperim importanța acestor factori cu direcții acțiune asupra maselor, tocmai fiindcă sînt în fond emanaiia lor. Or, acești factori sînt creatorii de cultură, de la creatorul anonim al Mioriței sau al cutărui model de țesătură ori creștătură în lemn, la miile de isvodiori ai cîntecelor și dansurilor din folclorul nostru. Și de la acest univers al creatorilor anonimi, nu mai puțin geniali și unici în înzestrarea lor excepțională, la universul culturii cu autori știuți, ai acelei „culturi” desprinse din matricea anonimă în măsura în care a fost pusă să ilustreze sau să lustreze trecerea prin lume a altor clase, detinătoare de putere și avere, dar rămăsă cu rădăcinile tot acolo. Fiindcă și cei ce cîntau pentru feodal sau burghez, și cei ce scria pentru stăpînul de sclavi, rămîneau exponenții și beneficiarii genului popular.

Dacă e să scriem deci o istorie completă și justă, va trebui să recunoaștem că numai număratoarea oștilor și inventarierea bătăliilor, numai descrierea acțiunilor diplomatice sau evaluarea rezultatelor muncii de fiecare zi tradusă în ceea ce numim factorul economic, nu epuizează viața și manifestarea creatoare a maselor. Un element tot așa de important, fiindcă ține de cea mai specific umană zonă a alcătuirii noastre, este cultura, creația de orice fel. Rod al nevoilor vitale ale maselor de a da expresie sentimentelor și frumuseților sufletești pe care le tezaurizează, operele creatorilor anonimi sau cunoscuți au rolul tocmai de a asigura acea elevare sufletească ce distinge conceptul de mase populare de acela de turmă umană, amorfă, manevrabilă, capabilă a fi sacrificată de către oameni de tipul unui Hitler. Bătălia maselor de-a lungul istoriei pentru păstrarea fizionomiei lor umane se cheamă, în fond, cultura universală. Și dacă pentru aristocrație arta a fost orgoliu și desfătare, iar pentru burghezie lux și marjă, pentru masele populare din toate timpurile arta a fost pîinea sufletului, necesitate vitală. Este marea lecție ce ne-o dau, de la începutul lumii!

Va trebui să ne oprim atenți nu numai asupra fiilor de cronică sau discursurilor epocale, ci și asupra unui fel de manifestări care, uneori, au jucat rolul mult mai importante în mobilizarea maselor, în însuflețirea lor, în punerea lor în postura de creatoare de istorie. Acesta este cîntecul. De la cîntecul haiduceșc, în care răsuna setea de libertate, la cîntecul făcut să cheme spre mari idealuri.

Rolul cîntecului patriotic în istoria noastră modernă depășește cu mult limitele unei simple „manifestări culturale”. Se știe de altfel cît de aspru s-a pedepsit o dînioară, înainte de 1918, în Imperiul habsburgic, simpla întinare a lui Desteapă-te române, sau Pe-al nostru steag e scris unire. Cînd o melodie devine dinamită și e tratată ca atare, ea merită să fie cinstită în arsenalul armelor independentei noastre! Cred că puține popoare din Europa datoresc atît de mult cîntecului de acest fel, cît datorăm noi, de la Hora Unirii și Marsul lui Iancu la Pui de lei sau la cîntecul revoluționare din ilegalitate. Și nu putem realiza amploarea miscării naționale din Transilvania înainte de 1918 fără uriașă influență a corurilor animate de un G. Dima sau Iacob Mureșanu. Cîntecul eroic, cîntecul patriotic, cîntecul pur și simplu este unul din eroii care au stat în tranșee la Plevna și Mărășești, care l-au însoțit pe Tudor Vladimirescu și pe Iancu. Și care ne este frate bun și nouă, astăzi.

DAN ZAMFIRESCU

1877

CENTENARUL

În dreapta și în stînga

Dunării în timp și în spațiu

Am cutreierat timp de câteva zile tranșeele prin care s-au îndreptat dorobanții spre eternitate, redevite cucerite cu prețul unor imense sacrificii, cetățile eliberate de sub jugul otoman după asalturi triumfale și asedii prelungi și ceea ce ne rămîne pentru toată viața e sentimentul solemnității și demnității noastre în fața lumii. Ne-am cîștigat independența prin lupte clocotitoare, prin jertfe dureroase și ne-am afirmat identitatea în tranșeele diplomatice avînd în urmă o istorie întregă de neaflinare și neînduplecare în fața marilor imperii și a marilor puteri, rămînînd noi înșine pînă la capăt, adică pînă la stele.

Am cutreierat, spun, tranșeele armatelor române din Războiul pentru independență, am călcat pămîntul dulce, învăluit de ierburi înmiresmate și semănat cu griu sau porumb în această primăvară disperată, proiectată parcă între polul frigului și polul fierbinte al ecuatorului. A nins și a plouat, au urlat vînturile și s-au dezlîntuit binefăcătoare și virile puterile soarelui deasupra vechilor teatre de operațiuni, prin cîmpii și colinele de la Grivița, de la Plevna, de la Opanez, de la Rahova, Belogradic sau Vidin. A fost o experiență tulburătoare pe care nu o vom uita niciodată, pentru că aproape pretutindeni pe unde am umblat am simțit, în pămînt, în aer, în trunchiuri de arbori, în foșnetul frunzelor, în neliniștita marea a ierbi și în zborul păsărilor, răsufierea încă apropiată, încă vie a oamenilor care au luptat pentru independența noastră, căldura trupurilor lor și extraordinara lor încordare și însuflețire în luptă. Dar mai presus de orice am simțit acestea toate în memoria oamenilor, în recunoștința lor gravă, înțeleaptă și melodiouă ca un imn sau ca un recviem.

Pretutindeni, la Grivița, la Pordim, la Opanez, la Plevna, la Rahova, la Vidin există monumente sau masele care înfruntă trecerea efemeră a clipelor vieții noastre și rămîn spre veșnică pomenire și spre veșnică pildă celor ce vin după noi, consemnînd epopeea luptelor tragice și pline de speranță pentru independență. Osuare sculptate în piatră și în marmură, catedrale ale memoriei peste veac, străbătute în aceste zile de primăvară de către mii de oameni care vin cu flori, cu pămînt, cu brazi, cu pietre de mormînt, de peste Dunăre, adică de la noi, de acasă, pînă în Bulgaria unde s-au dat luptele crîncene și pline de tîlc ale istoriei noastre furtunoase. La Plevna arde veșnic flacăra amintirii celor căzuți, români, ruși, bulgari, în războiul marilor jertfe închinat libertății, împotriva imperiului otoman. Grupuri statuate și basoreliefuli păstrează chipul și asemănarea istoriei și a vieții, busturi în bronz decorează grav și sublim memoria noastră afectivă și fîntîni — monumente ale eternității — smulg zilei și nopții lacrima curată a pămîntului. Muzele păstrează lucrurile intime și de folos comun în luptă ale bărbatilor viteji de la Grivița, de la Plevna, de la Rahova, de la Vidin, ghizi și profesori de istorie destoinici, care adeseori cunosc și limba română,

trec în revistă pentru mîile de pelerini cronica fiecărei bătălii, biografia fiecărui soldat de mare eroism și de jertfă, semnificațiile fiecărui eveniment.

În vitrine, fotografiile executate parcă pentru albumele familiei, desene, picturi sau reproduceri, dar mai ales drapelul ciuruit de gloanțe, sfîșiate în luptă (sau numai copiile lor de sărbătoare), ranițele, gamele, uniforme dorobanților, călărașilor români sau ale ulanilor ruși, cartușierele, armele, păstrînd parcă amprente ce tresar sub privirile pelerinilor. Și de jur împrejur, în aer liber, alături de pini și de tei pregătindu-se să înflorească, tunuri făcute să tacă odată pentru totdeauna, tunuri abandonate, tunuri devenite monumente reci și desuete dintr-o lume uitată a armelor cu tragere limitată, într-o lume, iată, încă amenințată astăzi de 15 tone de trinitrotoluen pe cap de locuitor!

În cărțile de onoare ale mormintelor se păstrează adeseori cuvinte care ne mișcă pînă la suspin, scrise cu mîna tremurînd de emoție chiar de către vecinii și bunii noștri prieteni din sudul Dunării, ajunși pînă la Grivița într-un pelerinaj plin de învățăminte pentru totdeauna: „**Ne închinăm în fața eroismului soldaților ruși și români care și-au vărsat singele pentru viitorul liber al patriei noastre**”, scrie un grup de studenți și profesori de la Institutul pedagogic din orașul Plevna; „**Inchinare în memoria luminată a ostașilor români**”, scrie de asemenea un grup de elevi și profesori de la o școală din Plevna; „**Ne închinăm în fața vitejiei ostașilor români și ruși căzuți pentru libertatea noastră**”, scriu elevii din Iambor.

Pretutindeni, monumentele ostașilor români sînt alături de monumentele ostașilor ruși și voluntarilor bulgari, pentru că memoria comună păstrează imaginile mișcătoare ale armatelor noastre luptînd alături de armatele ruse și de voluntarii bulgari pentru eliberarea lumii de coșmarul otoman. În fața acestor monumente așezate uneori departe de drumurile obișnuite ale oamenilor, spre care pașii se îndreaptă în zile de duminică sau de sărbătoare, simțim nevoia să ne descoperim și să păstrăm un moment de reculegere. Uneori, colinele sînt pline de turme de oi, ca într-o simfonie pastorală unde ciobanii povestesc, din bătrîni, legende miraculoase despre soldații români și ruși, despre voluntarii bulgari căzuți aici și respirînd încă adînc sub iarbă. Altele e de ajuns să străbați vechile orașe Plevna, Vidin, Rahova sau Belogradic ca să te trezești pe o stradă cu nume de erou român sau rus.

Legendele sînt frumoase și tulburătoare, oamenii au libertatea să țeară în jurul evenimentelor propriile lor visuri despre ele, dar noi rămînem în spațiu și în timpul real al istoriei concrete. Fapt pentru care ne-am adresat în Bulgaria unor oameni de știință reprezentativi pentru istoriografia țării vecine și prietene.

Războiul de la 1877 din perspectiva documentelor, a mărturiilor rămase, a relicevelor păstrate în muzee și cercetate cu grijă savantă în Bulgaria a fost, după cum ne-au declarat interlocutorii noștri, un război singeros și plin de jertfe din partea marelui popor rus, a românilor, bulgarilor și sîrbilor.

Atît Vasil Vasilev și Constantin Cosev, directori adjuncți ai Institutului de istorie al Academiei de științe a R. P. Bulgaria, cît și Nicolai Jecev, secretar științific al institutului, cercetătorii principali Tanco Ghenov, Virginia Pascaleva, cît mai ales academicianul și profesorul Veselin Hadji

Nicolov, ne-au schițat expresiv cadrul european și mondial al războiului de la 1877 și mai apoi împrejurările în care s-a stabilit și s-a verificat prietenia de arme ruso-româno-bulgară pe fronturile tragice de luptă. Iată în acest sens un scurt rezumat al convorbirilor.

Istoricii care au răspuns la întrebările noastre s-au referit cu emoție la relațiile de prietenie și întruajutorare dintre popoarele română și bulgar de-a lungul secolelor, la tradițiile de luptă comună împotriva asupririi otomane, la condițiile extraordinare create de români pentru desfășurarea activității revoluționarilor bulgari pe teritoriul patriei noastre unde adeseori s-au refugiat, s-au adăpostit, au trăit ani de zile, au activat și de unde au pornit la luptă pentru libertate. Și cînd pomenim numele unor personalități proeminente ca ale lui Racovski, Botev, Levski sau Vazov, ne gîndim că în cursul convorbirilor purtate la Sofia istoricii bulgari și-au exprimat încă o dată recunoștința față de poporul român și față de marii noștri oameni politici și de cultură care de-a lungul timpului s-au solidarizat cu lupta dreaptă și au acordat sprijinul lor moral și material revoluționarilor și oamenilor de cultură bulgari. S-a remarcat de asemenea faptul că pe teritoriul României au apărut publicații ale revoluționarilor bulgari și la un moment dat la Braila a fost creată o Societate culturală academică, societate care a fost precursora Academiei de științe a Bulgariei.

Pe de altă parte interlocutorii noștri au subliniat că de-a lungul istoriei poporul bulgar a urmărit cu viu interes lupta pentru libertate și independență a poporului român și în câteva momente importante s-a angajat direct în mișcările noastre revoluționare și sociale, în cadrul răscoalei lui Tudor Vladimirescu, în evenimentele revoluției de la 1848. S-a afirmat încă o dată că perioada de renaștere națională și culturală a poporului bulgar reprezintă o pagină strălucitoare privind colaborarea dintre români și bulgari.

În acest context s-a subliniat faptul că războiul de la 1877-1878 a constituit un moment culminant în relațiile dintre cele două popoare. Bulgarii, ni s-a spus, nu pot privi decît cu recunoștință și cu profund respect și pioșenie marile

sacrificii, marile jertfe ale poporului român de pe cîmpurile de bătălie ale Războiului pentru independență care a însemnat și drumul spre eliberarea Bulgariei.

Istoricii de astăzi — ne-a declarat academicianul și profesorul Veselin Hadji Nicolov — cercetează în continuare toate mărturiile care atestă colaborarea dintre voluntarii bulgari, dintre cetățenii bulgari și trupele române și ruse în timpul desfășurării operațiilor militare. Interlocutorul nostru nu uită să sublinieze faptul că primele unități de voluntari bulgari angajate în războiul de la 1877-1878 s-au format și au fost constituite ca atare la Ploiești și în orașul Samara din Rusia. Pretutindeni unde au fost încartiruite trupele române și ruse cetățenii bulgari i-au găzduit pe eliberatori cu mare dragoste, și-au transformat ad-hoc casele în spitale și au contribuit la aprovizionarea soldaților cu alimente și cu apă, au asigurat condiții de transport suplimentare, au cules informații prețioase privind mișcarea detașamentelor otomane și s-au constituit în viguroase cete de partizani. Sentimentele de bucurie și de recunoștință aproape că nu cunoșteau margini cînd armatele române și ruse intrau în așezările cucerite prin luptă.

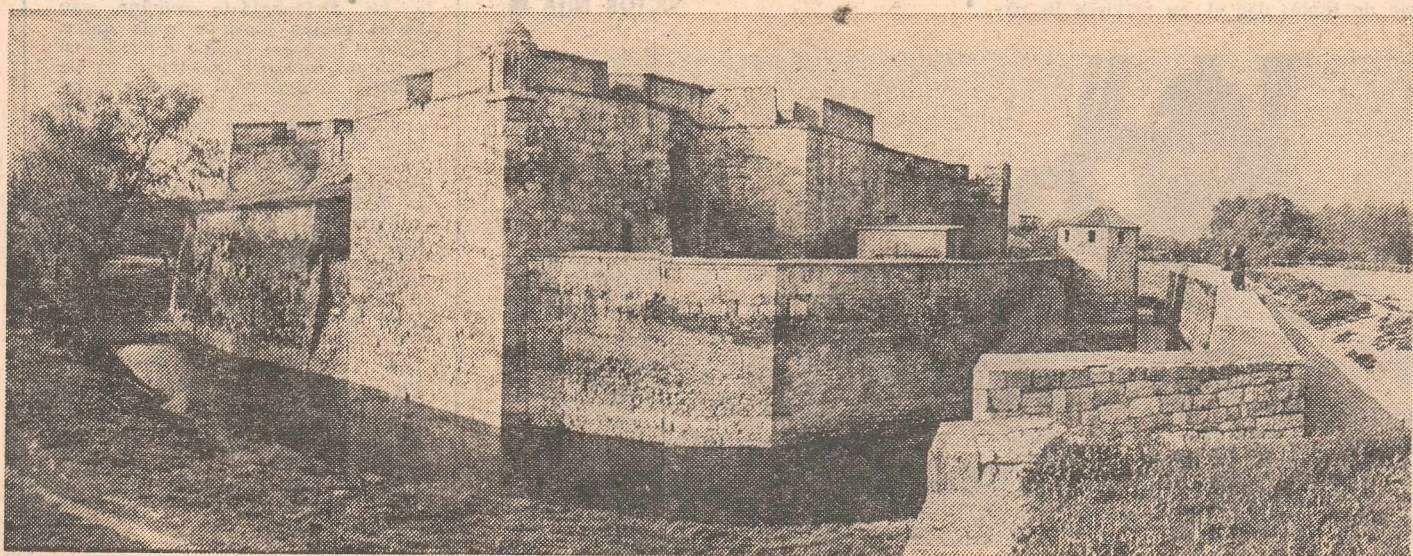
Drumul eliberării Bulgariei, spun istoricii consultați de noi la Sofia, este plin de faptele eroice de arme, de jertfele ostașilor români și ruși, de sacrificiile voluntarilor și cetățenilor bulgari pe teritoriul cărora s-au dat lupte grele și necruțătoare.

Toate aceste elemente fac ca tradițiile de colaborare și de prietenie dintre popoarele română și bulgar să se continue și în zilele noastre, fiind vecini buni, avînd aceleași idealuri și aspirații spre civilizație și progres, construind socialismul și comunismul, dorînd să ne dezvoltăm în libertate și în independență deplină. Dunărea care ne desparte ca hotar, au subliniat interlocutorii noștri, nu ne desparte în sentimente și în spirit. Dunărea a devenit un fluviu al colaborării, o punte trainică de legătură între popoarele noastre iar vîzitele reciproce ale conducerilor de partid și de stat în frunte cu tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov sînt cea mai elocventă expresie că buna noastră vecinătate în Balcani poate constitui un model de colaborare și de cooperare între popoarele lumii.

Cutreierînd vechile teatre de luptă din sudul Dunării, cîmpii de bătălie de acum o sută de ani, stînd de vorbă cu oameni simpli intîlniți pe drum, cu elevi și cu oameni de știință, ne-am convins că pretutindeni în țara vecină și prietenă monumentele ridicate în memoria ostașilor români morți în războiul de la 1877-1878 sînt evocate cu adînc respect, păstrate și îngrijite cu pioșenie și cu limpezi sentimente de prietenie.

Senzația care tulbură cel mai mult, la orice oră din zi și din noapte cînd umblî pe aceste coline și pe aceste cîmpii, spun oamenii intîlniți pe drumurile Bulgariei, este că pămîntul pulsează sub noi înșine, prin zeci de mii de inimi, ca un monument cald și sonor. Cerul și pămîntul la Grivița, la Plevna, la Vidin sau la Rahova palpită încă sub noi ca și cum inimile celor dispăruți în luptă, români, ruși, bulgari ar continua să bată, în plin asalt al redutelor timpului.

A. DOHOTARU

Steagul alb de la ora 14

E un sat obișnuit Opanezul, ca și Grivița, așezat la poalele unui deal înalt. Îmi dau seama suindu-l. Bulgarii de aici, cu hărnicia lor recunoscută, își lucrează pământul cu oarecare pioșenie: prea mult sînge hrănește pământul acesta! Jertfele, pe lângă faptul că le-au adus eliberarea de sub dominația otomană, conferă locului și o valoare spirituală. Cei din Opanez știu chiar și unele legende despre eliberatori.

De aici, din virful dealului, crește măiestros un monument închinat ostașilor români. Mușchiul acoperă crucea și vîntul îl bate cam totdeauna din nord. Cuvintele săpate în piatră încă mai pot fi citite. O inscripție atestă că în această zonă oastea română „în amintirea străbunilor viteji, birui, în avîntul ei, pentru onoare... pentru libertate”. Privesc în jur și imaginile se derulează limpezi: în stînga și în dreapta se întind dealurile lanik-Bairului. În față curge liniștit și limpede riul Vit. Undeva, în zare, se profilează Plevna, oraș tot mai modern, centru economic și cultural tot mai puternic. La 28 noiembrie 1877, pe locurile dintre Opanez și Vit s-au purtat cele mai fulgerătoare bătălii, inamicul suferind cea mai mare înfrîngere. Cunos-cînd bine lecția istoriei, ai impresia că din zare încep să miște armate... Cercul de foc al armatelor române și ruse se strînge tot mai mult în jurul Plevnei.

Este 28 noiembrie 1877, toamnă cu cere și ploii, cu văi desfundate, cu doruri și disperări în suflete. Osman Pașa și-a împărțit armata în două. Cu înția jumătate, care era și cea mai puternică, se aruncă și atacă fulgerător peste Vit, hotărît să spargă blocada, să-și croiască drum liber spre Sofia. A doua parte a armatei lui îi acoperă retragerea. Din punctul în care ne aflăm și pînă la Vit sînt puțini kilometri, riul se vede limpede. Încerc să refac bătălia: pe malul de dîncolo, cel stîng, se aud împușcături, țipete și vaiete. Disperați, turcii reușesc să rupă prima linie a grenadierilor ruși, dar rezervele a-

cestora îi opresc. În sprijinul rușilor vin alți și alți grenadieri. Generalul român Dimitrie Racoviță, comandantul Diviziei 4 infanterie, privește de pe cal, de aici, din apropierea Opanezului; poate din acest loc sau poate de dîncolo, pe coasta dealului. Fără să mai aștepte o clipă, ia o parte din dorobanții de la Opanez, aleargă spre Vit și atacă al doilea eșalon al oștilor otomane, din față și din flancuri, aici, pe malul drept. Planul lui Osman Pașa e de jucat, ariergarda nemaiputînd să-i sară în ajutor împotriva rușilor. Tunurile armatelor aliate lovesc violent în eșalonul doi otoman și asupra convoiului de care cu hrană, muniții și bagaje. Din toate părțile, din aer și din pămînt lovesc gloanțele, obuzele, moartea. Turcii sînt copleșiți și se retrag înapoia Vitului. Sînt prinși însă într-un cleșt puternic: de pe malul stîng îi lovesc rușii, de pe malul drept, din direcția Plevnei părăsite, a Opanezului și din spate, îi seceră românii. Sînt urmăriți pînă la pod și ciuruiți de gloanțe, cad în apă, malurile Vitului se acoperă de trupuri, în albie nu mai curge apă, ci sînge și lacrimi!

Pămîntul se cutremură, cerul își acoperă fața!

„Atunci, scrie potolit cronicarul, turcii din această parte au ridicat steagul alb și s-au predat”.

În momentele acelea, istoria își întorcea buzunarele pe dos și plătea cîștit: nu o dată popoarele din Balcani, și mai ales cel român și cel bulgar, mi-graseră în propria lor casă, sub lăncile și iataganele cerchezilor și basbuzucilor.

În aceeași zi avea să cadă și Opanezul. Spre orele 10 și 30 de minute, trupele române rămase să-l cucerească trec odată la asalt. Făcuseră primele două redute. Colonelul Fălcoianu, șeful statului major al armatei române, aleargă călare spre Opanez să conducă atacurile. Află că românii de sub comanda colonelului Sachelarie, a maiorului Vartiadi, luptînd în cîmp deschis, au ocupat redutele din valea Susurlu, cei de sub comanda colonelului Dona ocupaseră prima linie de redute din nord de satul Opanez. Turcii se reorganizează în reduta centrală, la est de satul Opanez, unde ne aflăm acum și unde se ridică măiestros monumentul. Luptă cu disperare să-și mențină poziția. Colonelul Sachelarie atacă din față, colonelul Dona, dinspre nord. Animați de iureșul bătăliei, folosind momentul psihologic, de derută, asaltul dorobanților devine nimicitor. În scurt timp, din ruinele

redutei pe care ne aflăm, se ivi un alt steag alb. Era ora 12 și turcii de la Opanez se predau vitejilor fii ai Carpaților. Ei capturaseră aproape 3000 militari, în frunte cu Edhem pașa, comandantul unităților otomane de la Opanez, 3 tunuri, arme, muniții. Aflînd vestea, domnitorul Carol telegrafiază țarului Alexandru al II-lea: „Trupele mele au ocupat Opanezul după ce au luat cu asalt două redute; a treia redută s-a predat. 7000 de prizonieri și 6 tunuri defilează în acest moment pe dinaintea mea!”

Trecuseră puține minute după ora 12. Pe podul de piatră de peste Vit, românii conduși de colonelul Grigore Cantili și rușii seceră încă grosul armatei otomane. Un glonț, cine mai știe din ce pușcă de dorobanț, străpunsese pulpa stîngă a ilustrului mareșal Osman Pașa, tocmai cînd se retrăgea din Plevna. Glonțul îi străpunge și roibul, un pîrsing oferit chiar de sultan, odată cu sabia de aur masiv. Calul s-a prăbușit, s-a prăbușit și viteazul mareșal și, odată cu el, istoria asculta căderea unui mare imperiu. Un ofițer superior din suita mareșalului turc se prezentă colonelului Mihail Cerchez și îi face cunoscut că Osman Pașa dorește să-i vorbească. Colonelul Cerchez împreună cu colonelii Anghelescu și Eraclie Arion se duseră. Osman Pașa îl întrebă pe colonelul român care sînt condițiile capitulării. Disciplinat, colonelul Cerchez îi răspunde: „N-am în această privință instrucțiuni; voi trimite a lua ordinele căpeteniei Armatei de vest”. Ulterior, aflăm din cronici, sosesec în acel loc și generalii ruși Strukov și Ganețki. Ei îi cer lui Osman Pașa să capituleze fără condiții. Telegraful zbirnie din nou la cartierul țarului Alexandru al II-lea: „Osman Pașa e rănit și prizonier: el s-a predat românilor și se află acum în acea casă albă de lângă Vit. Carol.” Românii de pe cîmpul de luptă și cei din țară chiar, măcar pentru o fugară clipă, au avut strania senzație că mai trăiseră o realitate asemănătoare. În istoria lor și a neamului românesc astfel de lecții mai erau înscrise. Istoria se repeta, iar singele strămoșilor din ei făcea simțită această repetare a faptelor, Osman Pașa îi întinse colonelului Mihail Cerchez spada sa din aur masiv. În aurul ei se afla cu siguranță și aur din tezaurul Carpaților românești. Era ora 14 și întreaga armată a lui Osman Pașa capitula. Al treilea steag alb se înălța pe toată întinderea frontului.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Independența și Transilvania

Ecoul Independenței României în Transilvania nu a fost cu nimic mai prejos decît în celelalte provincii românești.

Nu întîmplător la Năsăud, în inima Transilvaniei, în anul 1878 apare o carte celebră pînă astăzi, un document și un fapt de atășament față de lucrul fraților de peste munți.

Cartea se cheamă: **Resbelul orientale** ilustrat de profes. Dr. A. P. Alessi și profes. Massimu Popu, tipărită în editura lui Paul Cieslar din Graz pe 724 de pagini, cu hărți și portrete ale ofițerilor și soldaților români căzuți eroic pe cîmpul de luptă sau întorși acasă după ce și-au făcut datoria.

Prefața mărturisește greutatea prin care a trecut această carte pînă a apuca să fie tipărită.

Fasciculele corectate la Năsăud luau drumul tipografiei prin minile cenzurii austro-ungare care nu era deloc fericită ca Românii din Transilvania să se solidarizeze cu biruințele fraților lor de peste munți.

Introducerea este un pamflet tulburător împotriva războiului în general, a catastrofelor pe care războiul le generează în lume, arătînd că neamul nostru nu de dragul războiului și-a vărsat sîngele în aceste lupte cu armatele Imperiului otoman, ci pentru a-și apăra ființa națională, pentru a-și dobîndi dreptul natural de națiune independentă, de stat suveran.

Tulburător este moto-ul cărții preluat din programul păcii europene din 1867 care spune:

„Popoarele sînt împărțite cu asemenea drepturi în propria și distinctiva lor individualitate a cărei expresiune se manifestă în limba lor ce este divizată în familii. Ele sînt predestinate pentru a forma o unitate armonică. Individualitatea lor caracteristică este neviolabilă... Naționalitatea își exprimă caracterul său prin limba care-i servește de scut apărătoriu contra aceluia care ar voi s-o atace”.

Iată aici afirmat un drept mereu valabil de care Românii transilvani de aceeași limbă cu Românii de pretutindeni au știut să se folosească în vederea acelei unități armonice a Patriei ce se va realiza în anul 1918.

Războiul pentru Independență, după această carte, a însemnat în primul rînd o deșteptare a ființei naționale, dobîndirea încrederii în forțele noastre proprii.

Armata română, care lîncezea sub fanar devenind o umilă jandarmerie pentru apărarea scaunului unui domn străin, prin Cuza începe să îmbrace iarăși stralele uitate din anii voinzilor: apare roșiorul în mantia roșie de sacrificiu care din timpul lui Matei Basarab dispăruse din istorie.

Reînvie veacurile de aur ale voinzilor pămînteni. Entuziasmul acestei Renașteri a fost de nespus pentru toți Românii. În ochii țarilor străine apare limpede voința unui popor drept și viteaz, cu o armată cu nimic mai prejos de oricare armată din Europa.

Vitejia armatei noastre, dobîndirea Independenței pe care nu am cerșit-o de la nimenea, ci ne-am impus-o prin jertfe și voință proprie, alcătuiesc preluatul unității naționale ce se va săvîrși cîteva decenii mai tîrziu.

Independența de stat a României înseamnă, pe plan cultural și spiritual, apariția și afirmarea, în arte și literatură, a unei generații de aur a poporului nostru: Eminescu, Coșbuc, Grigorescu, Lăncian, Enescu și alții alții sînt de neconceput fără fapta eroică a poporului român care a devenit popor liber și independent, înscris pentru totdeauna sub steaua de aur a unei Patrii între toate neamurile.

IOAN ALEXANDRU ■

Pe temelii independenței, pe temelii libertății, spre edificiul de azi și de mîine al unui popor eroic

(Urmare din pagina 1)

nificațiile celui alt 9 Mai, sporîndu-i lumina, alăturînd o pagină nouă vechiului nostru epos eroic — a însemnat dreptul la opțiune, la afirmare a ființei neamului, a aspirațiilor naționale și sociale, pe care l-am cucerit prin luptele comunistilor, prin insurecția națională armată anti-fascistă și antiimperialistă concepută și declanșată de Partidul Comunist Român, în acel memorabil August în care țara, printr-un act temerar de voință și eroism, a scuturat dictatul fascismului, al împilării, organizîndu-și cu o remarcabilă promptitudine armata, forțele patriotice, alăturîndu-se trupelor aliate, în frunte cu Uniunea Sovietică — purtătoarea greului războiului — în marșul spre vest.

Popoarele lumii și-au făcut datoria, iar noi, românii, vestiți încă din 1877, din marele război al Independenței, ne-am așezat definitiv, prin aportul de sînge și vitejie la victoria împotriva fascismului, în rîndul popoarelor demne, eroice, în rîndul popoarelor mari, în rîndul umanității mari, pe care te poți bizui. Dar o victorie e însemnată, în primul rînd, prin consecințele ei, iar un război pentru li-

bertate și demnitate își justifică necesitatea și jertfele doar în măsura în care fructul păcii — libertatea, demnitatea, independența, bunăstarea — nu se scutură, ci, dimpotrivă, se împlinește și crește mereu.

Ne putem afirma, și sub acest raport, o mindrie. O afirmăm prin noua civilizație românească — civilizația României socialiste, a unui popor stăpin pe destinul lui, pe munca lui, pe roadele muncii lui — o afirmăm prin tot ceea ce sîntem și prin tot ceea ce năzuim să fim. Am afirmat, în acești ani ai socialismului, o Românie industrială, modernă, dinamică și inovatoare, făuritoare de mari valori materiale și spirituale, am afirmat un popor întrepred, harnic și talentat, dezvoltînd însușiri creatoare de o inestimabilă forță. Am afirmat, în acești ani ai socialismului, și cu deosebire în anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — anii cei mai dinamici, mai denși în evenimente și împliniri, anii de maximă amplitudine a de-clanșării și punerii în valoare a energilor naționale — capacitatea unui întreg popor de a-și asuma mari ambiții, mari proiecte și planuri de viitor, mari răspunderi ale istoriei, și de a le transforma exemplar în faptă. Am înfăptuit, în rînd timp de ani, mesajul pe care ni l-au transmis, peste veacuri, toți cei căzuți pentru libertate, pentru independență, pentru demnitate, pentru o viață nouă. Am adus, deopotrivă, prin înfăptuirile noastre pașnice de aici, din această casă a noastră, ca și prin cuvîntul nostru în problemele cruciale ale lumii contemporane — cuvînt rostit rîspicat în numele păcii, securității, colaborării, ca factor fertil pentru construcția unei lumi mai drepte, cuvînt rostit rîspicat pentru independența, libertatea și suveranitatea popoarelor, a fiecărui popor, a dreptului fiecărui popor la destinul lui — contribuția noastră, rod

al unei experiențe istorice particulare și al unor credințe adînc înrădăcinate în noi, la echilibrul acestui timp.

Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un partid care, încă de acum 56 de ani, din zorii întemeierii lui, a înțeles — pentru prima oară în istoria noastră — ce sîntem și cine sîntem. Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un partid care a făcut din cauza poporului cauza sa sfîntă și neabătută. Am înfăptuit toate acestea pentru că avem un conducător care, cu dragostea sa pentru țară, pentru independența, prosperitatea și gloria acestui pămînt, cu fermitatea sa revoluționară, cu energia sa, cu inițiativa și inteligența sa veșnic treze, cu excepționala sa clarviziune, întărește, prin girul său personal, acest drum al patriei, simbolizîndu-l cu numele său: Nicolae Ceaușescu.

Nu vom consemna deci ziua de 9 Mai doar ca pe o dată istorică. Nu vom consemna Victoria — dubla Victorie — numai în chip documentar, ca pe alte victorii militare, din antichitate sau din evul mijlociu, ci o vom aprecia, mai ales, din unghiul bunurilor pe care le-am cucerit, al unei civilizații care a încolțit și crește impetuos pe acest pămînt, al unor aspirații de veacuri care astăzi capătă trup și ființă.

Aducîndu-le înaintașilor luptători, tuturor celor căzuți în marile lupte pentru independență și libertate, pentru progres și demnitate, prin osul recunoștinței, vom lupta să păstrăm cu scumpătate aceste bunuri — libertatea, independența, demnitatea, progresul — ce reprezintă unicul, marele sens al zilei de 9 Mai, zi trecută cu roșu de două ori în calendarul nostru.

Prin astfel de mari momente ale istoriei, precum ziua Independenței și ziua Partidului, existăm și vom exista mereu. Istoria n-are memorie decît pentru lucrurile esențiale.

1877

CENTENARUL I

La Pordim, printre armele și flamurile eroice

Pordimul este aproape un oraș. Case înalte, etajate, magazine mari străjuiesc străzile. Funcționează aici un modern Complex agroindustrial, în care muncesc, după cum ne spunea economistul Mitcu Tomov, vicepreședintele complexului, cam 5200 de oameni din zece sate. Organizați în zece întreprinderi de ramură, de creștere a animalelor, vegetalelor și întreprinderi ajutoare, acești harnici muncitori realizează anual o producție globală industrială de 38 milioane levă. Este doar o fugară imagine a Pordimului de azi. Acum o sută de ani era însă un sat mărunț, cu case puține și pitice, în apropiere de Plevna. Avea însă o poziție atât de strategică, încât comandantul armatelor aliate de Vest și-a stabilit aici, în vara anului 1877, Marele cartier general al armatei. În căsuța aceasta veche de peste 100 de ani, care prin grija organelor locale bulgare se ține încă pe picioare, s-au conceput toate planurile de atac. În 1907 s-a amenajat și inaugurat aici, gest de recunoștință din partea poporului bulgar pentru armata eliberatoare română, „Muzeul ostașului român 1877-1878”. Este împrejmuit cu gard de fier, cu porți mari din vergele metalice în formă de țevi de pușcă, peste care sînt așezate baionete, sulite, topoare, lopeți de companie, ancore, semne ale tuturor armelor participante la război. În curte sînt așezate, în toate cele patru puncte cardinale, tunuri grele cu care artileria română împreună cu artileria rusă au bombardat zile și nopți Grivița, Plevna, Opanezul.

Facem un tur de orizont prin curtea muzeului: tufe înalte de liliac sîngeriu acoperă țevile tunurilor care au semănat groaza și moartea în taberele inamice. Pe afeturile lor cîntă acum porumbeii. Pe aleile pe care umblăm, pe sub arțarii înalți, parcă vezi călăreții roind, curieri supli, uzi de alergare, cai în spume ducînd și aducînd, înspre sau dinspre Grivița și Plevna, ordinele și veștile cîmpului de bătălie. Santinele severe somînd la tot pasul pe cei care intrau în Marele cartier general, cerînd și ascultînd parole. Azi, pe aceste alei se plimbă îndrăgostiții, parfumul de liliac îi învăluie sub serile cu lună înaltă și plină. Reze-mați poate de țevile tunurilor își spun povești de dragoste, își fac planuri de viață, își făuresc vise. În momentele acestea, de sublimă pace, jertfa celor căzuți aici capătă cea mai deplină justificare. Libertatea și pacea, independența și egalitatea, pentru care au plătit cu viața, triumf!

În fața muzeului te întîmpină două statui: maiorul George Șonțu privește spre pămînt în înțeles de memorare a timpului; sergentul Ion Grigore a Lucăi, cu pieptul plin de decorații, are o privire mai tristă, chipul său mai supt vorbește parcă de tragismul luptei. Se născuse într-un sat din jurul Botoșanilor. A luat parte, cu Regimentul 16 dorobanți, la atacul și cucerirea redutei Grivița, la 30 august 1877. A reușit să scape cu viață și la 31 august este trimis de comandantul său să ducă un ordin la Divizie. Neînfricatul moldovean, ca și mai înainte strămoșii săi, la Vaslui, nu se temea prea mult de dușman. A sărit din șanț și a început să alerge în zigzag printre proiectile. „O ghiulea de tun, se consemnează laconic într-un document, explodînd în apropierea sa, pămîntul aruncat de explozie l-a contuzionat la umărul drept, lăsîndu-l beteg de o mină”. Continuînd să alerge printre obuze, peste răniri și morți, cu pușca în mina stîngă, cu dreapta atîrnîndu-i moartă din umăr, Grigore a Lucăi a ajuns cu ordinul la Divizie. Urmare acestui act eroic, sergentul moldovean a fost distins cu cinci decorații.

Pătrundem în camera în care a lucrat și a locuit comandantul armatelor de Vest. Printre lucrurile originale se mai păstrează și astăzi patul de companie, masa generalilor pe care au fost redactate ordinele de cucerire a redutelor, scaunul, lavoarul, alte lucruri. Lingă acesta, la luminile sărace ale lămpilor, în fața hărților cu sumare detalii ale locurilor de luptă, a lucrat și a trăit clipele de mare zăbucium, de răspundere față de neam și țară, bravul comandant al armatei române de operații, generalul Alexandru Cernat, alți generali și ofițeri superiori ai armatei române. Ceea ce emoționează peste toate în cămăruța aceasta cu rogojini pe jos, cum a fost atunci, este gîndul la clipa aceea supremă, aleasă din imensitatea și ireversibilitatea timpului, în care s-a hotărît asaltul Griviței. De clipa aceea a depins victoria, putea să depîndă și înfrîngerea armatelor aliate, libertatea sau o subjugare mai apăsătoare a popoarelor balcanice. În căsuța aceasta în care a lucrat nucleul prețios al gîndirii armatei românești, în care s-au ales strategia și tactica cele mai adecvate, ne revine în memorie rolul mare pe care l-a avut armata română în războiul de anvergură europeană, cu implicații mondiale chiar. Scria jurnalul „The Daily News” din 3 noiembrie 1877: „Una din surprizele acestui război a fost neașteptata valoare și vitejie arătate de trupele române, eficacitatea și solidaritatea armatei române. Armata română, deși mică, a luat dintr-un singur pas locul său între armatele europene. Consecințele acestui fapt sînt mai

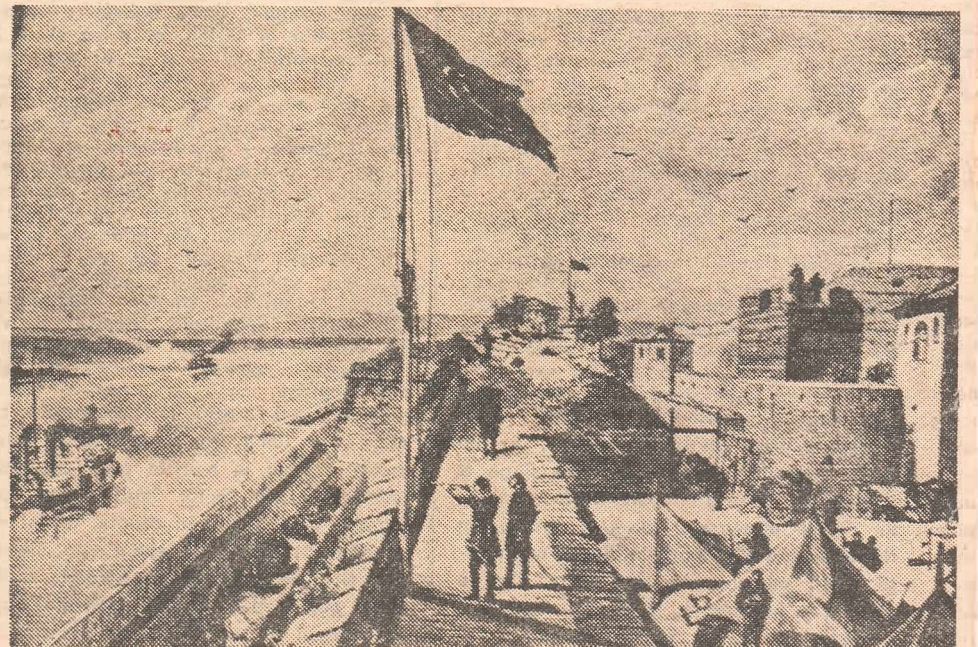
sută de mii de oameni formînd un detașament care întoarce istoria în favoarea uneia sau alteia din cele două mari puteri...”. Scriau frumos ziarele, dar autorii uitau sau poate nu știau că aceste fapte de înaltă vitejie nu erau întiile în istoria neamului nostru și a armatei noastre: Posada, Călugărenii, Vasluiul și atîtea alte locuri în care ne-am apărat ființa națională, neamul și vatra sînt tot atîtea dovezi ale dorinței noastre de neatîrnare care nu trebuie disprețuită de nici un popor.

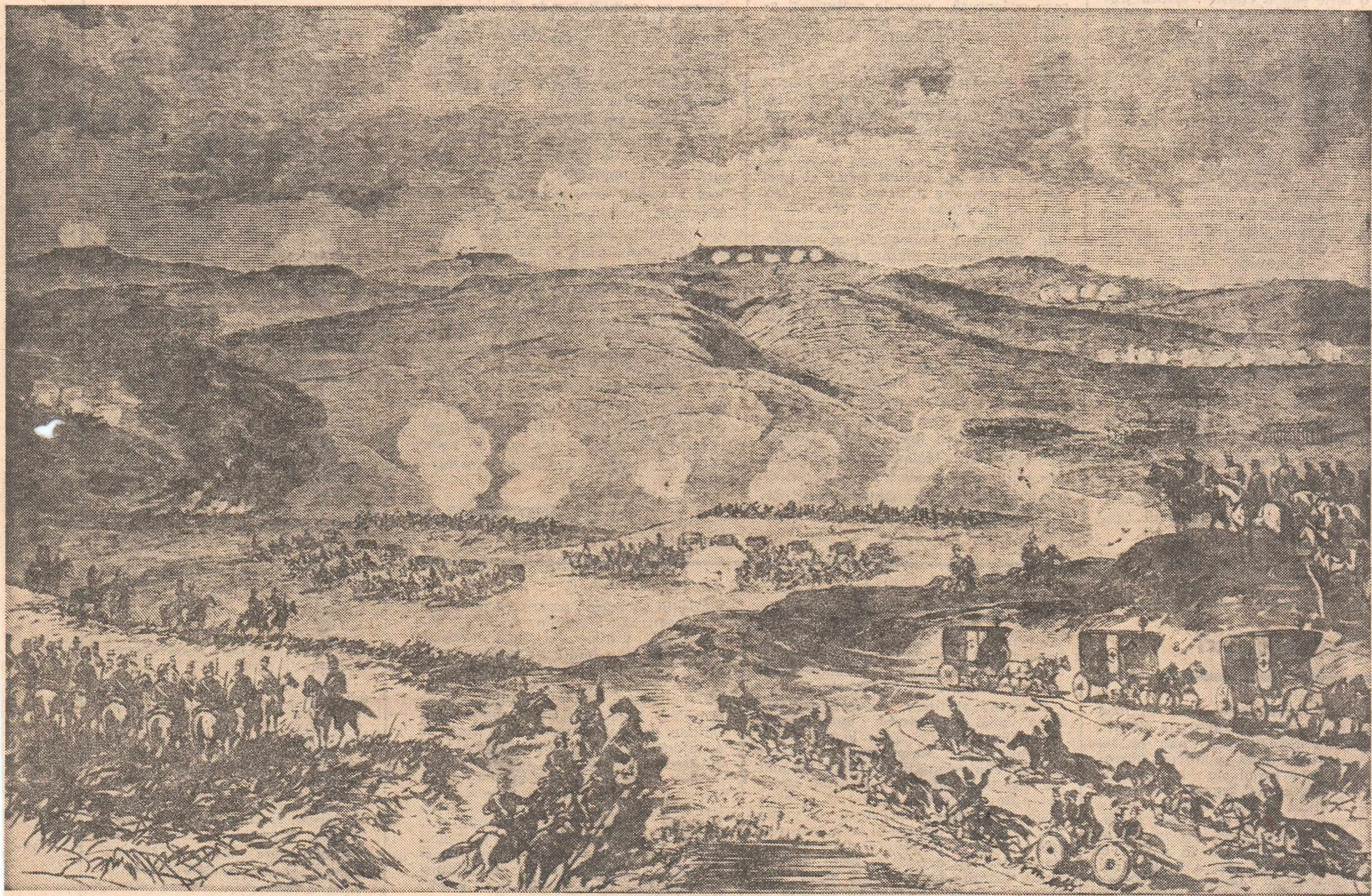
Urc pe o scară de lemn în sălile de sus ale muzeului. Sînt expuse aici sulite, arme, vergele de șters țevile tunurilor, topoare, cazmale, frînghii, căldări de lemn strînse în cercuri, scule diferite. Pe pereți, schițe, fotografii de epocă, documente care dovedesc prietenia de veacuri dintre popoarele română și bulgar. Tablouri: „Spionul” de N. Grigorescu, „Țăran hulgar dînd informații unui ofițer român” de Obedeanu, altele de Aman și Sava Henția. În vitrine se mai păstrează uniforme de dorobanți și roșiori, copii după drapelele regimentelor participante la lupte. Un desen îmi reține atenția: un sergent român cu suma descoperit, cu chip tragic și pieptul plin de decorații, merge sprijinit într-un toiag. Viteazul sergent român primește onorul unei unități din armata rusă, răsplătă a vitejiei sale. „Alecsandri l-a cîntat atît de strălucit, ne mărturisea responsabilul și ghidul Muzeului Griviței, încît școlarii din Grivița îl învață pe de rost din generație în generație”. Chipul sergentului simbolizează astfel vitejia unei armate și a unui neam: cel românesc.

Alte expozate: ranițe în care se mai păstrează cartușe, puști, săbii, medalii, cărți și documente despre istoria românilor. Un dorobanț român capturează o pușcă de la un soldat inamic, în luptele de la Plevna, și sapă cu briceagul pe patul de lemn: „Din luarea Plevnei, 28 noiembrie 1877-1878”. Știa oare acest deopotrivă soldat, deopotrivă cronicar că încrusta atunci, în șanțurile umede, cu același cuțit cu care își tăia piinea, data în care era pecetluită soarta unui război și a unor popoare? Știa! Și a vrut să lase mărturie, peste timp, cea mai laconică știre, și cea mai esențială, mai înălțătoare cronică a războiului.

Cobor în curte și în liniștea amiezii însorite îmi trec privirile peste întinderea parcului din incinta muzeului român. Arțarii înalți și bătrîni se clatină singuri, scot un scîrțit prelung, uneori întrerupt, și atunci ai impresia că ascuți rafalele unei mitraliere. Iluzia se pierde repede, pentru că un tractorist bulgar care a ajuns cu braza la capăt întoarce plugul și continuă să are. Uneori, fierul plugului scoate la iveală o țevă de pușcă, tuburi de cartușe sau obuze, gîndul omului zboară peste timp, revine și se bucură că e pace și poate să are. Și noi, cu toții, am dori să fie tot timpul așa...

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Rahova scăldată în sânge, Rahova fără de moarte

Rahova e protejată de un relief sinuos de stînci și dealuri abrupte sub soarele placid și sub aburii plumburii, lângă Dunărea calmă, albastră, pe care plutesc caravane de șape. O stampă de epocă desprinde Rahova din relieful anotimpurilor, ca așezare strategică și ca bazar de mărunțișuri cōhete, cu negustori ambulanti prin case și streșini joase și ferestre mici, cu femei sub feregele și moschei săgetînd cerul. Dar uit de periculos era așezat acest oraș prin remuri, aici, la Dunăre, cu tunuri printre reneluri, cu porți grele de fier și poduri înșirate din lanțuri, cu bănci repezi și cu alupe pline de cai, de bașbuzuci, de cernezi și de spahii care dădeau iama prin țara Românească răcnind și tăind lumea în două cu iataganele!? Ce viață pestriță să fi fost aici cîndva, prin sute de ani, cu creații melodioase și leneșe melancolii, cu prăzi de război, cu misterioase conspirații și cu ziduri de execuție pentru patrioții bulgari ridicați ca frunza și ca iarba împotriva împilării?!

Lată de ce, străbătînd străzile întortocheate, prăvălitate în zigzag pe dealuri, în miștea domestică a unei dimineți obișnuite de lucru, cînd trecătorii sînt rari și nevoitori, dacă întorci capul brusc înapoi, vezi în istorie, vezi cum pămîntul cloțește parcă de explozii, vezi cum oamenii se bulucesc în pivnițe de case și soldații urzi, spintecători ai Semilunii, aleargă să sticească zidurile înalte și sparte prin re se văd urcînd dorobanții români cu mele la bandulieră, strecurîndu-se ca linele în ciuda plumbilor otrăviți și a resărilor de metal topit peste parapete.

Rahova a fost o cetate strategică în care muezinii strigau ora exactă sub noapte. Rahova a fost o așezare de spaime și de agresiune pe o hartă a disperării lumii, din evul mediu pînă în zilele de șapte, opt și nouă noiembrie 1877, cînd dorobanții și roșiorii români au luat-o cu asalt. Rahova a însemnat mai precis, în termeni militari, un obiectiv esențial în sistemul defensiv al trupelor otomane, apărat de 3000 de oameni înarmați pînă în dinți, „instalați în redute și în complexe lucrări genistice, dispunînd de numeroase guri de artilerie”.

Iată-i pe români urcînd dealurile abrupte dinspre cimpurile semănaate acum cu griu și porumb sau dinspre malul prăbușit al Dunării. Iată-i urcînd în două coloane, comandate din satul Selanovcea de colonelul George Slăniceanu, un bărbat distins, rotund, cu privire inteligentă și autoritară, cu mustață și barbișon, îmbrăcat întotdeauna, chiar sub ploaia de gloanțe și de obuze, într-o uniformă impecabilă călcată. Spre orele 10 dimineața, la ieșirea avangardei din comuna Lescovăț, încep să tragă cu disperare gurile de tun din cetate. Avangarda se deplasează spre stînga și înșală tirul de artilerie otoman. Trupele comandate de maiorul Dimitrie Giurescu se desfășoară în șiruri de trăgători, își lasă ranițele la pămînt, își trag răsufllarea, își armează puștile și deschid foc concentrat, plasat asupra inamicului. La orele 10,30 izbucnesc în asalt, ocupă șanțurile din fața redutei. Apoi, după câteva salturi care sfidează toate tratatele de strategie militară, năvălesc într-una din redutele ce apăra orașul, înfigînd, prin sublocotenentul Constantin Spiroiu, drapelele tricolore în parapet. În haosul de împușcături, de explozii, de strigăte de victorie, de strigăte de moarte, s-a ordonat încă un asalt împotriva redutei celei mari, dincolo de care, în cetate, trupele otomane, la ora aceea își prepară prinzul, își lustruiesc armele, se odihnesc pentru clipa cînd

le va veni rîndul să urce pe creneluri. În acest asalt extraordinar, înverșunat, cad maiorul Giurescu și locotenentul Bordeanu care i-au însuflețit pe dorobanți în luptă, într-un iureș sublim, într-o ultimă și triumfală expiație. La orele 15, cel care ordonă continuarea atacului respins e maiorul Constantin Ene. Românii încă o dată se avîntă sub focul pieziș al inamicului și încercuiesc reduta în așa fel încît dorobanții și dușmanii lor se privesc în ochi cînd seucid. În acest moment cade și maiorul Constantin Ene. Rămîne numai memoria lui. Ii ia locul locotenentul Radovici. Cade și locotenentul Radovici. Apoi cade rînit locotenent-colonelul George Măldărescu. Atacul e respins. Dar rîndurile otomane s-au rărit. Morții și răniții umplu redutele. Se ordonă un nou asalt. Acum se prăbușește maiorul Ștefan Mateescu. Comanda batalionului său e luată de căpitanul Constantin Merișescu. E extraordinar cum se regenerează trupele române, cum găsesc mereu oameni potriviți să ducă mai departe lupta.

În tot acest timp bateriile de artilerie române de pe malul stîng al Dunării, de la Bechet, au zdrobit Rahova casă cu casă și au scufundat un mic vas turcesc care defila trăgînd aspru cu tunurile sale, un vas intrat în istorie cu numele „Potgorița”.

Noaptea care se lasă e plină de incendii. Rahova arde. Pădurile dimprejur ard. Tunurile continuă să tragă. Oamenii angajați în luptă își trag răsufllarea. Uneori, în tranșee, își se face somn. Moartea e doar un vis urît și uneori de-a dreptul indiferent.

Colonelul George Slăniceanu află, pe o vreme cețoasă, pe o vreme în care nu se vede nimic la doi pași, în dimineața de 8 noiembrie, de la cițiva refugiați bulgari din Rahova, că inebuniți, decimați, soldații din cetate și civilii de sub Semilună își încarcă bagajele și se pregătesc să fugă. Pe unde? Pe podul de peste riul Ogost!

Pe 9 noiembrie, la orele 4 dimineața, otomanii încălecîndu-și caii și încărcîndu-și carele pînă la refuz, încearcă să

iasă din Rahova. La orele 5 caravana otomană, buimacă, atacă unitățile române de dorobanți care păzesc podul de pe riul Ogost. Turcii sînt respinși și se aruncă în apele umflate ale riului cu tot calabalicul, încercîndu-se și lăsînd pradă zeci de care cu muniții și alimente.

Primul ostaș român intrat în Rahova a fost de fapt un general: George Lupu. Următorul a fost un ostaș rus, tot cu gradul de general: Meyendorf. Cronica spune: „Generalul George Lupu ia comanda garnizoanei Rahova și stabilește măsurile pentru asigurarea ordinii, liniștei și pazei”.

Femeile, bărbații și copiii bulgari care se întorc la casele lor și care în unele împrejurări au luptat ca voluntari, împreună cu soldații români și ruși, îi îmbrățișează pe învingători, le dau apă și le bandajează rănile. După sute de ani, Rahova redevine a bulgarilor.

Marele duce Nicolae precizează: „Izbînda de la Rahova aparține întregă armatei române”.

Ne aflăm sus, pe colina jertfelor ostașilor români. Cine au fost? Ce-au visat? Ciții ochi i-au plîns? Ce-ar fi putut fi? Cit ar fi fost de mîndri și cit s-ar fi bucurat dacă ar fi trăit? La ce s-au gîndit în ultimele lor clipe de viață? Dincolo de monumentul de piatră, printre pini, printre tei, printre bănci de lemn unde oamenii din Rahova vin uneori în amurg să se reculeagă, dincolo de străzile orașului, se vede curgînd Dunărea limpede și albastră, iar dincolo de Dunăre se vede țara românească, și griul verde, și copacii cu frunze crude, și apele Jiuului și undeva, departe, sufletele nemuritoare ale celor care nu mai sînt dar care plutesc prin a-burii liniștiți ai zilei.

A. DOHOTARU ■

Spiritul critic în cultură

Scriitorul, ca și cititorul obișnuit, gândește critica în funcție de cartea pe care o scrie sau o citește: critica trebuie să dea o judecată dreaptă despre volumul ce tocmai a apărut și să-i explice, pe cât posibil, simbolurile principale. În aceste condiții critica are o funcție culturală de nimeni tăgăduită, pentru că într-o literatură dezvoltată apar anual sute de titluri (uneori mii) și cineva trebuie să facă o selecție și să îndrume cititorii spre cărțile ce trec de un anumit barrem. Funcție responsabilă, nobilă, nimic de zis, totuși critica este mai mult decît atît, critica este (după o formulă fericită) conștiința unei literaturi. Unii înțeleg strîmt această definiție, identificînd critica literară cu organul de gîndire al literaturii. Critica ar fi, așadar, creierul, în timp ce literatura propriu-zisă este trupul ce primește impulsurile de la acest centru de comandă. Rea comparație și inexactă. Imaginea unei literaturi în care unii (puțini la număr) gîndesc, iar alții scriu cărți, în absența unei preocupări intelectuale superioare, este deosebit de înșelătoare și existența ei nu se poate înțelege în afara spiritului critic, pentru că nimic nu se poate crea decît prin opoziție sau în acord cu ceva, printr-un act de delimitare și implicare, printr-un act, cu alte vorbe, critic. Spi-

ritul critic stă la baza unei culturi, fără el cultura nu există, deoarece oriunde se manifestă o activitate creatoare există, implicit, și spiritul critic. Critica, ca profesiune, mă rog: ca instituție este numai una din formele — și nu cea mai importantă — a *spiritului critic*. Ea promovează și devine instrumentul acestui *spirit* mai general care ordonează valorile culturii și educă gustul marelui public. Creatorii participă la instaurarea sau înnoirea spiritului critic în cultură și, nu fără adevăr, s-a spus că alături de Sainte-Beuve, Baudelaire este unul din marile spirite critice ale secolului al XIX-lea. G. Călinescu împingea paradoxul mai departe zicînd că numai creatorii au spirit critic, pentru că numai ei cunosc, prin exercițiu, mecanismele operei. Adevărul este că *spiritul critic* al unei epoci este creația tuturor, poezi și critici, cu deosebire că unii (criticii) îl exercită mai sistematic, în timp ce ceilalți (poetii) îl îmbogățesc și-l determină prin propria gîndire artistică. Dilema dacă literatura o ia înaintea criticii sau critica trage după ea, ca o locomotivă, literatura într-o epocă este falsă. Se observă, în epocile literare cele mai fecunde, o complicitate (citește: solidaritate) între literatura și critica înnoitoare, una se sprijină pe cealaltă, proverbialul conservatorism al criticii nu-i decît o formă de a păstra coerența interioară a culturii și de a gîndi evoluția ei într-o serie istorică mai largă. Titu Maiorescu a pus bazele spiritului critic modern și, prin contribuția generațiilor următoare, acest spirit a pătruns în toate sferile culturii

române, creîndu-se astfel premisele unei juste selecții a valorilor. S-ar putea spune că gradul de cultură al unei epoci se poate judeca după nivelul spiritului critic și că profunzimea libertății ei spirituale se poate măsura după libertatea de manifestare a spiritului critic. Ce filozof marxist a spus că libertatea de gîndire începe cu posibilitatea de gîndire a celuilalt? Iată un precept moral ce poate fi așezat și la baza profesiei literare, căci nu poate exista o emulație reală a valorilor și nu poate exista, în fond, o atmosferă favorabilă creației fără libertatea opiniei critice.

Scriitorii care disprețuiesc în forme atît de negre critica se situează, implicit, pe o poziție conservatoare în cultură, căci a împiedica manifestarea liberă a criticii este, repet, a împiedica afirmarea spiritului critic printr-unul din instrumentele sale cele mai eficiente. Scriitorul poate fi nemulțumit de unul sau de toți criticii din epoca lui, dar el nu trebuie să ceară abolirea *criticii*, pentru motivul simplu că cere, în acest chip, întoarcerea literaturii în faza culturală, paradisul confuziilor. Spiritul critic este, pe scurt, fructul unui efort lung în cultură și poate fi considerat, pe drept, emblema democrației și adîncimii spirituale a unei epoci. Fără el literatura este un fișier de titluri, cartea, o grămadă de foi mizgălite.

EUGEN SIMION ■

Despre traduceri

Una din problemele care, în mod curios, nu preocupă în meritată măsură spiritele competente, sau chiar pe cei care urmăresc numai cu interes mișcarea literară, e problema traducerilor sau mai bine-zis fenomenul traducerilor în cultura noastră actuală. Nu e vorba numai de cite o „cronică a traducerilor”, rătăcită prin cite un periodic literar mai inflammat în pagini, ci de luarea în considerare a traducerilor ca o componentă esențială a culturii naționale. Căci, în sensul cel mai exact al cuvîntului, aceasta e situația oricărui transpuneri dintr-o limbă străină: una fundamentală pentru conștiința artistică și culturală a unui popor.

Se traduce la noi și s-a tradus enorm de mult, în ultimele decenii, dar lipsește un studiu de ansamblu, de sinteză, care să tragă concluziile unui important capitol de sociologie a culturii. E profund semnificativ pentru o cultură cit se traduce, cum și ce se traduce, și de către cine. Toate aceste in-

trebări închid răspunsuri esențiale pentru ființa noastră spirituală. Dar bilanțurile, constatările, criticile care ar urma nu ar însemna nimic pe lîngă recunoașterea fenomenului traducerii ca unul continuu, nicidecum încheiat.

Cum era și firesc, acoperirea unor mari zone ale scrisului omenesc din toate timpurile s-a făcut la noi într-o oarecare grabă. Majoritatea traducerilor operelor esențiale s-au făcut în anii '50, sub imperiul unor necesități stringente de informație culturală, grație unor traducători improvizați de multe ori, chiar dacă printre ei se puteau număra unele nume sonore ale literaturii de atunci. Și acestea și toate care au venit, izbutite în grad mai înalt, vor trebui reluate. Nu pentru că n-ar fi fost bune (constatare care, oricum, nu exclude principiul eternei perfectibilități), ci pentru că e obligatoriu ca fiecare generație să-și aibă traducerile ei, așa cum se întîmplă acum numai cu titlu de excepție, în cazul marilor opere clasice din care avem citeodată mai multe versiuni, fiecare cu rostul și valoarea ei.

Am mai avut ocazia să afirmăm că între o tălmăcire și un autor e același raport ca între un interpret și o piesă

muzicală oarecare; pentru că un Enescu, Casals sau Menuhin ne-au dat interpretări geniale din Bach, nimănui nu-i trece prin minte să interzică oricărui alt interpret posibilitatea de a oferi o nouă versiune din opera marelui compozitor. În domeniul care ne preocupă există această ciudată mentalitate că „avem traduceri”, ceea ce nu e decît un adevăr pe jumătate, care nu trebuie să oprească inițiative, preocupări și deci realizări în continuare. De bună seamă știm că oarecare interese financiare își fac simțite și ele cuvîntul. Pentru că mai vechile traduceri se pot reedita fără a se mai plăti ceva celui cu osteneala, editurile noastre preferă să facă apel la aceste doamne verificate și onorabile, dar uneori numai vestejite, pentru a obține un sigur succes de casă, prin simpla operație a unei re-fardări făcute de cite un redactor mai îndemînat.

Problema traducerilor trebuie repusă, credem, cu acea înțelegere și judecată dreaptă, dar mai ales cu îndrăzneală și gustul nobil pentru risc, fără de care, „rezolvată”, o problemă de cultură devine o simplă chestiune administrativă.

ALEXANDRU GEORGE ■

Rubrica mea

Poezia patriotică

Sîntem în anul festiv al centenarului Independenței, cucerită pe cîmpul de luptă, în care tinăra noastră oștire a smuls admirația lumii întregi, prin forța ei ofensivă și disprețul de moarte. La interval de treizeci de ani după evenimentul istoric, cîntat în ceasul său de Vasile Alecsandri, un alt mare poet, George Cosbuc, a slăvit virtuțile ostășești ale neamului nostru, care n-a așteptat să-i cadă neafirmarea ca un dar al mesei verzi, ci a alergat ca un singur om să și-o cîștige cu prețul vieții. Nu era firesc ca acest cult de afirmare a energiei naționale să-și găsească slăvitori și în zilele noastre? Cîntecul, jocul și poezia au răspuns apelului de a da cu un ceas înaintea sîrbătorii o neobișnuită amploare acestuia. Așa a luat naștere norocos denumită *Cîntarea României*, care străbate țara de la un capăt la altul, cu mobilizarea tuturor talentelor, de toate vîrstele, individuale și colective (cenacluri, coruri, periodice, radioteleviziune).

S-au ridicat, recent, la adunările scriitoricești și citeva obiecții cu privire la calitatea unora din producțiile literare de inspirație patriotică. Aceste obiecții sînt valabile pentru orice fel de improvizații. Scriitorii și, mai în genere, artiștii, sînt adeseori ispitii să nu stăruie prea mult asupra muncii de atelier și să se încreadă exclusiv în dexteritatea lor, ca într-o putere suverană. Cu atît mai mult operează această slăbiciune de caracter cînd se deschid larg coloanele revistelor și săliile de expoziție. Ceea ce s-a numit destul de urît, într-un limbaj de iz comercial, rabatul la calitate este un rezultat firesc al primei de incurajare de care beneficiază arta ocazională.

Riscurile există, așadar, dar ele nu trebuie să abată pe scriitori și pe artiști de la menirea lor, care este aceea de a da ascultare nu numai glasului interior, al conștiinței intime, ci și marilor sentimente colective, ale căror exponenți se cuvine să fie în primul rînd. Grecii antici încununau pe învingătorii jucerilor olimpice cu lauri, cetățile îi slăveau unanim, iar poezii, mari și mici, le închinau entuziaste ode. Cel mai mare dintre ei, tebanul Pindar, cu aproape 2500 de ani în urmă, a lăsat patrusprezece „Olimpice” de vastă cuprindere și înaltă tinută lirică. Desigur, nu fiecare poet poate să-l reediteze pe Pindar. Vocile moderne nu și-au pierdut însă cu totul amploarea. Independența solicită acea clasică „vox magna sonatorum” (vocea chemată să rostească sonor marile fapte). Să n-o înăbușim.

SERBAN CIOCULESCU ■

Cronica literară

Nicolae Manolescu: „Introducere în opera lui Alexandru Odobescu”

Trebuie spus de la început că în eseu acesta descoperim un alt Odobescu decît cel de pînă acum. Gustul pentru inedit e susținut de amploarea cuprinderii. Nicolae Manolescu a realizat un studiu temeinic, de foarte inteligentă erudiție. Nu la dimensiunile cărții ne referim; ele pot induce în eroare. La prima vedere, criticul nu spune prea multe. În realitate, el se ferește — cu bună știință — să spună totul. Invocă o definiție a lui Ortega Y Gasset: „eseul este știință fără dovezi explicite”. De fapt, ideile sînt spuse direct, întoldeauna în felul cel mai transparent. Ne scutește doar de spectacolul plicticos uneori, al asociațiilor strict cul-

turale și nici nu-și transcrie pur și simplu fișele de lectură, mai ales pe cele din critici. Dimpotrivă, a ținut să elimine lucrurile deja spuse. Nimic de prios aici. Eseul e gîndit minuțios, cu răbdare așa zice; are, în fond, dimensiunile cele mai potrivite, fiind perfect egal cu intenția care l-a proiectat. Ar mai fi de subliniat că ultimul capitol e un fel de autocronică de justificare a întregii cărți.

Pe Nicolae Manolescu îl atrage în special opera mai puțin cunoscută a lui Odobescu. Analiza începe, aproape ostentativ, cu corespondența și se termină cu *Istoria Arheologiei și Le Trésor*. Faptul că o bună parte din textele comentate au fost scrise în franceză nu incomodează receptivitatea criticului (poate nici pe a cititorului). Oricum, Odobescu reprezintă un moment de grație în cultura noastră: e primul care a învins bariera limbii. Ne apare dintr-o dată rafinat și artist și, desigur, ceva mai mult decît atît, din moment ce are și azi faimă de modern. Greu să-l clasezi într-o formulă de curent literar sau de școală. Totuși criticul nu-l trece cu vederea năzuința spre clasicitate. Mai vede în el totodată o figură de tranziție, între pașoptism și junimism. Vladimir Streinu îl considera un scriitor de sinteză, o personalitate tipică pentru secolul trecut. Nicolae Manolescu surprinde cu finețe nota de eroism intelectual, dedus mai degrabă dintr-o conștiință nefericită decît dintr-un ideal de credință revoluționară. Bineînțeles, Odobescu va continua să creadă în ideile lui Bălcescu. În perspectiva culturii e însă un sceptic, obsedat mai mult de modele și de utopia Obiectului.

Excesul de biografie l-ar fi transformat pe Odobescu în personaj (deci într-o convenție literară) și încă într-unul balzacian, cum sugerează George Călinescu. Observăm la Nicolae Manolescu o mai mare libertate a ideii critice. Nu renunță intru totul la portret; fiecare capitol aduce noi trăsături în discuție. Profilul se conturează treptat, mai apăsător în linie moral-ideologică. Bănuim chiar o deplasare de la pitoresc înspre emblematic. De aceea analiza atinge o puritate remarcabilă. Criticul e preocupat în primul rînd de operă. Nu preia mai vechea despărțire, prea categorică, dintre lucrările științifice și cele literare. Îl urmează de data aceasta pe Vladimir Streinu, mergînd însă mult mai departe. Studiul tocmai acesta își propune: să restituie unitatea organică — de natură stilistică — a scrisului odobescian. O unitate paradoxală. Paradoxul operei, la rîndul său, vine din paradoxul personalității, adică din ciudătenia „de a nu realiza arta decît în iluzia vieții și viața decît în iluzia artei” e un senzorial în percepțiile artistice și un estetic în percepția realului...

Vorbeam de mai marea libertate a ideii critice, care înseamnă tot atîta putere de constrîngere și ordonare. Aceasta este un alt paradox: paradoxul criticii. Aparent opera se dezvăluie singură. În fapt, termenii sînt inventați de critic (cu toată deplina acoperire în text). Îi amintim: Ficțiunea—Tema—Obiectul. Ideea e că renunțarea (necesară) la Ficțiune duce la triumful Obiectului. Cu alte cuvinte e de preferat nuvelisticii *Le Trésor*. Impresia de necontestat e că preferința aceasta a-

parține lui Odobescu însuși, văzut ca „tip mediteranean” și ca atare fascinat de Obiect. Așadar, mișcare naturală, dialectică implicită... Pe de altă parte, totul nu e decît demonstrație. Certitudinea criticii e de a-și asuma utopia operei, făcînd să se suprapună perfect cele două serii de intuiții. E aici și refuzul criticii de creație de a fi doar ficțiune și improvizație. Vrem să subliniem rigoarea analizelor lui Nicolae Manolescu și sensul superior, constructiv, al sintezei sale.

Nu întîmplător, în final, ajunge din nou la condiția criticii. Din structuralism acceptat numai metoda, ca pe o fatalitate a vremii noastre, dar respinge procedeele și terminologia (fixă), care, firește, dezindividualizează imaginea critică. Acesta e un structuralism ingenuu, zice Nicolae Manolescu, deoarece el însuși îi inventează termenii. Așadar, limbajul critic nu poate fi dat dinainte și nici nu e confundabil cu litera operei. La rîndul ei opera condiționează atitudinea criticului și tot ea este aceea care-l constrînge de fiecare dată la o anumită expresie, unică în felul ei. Unică, dar nu singura posibilă. Solipsismul criticii de acest gen e numai aparent. Un dialog de creație cu opera și artistul (un dialog între egali) nu poate fi decît unul de o generoasă deschidere.

Introducere în opera lui Alexandru Odobescu este un eseu profund și incîntător despre un scriitor pe care îl simțim încă aproape de noi. Meritul cărții e de a ni-l restitui în întregime.

CORNEL MORARU ■

In legătură cu publicarea în „Flacăra” nr. 47/1976 a articolului „Cronica discului — Vocele lui N. Iorga și Nicolae Titulescu” — doresc să-l anunț pe cei care îl interesează că posed un patefon din 1918 și o discotecă pe care o pot pune oricând la dispoziție, discotecă în care se află și o piesă cuprinzând un fragment dintr-un discurs parlamentar al lui Nicolae Titulescu ținut în timpul când era ministru. (Nicolae Strimbu, cartierul Strand, bloc F. 2, ap. 53, Sibiu)

In cadrul Festivalului național „Cântarea României”, la faza județeană Bacău, la formațiile de teatru s-au clasat 3 formații și anume: Teatrul popular Slănic, Casa de cultură Bacău și formația de teatru a Intreprinderii metalurgice Bacău, singura formație sindicală din județ. In presa locală, mai exact în ziarul Steagul Roșu din 2 aprilie a.c. se poate citi că această formație a primit nota 10 din partea juriului, cu spectacolul „Țărani” — 1907”, teatru document de Mihai Georgescu, spectacol pentru realizarea căruia au contribuit 130 de angajați, în majoritate muncitori, spectacolul avind un adevărat caracter de masă. Spre surprinderea noastră aflăm că tocmai această formație nu pleacă la faza pe zonă. Este firesc să ne întrebăm de ce? (In numele unui grup, semnează (Gheorghe Păduraru)

Primim din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R.:

„Urmare scrisorii semnate de Alecu Brînduș din Slobozia, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm următoarele: Secretariatul comitetului județean de partid a constituit un colectiv din activiști ai colegiului de partid județean și ai Comitetului orașenesc de partid; în urma cercetărilor au fost luate următoarele măsuri: Simion Dionisie, președintele U.J.C.C., a fost destituit din funcția de președinte. Iar pe linie de partid a fost exclus din rândul membrilor Comitetului județean de partid și sancționat cu „voț de blam cu avertisment”. Constantin Suiu, vicepreședinte la U.J.C.C., și Constantin Dragomir, contabil șef, au fost destituiți din funcții și excluși din partid. Cele arătate în scrisoare cu privire la unele abuzuri săvârșite de o parte din cei care au urmat sau urmează cursurile la A.S.E. s-au confirmat în mare parte și au fost luate măsuri corespunzătoare în raport cu realitatea faptelor fiecăruia”.

Încă de la înființarea sa, C.S. Nicolina — martie 1967 — s-a preocupat de colectarea diferitelor materiale și informații care pot

atesta existența unei activități sportive la fostele Ateliere C.F.R. Nicolina. Prin grija unor persoane care au muncit și activat aici, am reușit să fim astăzi în posesia citorva din ele, materiale ce vor contribui la întregirea lucrării ce dorim să o facem. Anul acesta sărbătorim 50 de ani de la apariția primelor grupări sportive la Atelierele C.F.R. Nicolina și 10 ani de la înființarea Clubului sportiv Nicolina, fapt pentru care vă rugăm să inserați în paginile revistei evenimentul respectiv, cât și un apel către toți acei ce cunosc sau posedă diferite materiale și ne pot fi de folos. Adresa noastră este: C.S. Nicolina, str. 13 Decembrie nr. 54 Iași — telefon 35148. (Semnează președintele clubului, Val. Paraschiv)

Vă rog în numele meu și al colectivului de la Intreprinderea „Arădeanca” să publicați și aceste câteva rânduri. Până în 20 aprilie, noi cei de la „Arădeanca” am realizat planul de producție pe primele patru luni ale anului, iar până la sfârșitul lunii aprilie ne-am angajat să realizăm suplimentar, pentru micuții din toată țara, 20.000 păpuși și figurine. În afara acestora vom realiza și alte produse în valoare de aproape trei milioane lei”. (D. Iancea, Arad)

In orașul Fetești-gară, în cartierul Policlinica, locuiesc la bloc 670 de familii cu circa 300 copii și 100 nefamiliști în garsoniere. De ani de zile durează o situație neplăcută, și anume aceea că în fiecare dimineață la chioscul de distribuție a piinii și produselor lactate mașinile de aprovizionare sosesc de regulă între orele 6,30—7 și chiar peste ora 7. Cum majoritatea locatarilor acestui cartier sint angajați la diverse întreprinderi și instituții, uneori devine practic imposibil să te aprovizionezi cu aceste alimente de bază, mai ales cu laptele necesar copiilor. Dacă acest lucru s-ar întâmpla într-un mare oraș al țării, activitatea oamenilor muncii ar fi serios afectată, nu se poate găsi o soluție totuși și pentru noi? Poate prin decalarea programului mașinilor de aprovizionare, să vină mai devreme, sau să se găsească o posibilitate să se facă și seara aprovizionarea. (Ion Crețu — Fetești)

Mă numesc Maria Maxim, sint muncitoare la Intreprinderea textilă „Moldova” din Botoșani și vă scriu în numele sutelor de navetiști de pe linia Botoșani—Verești, venind cu următoarea propunere în atenția organelor Căilor Ferate: pentru cei dintre noi care lucrează în schimb

III, trenul prevăzut în noul mers al trenurilor, care circulă de la București, ajunge în Botoșani la ora 19,44, deci sintem nevoiți să pierdem prin oraș ore bune, care ne-ar folosi în alte scopuri. Un alt tren, care pleacă din Verești la ora 21,28, e de nefolosit, ajungînd de data asta prea tîrziu pentru noi. Nu se poate găsi oare posibilitatea unei garnituri care să plece din Verești cu o oră mai devreme, adică la 20,28 de exemplu, astfel ca să-l putem folosi și noi, eliminînd astfel atât timpii morți cît și pericolul întîrzierilor?

Țin să consemnez că în cinstea zilelor de 1 și 9 mai harnicele filatoare de la I.I.S. Textila-Galați au produs peste sarcinile curente 8 tone de fire, cantitate care corespunde normelor cerute de contracte. Aceasta a fost posibilă printr-o bună organizare a muncii și printr-o asistență tehnică întreținută corespunzător în toate schimburile. (Maria Diaconu, Galați)

Dorim pe această cale să vă informăm de unele practici care se manifestă în activitatea fotbalistică la nivelul campionatului județean Caraș-Severin; spre exemplificare vă relatăm un caz în care a fost implicată și echipa noastră de fotbal C.P.L. Caransebeș. În ziua de 27 martie a.c. ora 11, am fost programați să susținem în cadrul campionatului întîlnirea la Topleț cu formația „Metalul-Topleț”. La ora 10,20 ne-am prezentat la Topleț de unde pur și simplu am fost scoși de pe teren de către tovarășul președinte al sindicatului, motivînd că întîlnirea va avea loc la ora 16! La ora 10,45 s-au prezentat și arbitrii și observatorul delegat de C.J.E.F.S., foaia de arbitraj indicînd ora 11 ca oră de începere a partidei. Văzînd gazdele acest lucru, au încercat să-și anunțe jucătorii, dar pînă la ora 11,40 nu i-au putut aduna; la această oră formația noastră a părăsit localitatea. Cu această ocazie, în ziarul „Flamura” din data de 29 martie a.c., la rubrica Sport, a apărut un articol intitulat „Penalty — NEPREZENTARE PE ...TEREN PROPRIU”, unde se specifică: „In mod normal echipa din Topleț pierde întîlnirea cu 3—0”. Dar lată că se poate și altfel: tovarășul metodist Dumitrașcu Mihai reprogramează jucarea meciului în ziua de 5 mai a.c., contrar prevederilor articolului 88 din Regulamentul de organizare a activității fotbalistice. Nu cunoaștem cauzele reprogramării și în virtutea căruia regulament se pot face asemenea lucruri? De fapt nu este primul caz de astfel de „decizii” de la C.J.E.F.S. (Nicolae Adam, președintele Asociației sportive C.P.L. Caransebeș)

Cititorii ne sesizează

● **Mogoș Dumitru, Bragadiru, Teleorman** : între 19 și 23 aprilie a.c. nu a primit ziarul „Sportul” și „România liberă” la care este abonat; întrebînd la oficiul P.T.T.R. Bragadiru care e situația, de aici i s-a spus că nu au venit de la județ; situația asta nu se petrece pentru prima oară.

● **Ion Ghiță, București** : cumpărîndu-și o minimotoretă „Mobra” a constatat că atît la magazinul Victoria cît și la cel din Doamnei vînzarea acestora se face fără a se efectua proba tehnică de verificare; cu alte cuvinte cumperi ceva fără a ști dacă funcționează măcar; propune ca vînzarea acestor minimotorete să se facă în același mod ca a autoturismelor, să existe cu alte cuvinte măcar un om de specialitate care să asiste la proba de funcționare.

● **Constantin Pinteș, Arad** : în numele unui mare grup de locuitori al cvartalului de locuințe Aurel Vlaicu din localitate, este nemulțumit de luarea unei hotărîri arbitrare — aceea de a se desființa locul de joacă amenajat pentru copii din fața blocului A. 7; comitetele de bloc nu au fost consultate și, iată, micuții nu vor mai avea unde să-și petreacă minutele de recreere în aer liber.

● **Sanda Rusu, Cluj-Napoca** : în cartierul Gheorgheni — Alverna, unde domiciliază, distribuirea apei calde în ultimul timp se face în mod necorespunzător, gospodinele — mai ales cele cu copii — avînd mari neplaceri din pricina asta.

● **Alexandru Popescu, Reșița** : deși tribuna stadionului F.C.M. Reșița are locuri numerotate, biletele se vind cu același preț, indiferent dacă stai la tribună, sau în picioare la peluză; în plus, a devenit o practică plasarea — contra cost, firește — odată cu biletul, a unor programe al căror preț a crescut rapid de la 1 la 4 lei; fotbal ca fotbal, pasiune ca pasiune — dar nici așa!

● **Ion N. Marinescu, Cănești, Argeș** : aproape că fiecare gospodărie de aici posedă aparat de radio și televizor; o parte dintre cetățeni mai dispun și de alte aparate electrice de uz gospodăresc; din păcate, nu există nici o cooperativă, sau măcar o secție a unei cooperative de reparat și întreținut astfel de aparate, așa că, atunci cînd se ivesc vreo defecțiuni omul e nevoit să-și ia aparatul în spate și să se ducă la Curtea de Argeș, cele două cooperative existente aici fiind și așa destul de solicitate.

● **Ștefan Burlacu, Lipova, Arad** : în pînița blocului de 10 apartamente în care locuiește — strada Oborului nr. 2 — încă de la inundațiile din 1975 s-a depus un strat de apă gros de circa 30 centimetri; deși sesizate în repetate rînduri, organele locale se fac că... plouă; ce așteptăm, să se dărîme clădirea ca să se poată imprăștia apa?

● **Ion Minclună, Tg. Jiu** : în comerț nu se mai găsesc de la o vreme busole turistice școlare și lupe cu mîner; e drept, acestea nu se vind cu piinea caldă, dar sint totuși căutate și mai ales necesare.

POSTA REDACȚIEI

Maria Vladimir — Alexandria. Acordarea burselor pentru elevii din învățămîntul liceal se stabilește conform H.C.M. nr. 354/1974; plafonul de venituri provenite din retribuțiile tarifare brute sau din pensiile ambilor părinți sau susținători este de 2.900 lei. Pentru al doilea copil plafonul se majorează cu 200 lei.

Elena Tilică — Craiova. Nu trebuie să faceți în mod special un drum la București. Scrieți-ne.

Zoița Mocanu — Drobeta-Turnu Severin. Organele de justiție sint singurele competente să hotărască dacă aveți sau nu dreptul la moștenire.

Alexandru Stoian — Rm. Vlcea. Așteptăm să ne scrieți în ce constă abuzurile de care pomeniți.

Cornelia Ionescu — Slobozia. În vederea soluționării litigiului de muncă, adresați-vă judecătoriei locale pe raza căreia se află întreprinderea unde ați lucrat.

Dumitru Stroe — Sălcioara, Buzău. Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale vă poate stabili dacă vi s-a calculat corect pensia.

Ion Mavrodin — Focșani — și **Petru Ion** — Buhuși. Vă sfătuim să vă adresați oficiului juridic de pe lângă Consiliul popular.

Marin Preduț — Tg. Ocna. Nu puteți beneficia de alocație de stat pentru copil pentru că lucrați fără contract de muncă.

Liviu Deac — Cugir. „Covallitnul” nu se administrează deocamdată decît sub directa supraveghere a specialistului Tina Covalliu; este necesar deci să faceți un drum pînă la București. Pentru informații, vă puteți adresa la telefon 13 07 44.

MARGA NEDELEA

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Cititorii scriu despre 1877 și 1907

■ Sint fiica lui Constantin Tirziu, țăran din Pleșița-Dolj, impuscat de armată la 18 martie 1907, fiind cap de revoltă, după cum stă consemnat pînă azi în actul de moarte nr. 5 din 19 martie 1907. Văd și acum scena dureroasă, cutremurătoare. Pe la ora 10 dimineața, îl revăd pe tata adus între puști de doi soldați. Îl ieșim înainte pe prispă: mama cu cele două fete — una de patru, alta de doi ani. Îl urmărim speriate cum intră în ogrădă, cum urcă scările în tindă. Apoi, abia stăpînindu-și minia: „Să-mi iau niște acte, că ne duce la Craiova. Așa ne-a spus. Dă să-mi sărut fetele. Poate...” Sint și acum îmbrățișarea tatii care mă strînge la piept mult, mult... și sărutul cu mustățile-i recl. Era încă frig și stătuse patru zile închis cu alții într-o cameră fără foc, undeva la primărie. Hai, ajunge! spune unul din soldați. Și către mama: Dumneata, la-ți copii și... arată cu mîna spre afară. Mama, mai mult moartă, ne la cu de-a sila și ne duce alături, în casa unchiului Marin Preda Tirziu, cel care avea să apară apoi ca martor în actul de deces. Dar n-am ajuns bine în casa unchiului Marin, că am și auzit bufniturile de pușcă... În timp ce urcam din nou scările prispel acasă, cei doi ostași plecau. Înăuntru, prăbușit în singe, lîngă pat, arcuit, stringîndu-se cu brațele de pîntece — tata, abia mai putînd să murmure, scrișnînd din dinți: „Mă omorîră, Floareo!”... Asta a fost. A fost cea dintîi dramă înfricoșătoare la care am asistat la vîrsta de patru ani, prea puternică pentru mine ca s-o pot uita vreodată. Noi, cele două fete, am fost duse la o rudă, în altă parte a satului. Am aflat mai tîrziu că primăria a dat ordin ca mama să-și îngroape mortul undeva la marginea cimitirului, în rînd cu alți cinci inși omorîți în aceeași zi, toți izolați, ca nu cumva să molipsească, și morți fiind, pe alții de „boala revoluției”. (Maria Bujoreanu, născută Tirziu, Galați).

■ In holul Facultății de istorie-filologie din cadrul Institutului de învățămînt superior din Sibiu a fost amenajată recent o expoziție evocînd momente ale Războiului de independență din 1877 și aspecte din istoria poporului nostru. Expoziția este dedicată centenarului Independenței României și a fost amenajată de studenții și cadrele didactice din facultate, sub îngrijirea șefului catedrei de istorie, lector univ., dr. Teodor Pavel. (Aurelia Damian, studentă, anul IV, istorie-germană, Sibiu)

■ Profesorul Costin Merișca ne-a trimis din Iași o suită de fragmente de scrisori extrase — și traduse, atunci cînd erau redactate în alte limbi — de el din corespondența de acum 70 de ani păstrată la Arhivele statului român, jud. Neamț, pachetul Sturza-Miclăușeni.

Correspondența dintre boșeri, în primăvara lui 1907, constituie documente rare și adesea defnitorii pentru mentalitatea de clasă a moșierimii. La începutul lunii martie, Ecaterina Cantacuzino — nora primului-ministru conservator Gheorghe Gr. Cantacuzino, sub care au izbucnit răscoalele, și nepoata de frate a lui D. A. Sturdza, primul-ministru sub care vor continua și vor fi reprimare — primește la castelul din Miclăușeni (județul Iași) o scrisoare din Dieppe, de la vara sa, Olga Sturdza, care-i descrie cum se amuză asistînd acolo la cursele de automobile. Dudu (Ecaterina) îi răspunde că ea își alungă plictisul făcînd plimbări călare spre lunca din Mircești, în timp ce în jurnalul intim își nota cu gravitate filozofică: „Le Paradis sur la terre est sur le dos des chevaux” (paradisul pe pămînt este pe spatele calilor). Tatăl ei, George A. Sturdza, își calcule în această vreme că întreținerea unui om îi costa anual 180 de franci, pe cînd întreținerea unui cal 241 de franci. Dar între 7 și 15 martie se desfășoară, înfricoșător, răscoala țăranilor de pe moșia Miclăușeni. Duminică, 11 martie, după arestarea a 14 capi ai răscoalei, Ecaterina, încă tulburată, găsi totuși răgazul să-l scrie Olgăi Sturdza la Dieppe: „Tu știi, socot, că trecem printr-un moment teribil cu aceste răscoale ale țăranilor care au început în Moldova de sus și care s-au întins atît de repede...” Noi trăim aici, neștiînd dintr-un ceas în altul ce se va întîmpla, dacă nu am fi înconjurați de trupe, nu știu ce ar fi (...). Această stare de lucruri se întinde în fiecare zi, de asemenea în Valahia aceasta începe, ceea ce ar fi ne-

norocirea noastră, căci atunci s-ar lua toate trupele din Moldova pentru acolo și am fi sfîrșiți”. La 13 martie, Șerban Cantacuzino, soțul Ecaterinei, primește vești din București, din partea mamei sale: „O vești alina prin jurnale — Sturza este însărcinat cu Ministerul și vom avea de asemenea pe Morțun ca ministru. (...) La noi totul e devastat la Soimu și nu știm dacă administratorul n-a fost chiar ucis. Contabilul care s-a salvat (aproape în pielea goală, n.n.), în fine a raportat că totul a fost ars și furat. Este o pierdere de 50.000 de franci, însă totul nu-i nimic pe lîngă șiretenia unora care antrenează aceste oi ale lui Panurge ce sint țăranii, Nicolae a fost ieri seară la Ghergani, era lînist, dar se știe ce poate să se întîmple? Jorj a telegrafiat luncii tale să vină, e mai prudent din cauza vecinătății cu Vlașca unde va fi prost. (...) În oraș (București — n.n.) s-a evitat scandalul, ieri, cu toate cele două reuniuni care avuseseră loc în aceeași zi: studenții și România muncitoare; din fericire Moruzi fiind bolnav, a fost însărcinat Crencianu (?) de a păzi capitala și el a făcut-o admirabil, militărește”. Șerban pleacă imediat la București, de unde îi scrie la 15 martie Ecaterinei: „Micuța mea adorată, mă grăbesc să-ți scriu, deși nu mi-am făcut încă toaleta, dar am fost chemat din toate părțile. (...) Este înfricoșător ceea ce oamenii fac pe aici, ei devastează și incendiază pretutindeni. (...) Ieri, de asemenea, au început să atace Singureni — știți ce moșie frumoasă și ce pădure frumoasă! — și înaltau spre București; a fost obligator să se tragă cu tunul — au fost uciși 600 de țărani. În Vlașca, un regiment a refuzat să tragă; noroc că era un al doilea, dar colonelul, foarte energic, a pus mina pe 7 soldați, subalternii săi, care au refuzat să tragă și i-a împușcat ei însuși. Atunci regimentul a mers și s-au năpustit chiar asupra țăranilor și a fost o luptă teribilă”. A doua zi, la 16 martie, îi scrie din nou: „Generalul Averescu, ministrul de război, nu știe nimic despre politică, astfel încît ei dă ordine numai militare și este foarte energic. (...) Tu ești foarte pornită împotriva regelui. De comun acord îl acuză și alții, dar tu știi bine: astăzi se scuipe și miine se sărută.” În fine, la 3 aprilie, Olga Sturdza îi răspunde din Dieppe Ecaterinei printr-o altă scrisoare: „Este încă o fericire că era zăpadă în păduri, cărora ei ar fi putut să le dea foc. Tremuram la gîndul proprietăților petrolifere și n-am citit decît că la Cimpina numai au dat foc.”

Intre clasic și baroc (XXIV)

David Decepția neoclasicismului

2.

Imi dau seama că tot ce-am spus înainte poate părea lipsit de înțelepciune. Din moment ce atâtea niini au mîngiat cu evlavie ruinele de pe Acropole, ce rost are să caut sensul Eladei în altă parte decît aici? Mi-aduc aminte imaginea unei gări al cărei nume nu-l mai știu. Era un chioșc acolo la care oamenii beau bere neagră și se uitau absenți la vagoane. Li invidiau oare pe călători? Sau nici nu-i vedeau, se uitau la ei ca la nori? În fond, nu astfel ar privi Parthenonul cineva convins că nu mai putem visa Elada decît pentru a o pierde definitiv? Și că misiunea marmurei e să repete o poveste cunoscută?

Poate, însă, cea mai bună dovadă a înțelepciunii anticilor este tocmai aceea că ea are nevoie nu de un muzeu, ci de o inimă... Dacă mai umblă prin lume, Apolo va prefera o pașie însoțită singurătății de pe Acropole. Iar un copac beat de mirosul crud al frunzelor, cum e teiul din fața mea, ne poate lămurii mai bine decît Fidias de ce arta elină a murit iubind. Pînă în ultima clipă ea n-a încetat să iubească lumea pe care a descoperit-o. După cum, din prima clipă neoclasicismul a făcut greșea să uite acest adevăr.

Grecii o contemplau pe Afrodita ieșind din apa mării, scuturindu-și părul ud încă de spuma amară. În schimb, neoclasicismul se întoarce să admire statuile froditei. Lui nu-i mai spun nimic marea și dragostea pentru trupul care palpită sub mușcătura luminoasă a soarelui. Ceea ce iubește el este o statuie. Marmura și iluzia de a o reinvia. El vrea să refacă gloria antică și nu mai vede gloria zilei care-l înconjoară.

Și, de fapt, greșesc, poate, referindu-mă prea mult la Afrodita. Iată-l pe David pictînd. El e atît de reînduplecat în credințele sale estetice, încît pare hotărît să le impună nu numai cu penelul, ci și cu sabia. Vrea să recucerească măreția austeră a artei antice și pierde din vedere năreția adevărului inimii care bate.

A fost fără îndoială un pictor mare, dar n-a avut suflet de demiurg. El n-a vrut să creeze altă lume în locul zeilor, ci să creeze altă lume în locul anticilor. N-a avut orgoliul de a rivaliza cu zeii, ci a rivalizat cu anticii.

Quatremère de Quincy, pentru a demonstra că n-are sens să ducem într-un muzeu ceea ce are valoare numai într-o anumite ambianță, da exemplul unui străin bogat care, vizi-

tînd ruinele anticului Tibur, s-a îndrăgostit de ele și a transportat în parcul său templul ce străjuia torrentul. Nu e oare supărător, se întreba cunoscutul arheolog, să iubești astfel antichitatea? Nu înseamnă asta să denaturezi valoarea lucrărilor antice? Peisajul dădea valoare templului și templul dădea valoare peisajului; scos din ansamblul său, un templu poate fi ucis și transformat într-un obiect de curiozitate.

Și totuși Quatremère de Quincy a fost primul care l-a învățat pe David să iubească antichitatea mutînd-o în atelierul său!

Firește, David nu umilește arta reducînd-o la o imitație servilă. Dar el renunță deliberat la altă justificare a artei decît aceea pe care i-au dat-o anticii. Și uită că Petrarca s-a înșelat așteptîndu-și nemurirea mai degrabă de la un poem amplu și fastidios ca Africa decît de la *Cantionierul* închinat Laurei. Uită că din toate scrierile lui Erasm singura care rezistă timpului e cea mai puțin îndatorată antichității. Uită că orice paradis care nu e o problemă de viitor e un paradis tragic. Și că, dacă există o înțelepciune elină, ea ne amintește că viața e singurul paradis posibil... Ce altceva spun toți acești zei care spionează plăcerile muritorilor? Ce altceva spun frumusețea și aerul statuilor grecești? Sau acele temple care în loc să ne vorbească despre divin, ne vorbesc despre coerență și ordine?

Parthenonul ne vorbește, într-adevăr, despre lucruri care n-au nimic comun cu zeii. Despre fărîcure, de pildă. Sau despre faptul că frumusețea adevărată este o frumusețe care luptă. Dar pe virful lăncii Atenei trebuie să vedem lucind soarele care în clipa aceea ne dogorește obrazul și miinile. Și trebuie ca inima să descopere în aceste coloane că adevărul este de partea ei. Altfel, neoclasicismul este chiar „o vorbă aproape fără înțeles”, cum spunea Eugenio d'Ors.

Și, uneori, este. Mai ales cînd își clădește închisoarea surzînd. Niciodată o artă n-a renunțat mai liniștită la adevăr tocmai pentru că îl căuta dureros în altă parte.

Căci nici chiar Don Quijote nu-și caută morile de vînt decît în fața sa. Pe drumul lui Rousseau nu există soluții. Istoria își continuă cursul fără cei care o părăsesc și se întorc în Arcadii himerice. Și arta. Pe culmea gloriei sale, David a fost singur.

Mă uit în jur cu dorința de a nu risipi nimic din șansele pe care această zi plină de soare mi le oferă. Și simt că există în mine un adevăr care, mai tîrziu, m-ar putea reduce la începutul acestor raționamente. Oricît aș iubi barocul și pe Don Quijote, nu mă pot opri să văd în Elada o înțelepciune necesară la care n-am încetat să aspir și despre a cărei dispariție ineluctabilă vorbesc tocmai pentru a mă convinge că mă înșel. Și atunci, mă întreb din nou, unde a fost greșea neoclasicismului?

Poate în faptul că în loc să se întoarcă spre o dragoste, s-a întors spre formele ei. Sau, poate numai cei ce recunosc nevoia de a fi antelini sint capabili să iubească într-adevăr Elada. Intre aceste două ipoteze trebuie să aleg.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Așii înălțimilor

Un oarecare film despre război, nu de război, făcut însă bine și curat. **Așii înălțimilor**, producție a studiourilor engleze. Spunem oarecare deoarece scenaristul a ținut să respecte, ca să spunem așa, toate marile reușite ale literaturii avînd ca temă cel de-al doilea război mondial. O apropiere de *Gestapo* și *Monte Cassino*, romane semnate de Sven Hasel, n-ar fi, credem, în detrimentul realizatorilor filmului. Există multe situații sentimentale ce nu decad în sentimentalism deoarece umorul britanic le anulează prompt și bine. Un băiat de 18 ani, absolvent al unei școli de aviație, depune eforturi deloc ușoare pentru a se înrola în escadrila condusă de logodnicul surorii sale. Acesta este dur pentru că nu are încotro, dar în particular este și el om, un om care bea tot atît de zdravăn ca și ceilalți. Tutturor le este frică. Piloții, pînă mai ieri elevi, au puține ore de război la activ, lupta este grea și aspră și zilnic moare cineva. După ce trăiește 7 zile sublocotenentul nostru moare și el. În aceste 7 zile a avut șansa să lupte, să aibă curaj, a înțeles ce se pretinde în cazul prieteniei între bărbați, a învățat și să ucidă. Mai învață să cunoască și valoarea adversarului, căci într-o luptă se reușește capturarea unui pilot inamic-viu. În cinstea acestuia se organizează și o petrecere. Pilotul, om și el, participă cu o destul de mare însuflețire.

O povestire de lux despre primul război mondial, o filmare frumoasă, sensuri fundamentale antirăzboinice. Că mor și oameni care nici măcar n-au apucat să trăiască. Că odată cu războiul mor toate sentimentele frumoase între

oameni chiar dacă, desigur, pentru unii, război înseamnă apărarea patriei atacate. Și ce frumoasă era viața fără război, ne arată realizatorii filmului. Pe un teren verde se joacă rugby. Rezultatul nu contează prea mult. Alături, într-un crîng, o prea frumoasă domnișoară are o tandrețe reținută. Apar însă niște soldați care pe cai mari, de luptă, anunță mobilizarea. Păcat, totul putea evolua frumos, normal.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica spectacolelor

Ca un suspin optimist

Chiar în anul de răscruce 1877, reporterul de front **Grigore Ventura** scrie piesa **Curcanii**. Spectacolul cu ea a avut succes. Un succes repetat în timp. În 1897, de pildă — a notat în amintirile sale cel care a fost marele actor Petre Sturdza — s-a hotărît, împreună cu alți colegi, să o joace și la Iași, tocmai pentru că „fața vilvă mare la București. Invitarăm și pe autor la prezentare și bătrînul avu bucuria să se vadă ovaționat de o sală plină pînă la ultimul loc. Ba unii stăteau și în picioare clăie peste grămadă așa că obținurăm un strălucit succes.” Succesul piesei s-a datorat, fără îndoială, în primul rînd, limpezimii cu care se vorbea în ea despre dragostea de țară, despre responsabilitatea individuală față de o cauză colectivă: Independența României. Și, de asemenea, succesul s-a mai datorat onestității și exactitudinii cu care reporterul de front a consemnat o realitate esențială: aceea că războiul a fost dus și victoria a fost cucerită de o armată de soldați-țărani. Încît, montarea pe scena-platou a **Teatrului TV** a acestei piese — într-o adaptare pentru televiziune de Virgil Brădăteanu și Anca Ovanez-Doroșenco — este nu numai un act aniversar o-

portun, ci și înțelept prin miezul său patriotic — atît sentimental cît și re-deșteptător.

Prima imagine: un cean pe niște pi-rostrieri; a doua: picioare încălțate cu cizme; a treia: o armă; a patra: un flurier. Talpa țării luptînd pentru independența țării. Cu aceste imagini începe spectacolul regizat de **Anca Ovanez-Doroșenco**. Inserțiile de imagini într-un text scris de un reporter sînt binevenite. S-a realizat în felul acesta, însă fără exagerări, un foto-cine-tele-reportaj la explicații dramatice scrise acum o sută de ani. Replici și imagini legate și prin muzica pregnantă, dar nu ostentativ românească a compozitorului **Ștefan Zorzor**.

Nu știu cum a rostit Petre Sturdza, în rolul căpitanului Iorgu Coroiu, replica „Țara mea, legea mea, draga mea” și nu știu cum a fost Aglae Pruteanu în Adela Albeanu. Însă am văzut „cum au fost” în acest spectacol contemporan **Carmen Galin** (pe chipul Adelei sale regăsești trăsăturile care precizează diferența specifică pentru femeile unei întregi epoci), **Valeria Seciu** (tot chip frumos, tot privire inteligentă, tot discreție în joc), **Dina Cocea** (cu prestanță dar și căldură brodează un întreg rol în jurul unei replici definitorii: „Sînt româncă și n-am să plîng”), **Traian Stănescu** (arta de a purta un întreg rol principal cu discreție de personaj secundar), **Dan Nufu** (ex-copil teribil, ex-june flegmatic, actorul acesta capătă, pe rol ce trece, stil și rafinement), **Adrian Pinte** (excellent în scena mama-fiul), **Jean Lorin Florescu** (tare simpatic reporterul său englez care-și riscă viața, la fel ca Grigore Ventura, investigînd cu pasiune: „Hello, unde este Plevna?”), **Jorj Voicu** (senin și, prin aceasta, cuceritor purtător al partiturii comico-satirice a piesei) și mai ales am văzut „cum au fost în rol”, **Vasile Nițulescu** (Țară Lungă, cel care visează că zece ani, doar zece, după victorie țărani-soldați vor fi scutiți de biruri, visează dar nu crede în vise), **Mihai Mereuță** (cînt de moldovenesc-țărănește spune „Cumplită bataie”) și **Sebastian Papani** (curcanul care cînd nu ține arma în mînă, ține fluierul).

TUDOR OCTAVIAN ■

Am văzut și mai pot spune încă o dată, tot cu mina pe inimă: ce minunați actori avem!

Un șir de țărani-ostași au venit de pe ogoarele patriei; un șir de ostași-țărani au piecat în moarte și-n istorie. Pentru noi, s-au oprit, pe undeva la răscrucea vremii, și ne-au rostit o istorie despre strămoșii noștri cei bravi. A fost ca un suspin optimist.

NELU IONESCU ■

Arte plastice

Portretul

unui necunoscut

Bizar personaj amatorul de tablouri. Deschis ori plin de secrete, pudic ori îndrăzneț, avar ori generos, deștept ori ignorant, senin ori pătimaș, sucit ori devotat, om ca toți oamenii, dar altfel citeodată un necunoscut cu o mie de chipuri cunoscute, care cumpără și adună în colecții picturi, sculpturi și litografii din tot atîtea motive, bune și rele, stimabile și detestabile, cite feluri de artă există. O persoană despre care e greu întotdeauna de spus cît se gîndește, cumpărînd pictură, la plăcerea proprie și cît la bucuria tuturor.

Acel ceva frumos și rar, care face dintr-un cetățean obișnuit un amator de artă, mișcarea secretă care se produce într-însul cînd se decide să cumpere, pentru prima oară, un lucru de artă e, probabil, detaliul cel mai prețios la portretul unui amator și faptul cel mai greu de lămurit. Cum gîndește, oare, tînărul inginer stagiar, care de trei ani se încarcă de griji, Galeria „ORIZONT” pentru cîteva tablouri de Ion Gheorghiu, Pacea și alți cîțiva? Ce-l îndeamnă oare pe amical cutare să cumpere, cu patru și cinci mii de lei bune, lucrări de Panteli-Stanciu sau Dumitru Ghiță-Colibasi de la „7 ARCADE” din strada Șelari? Ce spune și ce gîndește despre sine și despre artiștii pe care-i frecventează uneori necunoscutul care vine în fiecare săptămînă în magazinele și expozițiile de artă, ca să achiziționeze abia o lucrare la cîteva ani ori poate niciodată? Ce credințe clare sau obscure are persoana care deschide o cale de conflict cu ai săi, cînd hotărăște să dea bani mulți și nu prea mărunt pe un lucru atît de amăgitor ori atît de trainic cum e gîndirea, cum e sensibilitatea operei de artă? Cum ajunge acest om să prefere tensiunea și solitudinea operelor de început celor consacrate de valoare ori de circumstanțe? Ce așteaptă de la tablourile sale persoana care de obicei pune mai presus ideea decît fapta?

Cronica expozițiilor de artă cuprinde o seamă de cuvinte despre calitatea ori lipsa de calitate a tablourilor, planșelor ori obiectelor expuse și adesea despre viața publică sau intimă a creatorului. Ceea ce ar trebui să uimească e faptul că nimeni nu scrie despre omul care intră în expoziții, despre cel care cumpără lucrul de artă și alcătuieste, fără ambiția plină de complicații și complexe a marilor colecționari, strînsură de frumuseți pentru mulțumirea sufletului său. O carte despre colecționarul mărunt sau, mai bine zis, anonim ar fi o scriere pe cît de captivantă, pe atît de instructivă. Vorbim mult despre public, despre cel mic și despre cel mare, îi atribuim acestui public mai toate ideile și credințele noastre dar cum e, în detaliu, publicul, cum gîndește în fața operei de artă omul atunci cînd simte îndemnul să facă frăție cu artistul și să achiziționeze picturi, gravuri ori obiecte ale domeniului zis „artă decorativă”, nu prea știm. Nici noi, cei care facem comentariul manifestărilor artistice, nici artiștii înșiși. Ce-i ciudat e că astfel de scrieri sînt rare, chiar foarte rare peste tot în lume. Și e ciudat deoarece, fie de-o știe, fie de nu, artistul lucrează întotdeauna pentru un public anume, pentru un tip de colecționar.

Ileana Sărăroiu:

„Poate că lumea care acum ne iubește, mâine va iubi pe altcineva”

— Ileana Sărăroiu, nu cunosc prea multe din viața dumneavoastră. Numai datorită cîntecului cu care ne-ați cucerit mă aflu eu aici. Acest cîntec va fi fost născut și el într-o casă...

— Satul din care vin se numește Valea Voievozilor, aproape de izvoarele Ialomitei. Pe acolo era drumul voievozilor de la palatul domnesc din Tirgoviște, cînd o luau în sus, spre mănăstirea Dealu. E o asezare splendidă. M-am intristat că a rămas doar un sat în subordonarea comunei Răzvad.

— Dar ea rămîne, totuși, capitala dumneavoastră de suflet.

— E semnul meu cel sfînt pe care-l port în inimă chiar și departe, peste granițele țării. Am văzut lumina zilei la 25 septembrie 1936 într-o casă frumoasă de țară, chiar pe malul Dimboviței, în mijlocul văioiului. Sint cea mai mică dintre cei cinci frați ai mei. Am terminat liceul la Tirgoviște. Părinții mei, țărani, oameni de mare simțire și de mare cinste, m-au învățat ca în viață să fiu cinstită, serioasă și dreaptă. Încă din timpul școlii activam la Casa de cultură din Tirgoviște — o mică vedetă a ansamblului de estradă al elevilor. Repetițiile prelungite pînă seara, tirziu, mi-au adus nenumărate bătăi părintești.

— Încă de mică au început satisfacțiile!

— Și încă destul de consistente. Dar eu eram foarte cumințe, nu vorbeam cu băieții nici la 16-17 ani. Tot timpul liber mi-l consacram repetițiilor. Vara, în vacanță, tot la căminul cultural din satul meu eram!

— Cum vă privesc astăzi oamenii locului?

— În același cămin cultural m-am întors, după ani de zile, după ce mi-am făcut și eu un nume în muzica populară. Acolo, lumea m-a așteptat cu multă dragoste. Eram între ai mei. La ieșire, felurite comentarii: „Cu cine seamănă, măi, maică, la voce?”, „Păi cu maică-sa, făi fată, că ea cînta tare frumos!”, „Da ce mai cînta și nea Vasile, taică-său, în tinerete! Cînd cînta el la vie, îl răspundeau trei vii!” Acum, cînd mă văd la televizor, își dau gură peste poartă: „Dă, Mario, drumu' la televizor, s-o auzi pe Lenuța noastră!” Le sint datoare acestor oameni curati, care mi-au legănat copilăria cu blîndetea și sufletul lor minunat. Am dealtfel, și două cîntece care vorbesc chiar despre satul meu, despre oamenii lui.

— Nu v-am cunoscut personal pînă azi. Vă spun că mi-ați prilejuit clipe de mare tulburare sufletească și de nostalgie ascultînd, ascultînd... Ce ascultînd, Ileana Sărăroiu?

— „Păsărică, mută-ți cuibul și te du / La fereastra mindrei mele pune-l tu / Spune-i că eu plîng mereu, neincet / C-am iubit ce-n viață nu mi-a fost iertat...” Romanele românești au versuri de o frumusețe rar întîlnită.

— De unde știți și de cînd cîntați acest cîntec cu un chin dulce și care v-a impus definitiv?

— Îmi amintesc că eram în clasa a XI-a cînd a venit chiar la noi, la liceu,

neuitata Maria Tănase și l-a cîntat. Mi-am luat inima în dinți și m-am dus la dînsa în cabină și am rugat-o cu mare emoție să mi-l dea și mie. Cu bunătatea și hazul care o caracterizau m-a rugat mai întîi să-i cînt și eu ceva. „Dacă ai să cînti frumos, am să ți-l dau; dacă n-ai să cînti, nu ți-l dau”.

— Și?

— I-am cîntat tot o romanță, de-a Ioanei Radu, pentru care, mărturisesc, aveam și am o mare admirație. Deși aveam doar 17 ani îi știam întreg repertoriul. Maria Tănase mi-a zîmbit. „N-ai cîntat ceva de-al meu și vrei să-ți dau cîntecul! Nu ți-l mai dau”. Roșie foc, am ajuns la ușă. „Ia-ți caietul și serie”, am auzit. „Să-l înveți și să-l cînti. Ai un glas foarte frumos”. Și iată, îl cînt.

— Ce înseamnă restaurantul pentru un cîntăreț? Din cite știu eu, romanțele, mai ales romanțele, intră în nota de plată.

— În străinătate, toți marii cîntăreți și-au făcut, pînă la lansare, stagiul la restaurant. Personal, am cîntat în toate marile restaurante ale Bucureștiului. Pe vremea aceea, în 1956, cînd am vrut să-i dau drumul la cîntec, nu erau nici „Floarea din grădină”, nici faze de concurs interjudețene, nici televiziune. Mi-am început cariera ca angajată a unui restaurant. Dar eram fantastic de fericită, pentru că făceam mare succes, și asta de la început. Am fost convinsă că dacă voi fi serioasă și tenace în munca pe care o fac, voi ajunge departe. M-a durut foarte mult, angajată la ansamblul „Ciocirlia”, să constat o anumită reticență tocmai pentru că veneam de la restaurant. Existau — și din păcate mai stăruie încă — o seamă de prejudecăți în ciuda faptului arhicunoscut că nume dintre cele mai dragi ale muzicii noastre populare și ușoare și-au făcut începutul pe podiumul unui restaurant: Ioana Radu, Gică Petrescu, Dorina Drăghici, Ion Luican, ca să nu mai vorbim de Maria Tănase. Și, cu toate acestea, am suferit cumplit. Multă vreme am fost ținută pe tușă. Și totuși, acolo, la „Ciocirlia”, mi-am făcut un stil, am început să-mi consolidez repertoriul. Cîntam pînă atunci de toate, și „ușoară” și „populară”. Acolo am realizat prietenii care au rămas trainice pînă în ziua de azi: cu Irina Loghin, cu Maria Ciobanu și, mai ales, cu Benone Sinulescu. El m-a ajutat să-mi fac un gen distinct — adică mîntenesc — pentru că eu mîntenescă sint, cum v-am spus. Nu mi-a fost greu să-mi găsească albia. Aveam în sine cîntecul popular mîntenesc. Îl cîntam de la 6-7 ani. Primul meu disc l-am imprimat după ce am plecat de la ansamblul „Ciocirlia” (din nou la restaurant!), care mi-a adus consacrația în lumea muzicii populare românești. Cred, sint sigură, cine are talent și încredere în el însuși reușește în orice condiții. Mi-aduc aminte... Mi-aduc aminte, în vara lui '56, grădina de la restaurantul Union din Eforie Nord era aproape goală. Soli-citată de maestrul Ionel Budișteanu, am acceptat să cînt și acolo. În primele două seri am cîntat pentru două mese. A treia seară grădina devenise neîncăpătoare și o lună de zile am ținut-o tot așa.

— Deci, la restaurant nu vin numai oamenii care beau.

— Am ajuns la concluzia că omul sfințește locul. Am cîntat oriunde cu multă patimă. La „Athénée Palace” — o scoală de nici nu puteai să strănuți. Îmi tremurau genunchii de emoție. Dar i-am cucerit pe toți. Cum să nu fiu bucuroasă?

— Credeți că muzica populară, la ora actuală, a ajuns la cote mai înalte decît muzica noastră ușoară?

— Da.

— De ce?

— Am impresia, în mare vorbind, că și soliștii de muzică populară, calitativ, sint mai buni. Noi nu ținem neapărat de un textier, care poate să ne ofere un text mai slab sau mai reușit. Și apoi, noi ne bucurăm de un material mult mai bogat, de altă factură, cizelat și de o frumusețe surprinzătoare, pe care îl culegem dintr-o sursă inepuizabilă ca o fîntină limpede — folclorul. Unii spun că folclorul nostru e pe cale de dispariție. Nu cred în această idee pentru că dacă astăzi culegem cîntece de la bătrîni, miine vom culege cîntecele care astăzi sint noi și se fac acum. Îmi vin în minte uneori versuri și melodii, singură nu știu de unde, probabil sedimentări ale poeziei pe care am strîns-o în mine din fragedă copilărie, în frumosul meu sat.

— Cum a fost primit talentul dumneavoastră în străinătate?

— Recent, am însoțit în Franța o expoziție culinară și de artă populară românească. Francezii sint tare pretentioși într-ale artei. Se entuziasmează mai greu. La hotelul Saint-Jacque din Paris, ca și la Lyon, am fost puși în fața unei avalanșe de admiratori.

— Ce ați cîntat acolo?

— Cîntam mai ales cîntece ardelenesti, hăulite oltenesti, doine și romane. Ascultau cu sfîntenie cîntecele noastre, erau fascinați de nai și țambal. Să vă spun o întimplare. Ospătara noastră, Steluța, era foarte intrigată de o tînăra româncă

stabilită abia de doi anișori la Lyon și care uitase că sarmalele li se mai spune și sarmale. Ei, și atunci, m-am apropiat de masa ei și am început să-i zic: „Vin-tul de vară mă bate / Dorul sufletul mi-l arde / Cînd m-apucă dor de-acasă / Stau cu coatele pe masă / Unde-i maica, să mă vad-acum?” După care, „frunțzoaica” a început să plîngă cu lacrimi mari și amare, în văzul lumii, că nu mai puteam nici eu să mai cînt. S-a sculat în picioare, m-a sărutat și vorbea ca la ea acasă.

— Ce turnee ați mai făcut?

— Am stat în Canada 6 luni, am fost de trei ori în Israel, apoi în R.F.G., Austria și în atîtea alte țări. I-a cucerit pe toți căldura cîntecului nostru românesc și felul nostru deschis de a fi. Dar mi se face mereu un dor atît de mare de casă încît mă întreb cum poți să stai în altă țară, așa, ca o rană deschisă? Spre Vălenii de Munte au înflorit pomii. Și mi s-au părut mai albi ca în alte părți. Mirosul pămîntului e altul și florile îți dau bună ziua.

— Da, sint păsări care pot cînta numai la noi. Cum suportați starea de vedetă?

— Cea mai mare mulțumire a unui artist este să ajungă la inima publicului. Sigur, te simți măgălit, așa, iubit de public, dar uneori prea dese telefoane de la admiratori... Știi, publicul vrea și el atenție, să-i răspunzi la scrisori, să fii numai și numai al lui.

— Ați ajuns vreodată la saturație? Momente cînd ați vrea să uitați de cîntec?

— Un singur lucru mă obosește. Cînd sint în vizită, încă de la prima țartină, sint rugată să cînt. Și rămîn cu mîncarea în git. Și s-a ales praful de vizită.

— Sper că vizita mea nu vă pricinuieste astfel de neliniști.

— De data asta doar vorbim. Dar pînă și la spital, vrînd să-mi fac o analiză, m-am trezit cu toate analizele făcute. Sperau că voi începe totuși să cînt.

— Ileana Sărăroiu, ce cîntece mînunate ați mai imprimat în ultimul timp?

— Am 20 de cîntece în lucru la Radio. Aștept ziua cînd se vor transmite. Și am cîteva la care țin foarte mult, culese de pe Valea Dimboviței, de la o bătrînă de 86 de ani, din Runcu — Dimbovița. Încă din vara lui '56.

— La Sala Palatului ați cîntat odată un cîntec emoționant, tulburător în gravitatea și simplitatea lui.

— Îmi dați voie? „Frunzuliță trei alune / Dac-aș ști că mor ca miine / Mi-aș face o casă de piatră / Ca moartea să nu răzbată / Dacă moartea bani ar vrea / Mi-aș vinde și cămașa / Cu galbeni s-o mpedobesc / Să mă lase să trăiesc / Însă moartea nu vrea bani / Ia copii și oameni mari / Nici pe mine nu mă iartă

! Că sint om, nu sint de piatră.”

— Așteptăm cu nerăbdare să ne mai întîlnim cu acest cîntec pe discuri Electrecord sau la radio.

— Aștept și eu. Mă gîndesc că lumea care ne iubește acum dacă nu ne aude poate că miine va iubi pe altcineva.

— Nu numai datorită faptului că sint bucovinean iubesc cîntecul Sofiei Vicoveanca din Țara de Sus. Preferințele noastre coincid?

— Pentru Sofia am o mare stimă. Îi pretuiesc talentul autentic și frumusețea ei sufletească. Ea a fost printre primii care mi-au dat telefon să întrebe dacă sintem sănătoși și nevătămați după seara aceea fără noimă din martie. M-a impresionat foarte mult gestul ei.

— Ileana Sărăroiu, aveți un apartament aranjat cu mult gust, fără risipă, statornic, liniștit precum cîntecele dumneavoastră.

— E adevărat. Viața mea curge domol, mă simt bine aici. Am, cred, cel mai bun soț din lume. Soțul meu, Mircea Cimpeanu, acum profesor și fost sportiv de performanță la echipa de baschet a clubului „Steaua”, știe ce-i competiția. Dar și liniștea. Mă ajută foarte mult. Este primul critic și suportor al meu. Una din marile mele pasiuni este și gospodăria. Îmi place mult să-mi fac menajul singură, să gătesc.

— Deci gospodăria nu împieteză arta.

— Fac totul cu multă dragoste. Uitați-vă și la costumele populare pe care mi le lucrez singură. (Și Ileana Sărăroiu îmi face o demonstrație uluitoare: cartrinte, li, fote, lucrute în mărgele și paiete cu o migală și o măiestrie rar întîlnite, podoabe care ar putea deschide oricînd o expoziție. Surprinzător este faptul că Mircea Cimpeanu, om al sportului de performanță, a cusut cu miinele lui cîteva dintre aceste bucurii ale ochiului). În fata publicului pe care îl respect și-l iubesc, cîntecul trebuie să se îmbrace frumos.

— Cîteva cuvinte sincere despre Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Irina Loghin, Benone Sinulescu, colegii și prietenii dumneavoastră, au fost invitați pînă acum la cenuclul Dumneavoastră?

— Mărturisesc că am încercat o părere de rău că n-am avut încă ocazia să particip și eu. Dar acum două săptămîni am avut bucuria de a fi invitată la o mare manifestare a Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe Cîmpia Libertății la Blaj. Acolo unde s-au întîlnit în 1848 atîtea frunți luminate va răsună ca un omagiu adus libertății și cîntecul meu.

— Și ca să umplu rîndurile admiratorilor despre care imi vorbea, o rog pe Ileana Sărăroiu să cînte ca nici-odată.

ADI CUSIN ■

Festivalul românesc de jazz de la Sibiu

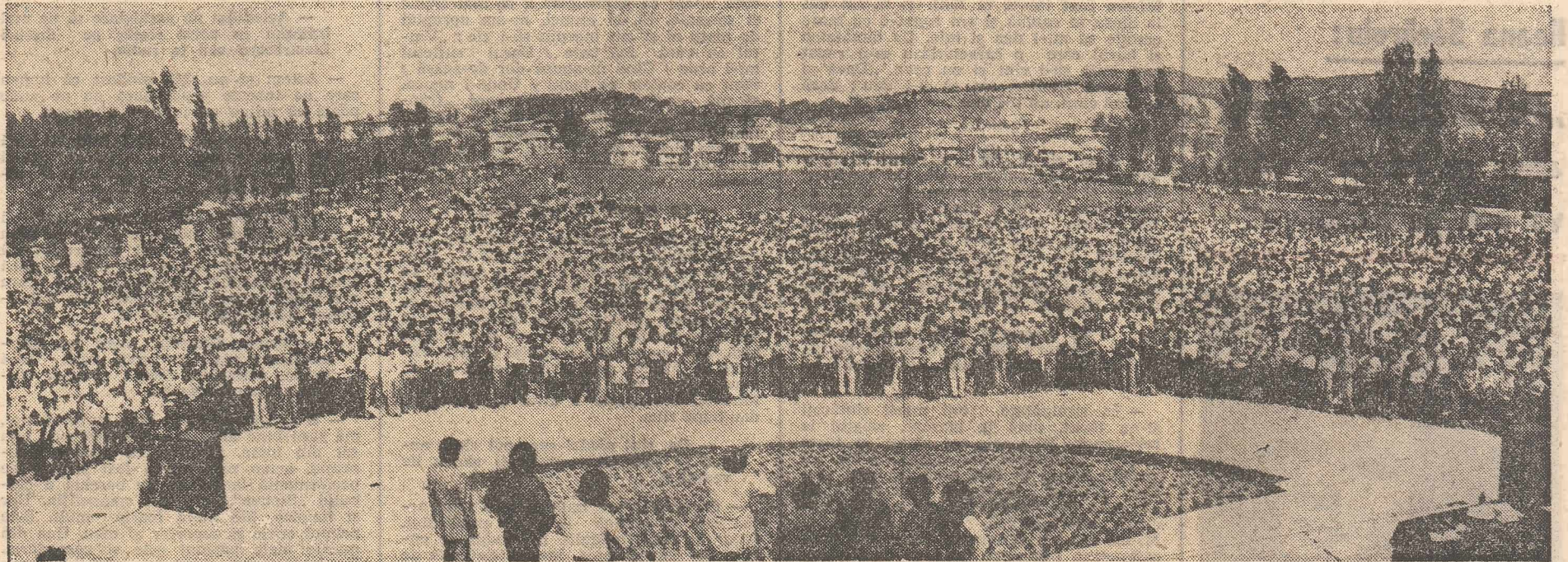
După deschiderea oficială a festivalului, primul grup care urcă pe scenă este „Cons-Dixieland” Cluj-Napoca, grup tînăr (studentesc, „conservatorist”) și, debut marcat printr-o surprinzătoare poftă de adevărată improvizare (liberă) colectivă, este drept, pe o tehnică individuală cam rudimentară încă (jazzistic). Urcă apoi tot studentii Conservatorului „Gh. Dima” — salt de la dixie la progresiv — Modal Q Sextet. Muzică foarte interesantă, elaborată pînă la detaliu prin aranjamente și rafinatele sonore în care cei doi Gherman (Ioan — pian, Petre — vioară electrică) sint secundanți cu rol egal de o secție ritmică deranjată doar de lipsa unei aparaturi de calitate, a controlului acustic pe scenă și chiar a amplificării generale. Pentru că ceea ce „merge” la jazz nu mai este valabil în jazz-rock (sau este neolvent) și de acest lucru s-a lovit și Cromaticul condus de Marin Pechea. Personal, consider pe deplin îndreptățită prezența în festival a acestor „muzici”, care forțînd limitele definiției deschid porți ce vor permite recolte viitoare în jazz și... pop/progresiv. În grupul Cromatic a apărut în acest caz și un vechi jazzman: excelentul naist care se numește Stancu Simion! Au fost apoi pianistul Dragoș Nedelcu și basistul Bogdan Cristea. Sibiienii au încheiat prima seară prin grupul lui Radu Ghizăsan, Vocal Jazz Quartet — unicul grup stabil de pe la noi în materie — la valoarea recunoscută și nu știu de ce de data aceasta parcă n-am gustat tratarea vocală a folclorului, al căru spirit nu mi se pare respectat în polifonia foarte alertă în care s-a cîntat.

După Cromatic (am scris deja), a doua seară a continuat prin grupul ieșenilor conduși de Titel Popovici, pianist „clasic” dotat cu o deosebită muzicalitate. Și din nou jazz în spațiile mai puțin definite: Adrian Enescu, un excelent compozitor și aranjor de jazz-rock, s-a prezentat în festival ca delicat pianist înconjurat de atmosfera exotica realizată de ciudate instrumente (sitar, tabla, fluiere, percutie), minuite de Liubisa Ristić (Iugoslavia) și Arif Rafil (Pakistan), studenți în prezent ai conservatorului bucureștean. Și a fost apoi Septetul lui Marius Popp, jazz-rock spre jazz, teme originale și sunet à la McCoy Teyner cu Marius Popp și Eugen Gondi autosacrificii unității de ansamblu și strălucirii lui Alin Constantin și Peter Wertheimer. Surpriză: al „saptelea” a fost Costin Petrescu — percutie, revenit în activitate după ce cu doi ani în urmă părăsise... Phoenixul.

În ultima seară a festivalului — big bandul lui Gabriel „Bițu” Mărgărint, formația Ansamblului Armatei din Cluj-Napoca — precizie și zbor perfect lucrute atît în formula „dixie” cit și în big band, profesionalitate și un excelent improvizator la trombon, Big bandul Radioteleviziunii condus de Silie Dinicu, chiar și după doi ani de absență din jazz, ne readuce cînd vrea pe pămînt memoria noastră atît de ușor dispusă să uite. Simbolul jazzului românesc — Jonny Răducanu — a cîntat cu rafinatul chitarist Radu Goldis și în final și cu vulcanicul și de această dată temperatul Peter Wertheimer cîteva bi-juterii. Festivalul s-a încheiat, strălucitor, cu Gramofonul timișorenilor lui Paul Weiner.

El a fost o adevărată sărbătoare a jazzului românesc pe care organizatorii (Comitetul municipal U.T.C. și Casa Tineretului din Sibiu, Radioteleviziunea Română) au încadrat-o cu pricepere și dragoste în marea noastră sărbătoare „Cîntarea României”.

AUREL GHERGHEL ■

Cronica (261)

2 Mai — Cimpia Libertății Blaj.

Sub un soare cum numai al tinereții poate fi, 15.000 de tineri s-au adunat, suflare lângă suflare, pe Cimpia Libertății de la Blaj, pentru a sărbători împreună cu Cenuțul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenuțul condus de poetul Adrian Păunescu, ziua lor, Ziua Tineretului, 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și 20 de ani de la fuziunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România.

O zi frumoasă de mai, inobolată de profunde semnificații ale sărbătoririi centenarului independenței de stat a României, o zi în care, de pe tribuna ridicată pe Cimpia Libertății, poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenuțului, salută tinerețea, libertatea care se sărbătorește pe sine, salută miile de spectatori veniți în acest loc fremătind de istorie, inundat de lumină. Toată această zi de mai va fi a noastră, spune poetul Adrian Păunescu, vom cînta libertatea și o vom cînta ca atare. Ceasurile noastre arată orele 11,00.

Și iată că peste Cimpia înconjurată de statuile marilor bărbați adunați aici la 1848 să dea glas voinței poporului de a realiza fireasca Unire, răsună solemn, emoționant, taragotul inegalabilului Dumitru Fărcaș, acompaniat la acordeonul cu sunete bune al lui Constantin Bordeianu. Pînă sus, pe dealurile Blajului, ce strălucesc Cimpia ca un amfiteatru, se înalță cele mai dragi cîntece ale noastre: Desteaptă-te, române, Hora Unirii, Marșul Iancului, Tricolorul. Cimpia toată este în picioare. Riuri, riuri, oamenii se mai adună încă din toate colțurile țării, din Apusenii, din Maramureș, din Cluj, Arad, Brașov, Mureș, Sibiu ori din București. Ascultînd Hora Unirii, miile de tineri s-au prins lanț de braț, legîndu-se ca spicele în lanuri. Poetul Adrian Păunescu recită Da, mai avem, în timp ce Du-

mitru Fărcaș intonează la taragot cîntecul de suflet și de credință Tricolorul. Parcă nicidecum și nicidecum, ca aici la Blaj, nu răsună mai clar, mai curat această melodie a steagului românesc fiuturat peste țară. Cîntă întreaga Cimpie a Libertății. Cu multă căldură au fost primiți Doru Stănculescu și Sorin Minghiat care au interpretat cîntecul Avram Iancu. Momentul a fost deschis de către actorul Mihail Stan cu poemul de un vibrant patriotism Cimpia Libertății, al poetului Ioan Alexandru. O prezentă așteptată cu emoție, poeta Ana Blandiana recită în fața miilor de spectatori poezia Doina, o profundă descifrare a spiritului nostru național, a unui popor care n-a asuprit niciodată. Poeta era vădit îngrijorată la început de glasul ei ce s-ar fi putut pierde pe această vastă întindere. Dar, Cimpia Libertății are o nemaipomenită acustică. De aici s-ar putea auzi și cea mai stînsă șoaptă încărcată de adevăr. Și, parcă răspunzîndu-și sîsiei, Ana Blandiana își încheie poemul cu versurile „Gîndul poporului meu / Se-aude, se-aude, se-aude!”

Întotdeauna doritul și ascultatul Mircea Vintilă cîntă cu mare succes Dulce Românie și Pămîntul deocamdată, ambele pe versuri de Adrian Păunescu. Cîntă toți martorii la acest festival al tinereții biruitoare.

Impresionîndu-ne prin apariția aproape nemaesperată dar la momentul oportun, Ion Marinescu, actorul de mari resurse actoricești de la Teatrul Mic din Capitală, recită cu o înaltă știință a rostirii poemul Riuri: „Noi nu putem s-o mai găsim pe-a doua, / nici nu rîvnim. Aceasta ne ajunge. / Ca pe un suflet s-o pătrundă roua, / cînd stă plecată peste sfîntul singe / pe care rădăcina ei îl plînge, / din timp în timp, să fie dreaptă cirna. / Ea este țara. Noi îi sintem urma”.

Tot Ion Marinescu s-a făcut mai apoi interpretul gîndurilor a două luminoase figuri imortalizate în grupul de statui de pe Cimpia Blajului — Nicolae Bălcescu și Aron Pumnul care au luptat pentru Unire, pentru că „unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari

care intrară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră și suferiră” (Nicolae Bălcescu).

După Mircea Vintilă, Victor Socaciu dă glas înalt cîntecului Oltul ale cărui versuri aparțin lui Adrian Păunescu — „Foaie verde Olt rîmas, / Pămîntul trece prin cer. Tot la pas, tot mai la pas, / Foaie verde Olt stingher, / Oltule, lege de legi, / A cîmpiiilor române, / Sint convins că înțelegi, / Înțelegi că vom rămîne”, o replică peste ani a poeziei Oltul a lui Octavian Goga: „Să verși păgîn potop de apă / Pe șesul holdelor de aur / Să piară gîla care poartă / Instrăinatul nost' tezaur. / Țărina trupurilor noastre / S-o scurmî de unde ne-ngorapă / Și să-ți aduni apele toate / Să ne mutăm în altă țară”. Florian Pittiș, dăruit cu toată ființa cenuțului, interpret de valoare care ar putea să facă multe și lungi înregistrări de aplauze, recită cum numai el știe să facă poezia Inscripție pe piatra de hotar (versuri de Geo Dumitrescu). Poetul Adrian Păunescu și-a recitat însuși cîntecul poem Lumină! Luptă! Libertate! Replicile dintre Florian Pittiș și Adrian Păunescu au un efect electrizant. Toți membrii cenuțului cîntă Imnul. O cîmpie cîntă. Adrian Păunescu dialoghează cu tinerii: „Patriotismul nu-i o haină de sărbătoare, această generație a noastră simte libertatea și ceea ce decurge din ea. Priviți, de pe laturile cîmpiei istoria însăși se uită la noi!” Doru Stănculescu (venit aici din nord, unde a fost să-și caute fericirea, și se pare că și-a găsit-o) cîntă Cum se naște un mit — o melodie care-i aparține, frumoasă ca un vînt răcoros pe frunțile celor încinși de un soare care se revarsă din plin. Ai, hai leagăna Cimpia Libertății. Reviem pentru soarele copilăriei și Fără petale (versuri despre o iubire tulburătoare în care „nisipul fin a oftat”) i-au asigurat lui Doru Stănculescu o performanță muzicală. Mircea Vintilă cîntă Lordul John de George Cosbuc și Florian Pittiș cu pantomima sa au fost rechemată pe scenă, iar Florian Pittiș a găsit pantomimei sale soluții inteligente și noi, create ad-hoc. Bine-meritate și îndelungi aplauze. Apariția lui Ion Zubașcu din Maramureș împreună cu echipa sa de patru cîntecete mai trimite o briză răcoroasă peste cîmpie. Lucrurile s-au încins în asemenea măsură încît pînă la stilatul grup Song (despre care vom mai vorbi) aceștia s-au transformat parcă într-o vajnică formație de dansuri (calificată la faza interjudețeană), ea stîrnind un colb nemaipomenit din podele. Pereții de aer ai acestei săli uriașe ce se numește Cimpia Libertății se clatină. Adrian Păunescu propune o pauză, dar de ce să fie pauză, cînd Ion Zubașcu știe să țipurească așa ca la Maramureș. Și țipurește, ce pauză?! Îi urmează cu frumos succes Mircea Bodolan, student la actorie, care interpretează Mătrăgana, Rănitul dintre linii, Dor de mamă. În acest moment sosește pe Cimpia Libertății poetul care iubește și cîntă poporul român și istoria sa cu un glas inconfundabil — poetul Ioan Alexandru.

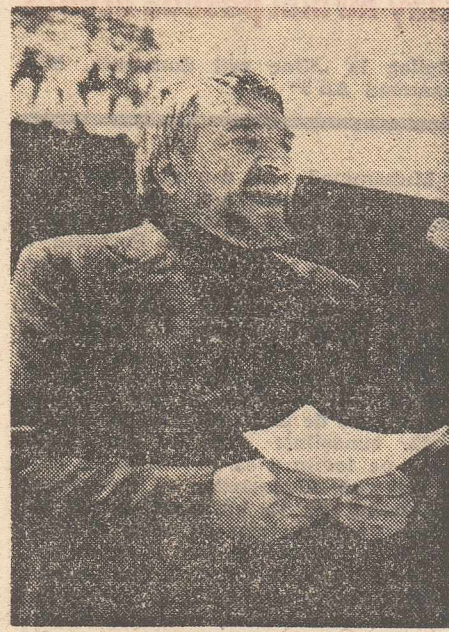
Hans Schusnic și Beatrice Gutt (actori ai Teatrului din Sibiu — secția germană) ne-au onorat cu prezența lor recitînd versuri din lirica populară românească (antologie de Lucian Blaga), traduse în limba germană de Wolf Aichelburg. Prezența lor în fapt și în spirit, aici pe Cimpia Libertății care a strîns de atîtea ori pe fiii întregii națiuni, semnifică frăția de veacuri a tuturor cetățenilor acestei țări, indiferent de graiul, de naționalitatea lor.

Victor Socaciu interpretează Un punct

de vedere, acompaniat de Florian Pittiș și Doru Stănculescu, aureolat de soare, cu timbrul său de mag, poetul Ioan Alexandru recită un poem inedit Cimpia Libertății — emoționantă și vie evocare a ceasului cînd Avram Iancu spunea istoriei că „românii sint mulți ca și cucuruzul brazilor”, al ceasului din mai 1848 cînd românii i-au răspuns: „Vrem să ne unim cu țara”. Și cu mare iubire de patrie, Ioan Alexandru se adresează acestei cîmpii tinere: „In spirit vrem să găsim pe veți / Cu țara țărănească de țărînă / Aceasta-i libertatea mai presus / Focul de-a fi cu oasele-mpreună”.

Evandro Rossetti a cucerit din nou inimile noastre cu mereu proaspătul Cozma Răcoare. O cuvîntare străbătută de patriotism a rostit istoricul literar Dan Zamfirescu ce a relevat eternele semnificații ale Cimpiei Blajului, definind-o ca „locul unde destinul unui neam întreg a fost asumat pentru întia oară de semintele și mlădițele sale. Locul unde s-a așezat ca într-un punct arhimedic pirghia redesteptării și înălțării poporului român, și unde această pirghie biruitoare, la capătul a două secole de încordare, a fost minuită din generație în generație de oameni tineri”. Ana Blandiana a mai recitat un inspirat poem Avram Iancu, adăugînd prinsoasă sensibilității sale omagiul pe care generația noastră îl aduce tuturor luptătorilor de la 1848, și tuturor luptătorilor pentru libertate, demnitatea și durată României. Venit aproape în întregime, grupul Song condus de talentatul Ioan Luchian Mihalea a înălțat cerul mai sus cu puritatea sa melodică și cu măiestria interpretării, fapt care îl situează în primele rînduri ale muzicii tinere. Cîntecul Trompetele răsună (scris în timpul Războiului pentru independență), Ciulean-dra, Cine iubește și lasă (solist Ioan Luchian Mihalea) într-o interpretare cu totul originală au răsunit pe Cimpia Libertății ca sub bolțile unei străvechi catedrale. Așteptată cu mare interes de public, Ileana Sărăroiu (acompaniată de Constantin Bordeianu, rătăcit prin Blaj și căutat de numeroase forțe locale) ne-a oprit răsufierea. Cîntecul Foaie verde trei alune ori Foaie verde trei sulfine, cu versuri de o tulburătoare frumusețe, versuri interpretate cum numai Ileana Sărăroiu știe s-o facă i-au adus un succes desăvîrșit. A fost rechemată la unison de către o uriașă sală acoperită de soare. O altă cîntăreață excepțională a muzicii noastre populare românești, Maria Ciobanu, și-a dăruit cîntecul însuflărit de marea ei dragoste pentru folclor, tuturor celor prezenți. A interpretat Sub un putregai de fin și Lie, lie, ciocîrlie (piesă de o inegalabilă virtuozitate), cu sușul vocii curate și clare pînă în înaltul cerului, întrecînd păsările. Din nou taragotistul Dumitru Fărcaș ne impresionează cu cîntecul sale. Acompaniat de taragot, Adrian Păunescu recită poemul Odă libertății. Apoi, Fărcaș la rampă, dezlanțuie o uriașă Horă a Unirii. După o pauză de o oră și jumătate, pauză în care spectatorii au devenit ei înșiși actori, Adrian Păunescu recheamă lumea cu Veniți, privighetoarea cîntă / Și liliacul e-nflorit! (Al. Macedonski). Cu gîndul la tragicul seism de la 4 martie, prilej cu care au ieșit în relief, între altele, eroismul omului simplu, omnia, spiritul de sacrificiu, Romulus Rusan a recitat poemul pe care l-a dedicat salvatorului său, Gabriel Bucur. De un real succes s-a bucurat cîntărețul Vali Șerban (regizor tehnic la Teatrul de păpuși din Alba Iulia), debutant în Cenuțul Flacăra al Tineretului Revoluționar, pe Cimpia Libertății. El a interpretat cîntecul Bles-

tem, **Gind de împămintenire și Crăisorul** (un text popular din Apuseni). Mihail Stan a revenit pentru a-și da întreaga măsură a talentului său recitind cu gravitate și mare înțelegere a versului poemul **Mistretul cu colți de argint** (Ștefan Augustin Doinas), precum și **Innul Albei-Iulia** (Ioan Alexandru). Apoi a recitat cu umor bine dozat poemul **Minunea** (Marin Sorescu), o minune adevărată, pămîntească, în care pînă și cuvîntul „fofirica” își găsi locul. Victor Socaciu revine interpretînd **Tîntă între bine și rău** (un cîntec de mare tandrețe și o amărăciune nedisimulată). În amurgul ce a început să învâluie cîmpia, Florian Pittiș realizează un excelent recital cu **Deocamdată**, nu (Adrian Păunescu), **Fabula răsărită** (Ion Dogar Marinescu), **Cîmpul libertății** (Șt. O. Iosif), **Povestioara unui copil italian** (o tabletă de Radu Cosas), **Vinare de vînt** (Bob Dylan), **In mai** (fragment dintr-un poem de început al lui Nicolae Labiș). Cîntecul **Ploaia care va veni**, de asemenea interpretat de el, mobilizează întreaga asistență. Florian Pittiș face apoi o demonstrație a disponibilităților sale oferind o variantă de interpretare a **Serisorii III** a lui Mihai Eminescu; ca toate variantele pline de umor, dar cu un respect conținut. Florian Pittiș ne mai oferă un succes sigur de-al său interpretînd **Cîntecul bufonului** din piesa „A douăsprezece noapte” de Shakespeare (muzica Dan Andrei Aldea). Ii mai auzim din nou pe Ion Zubașcu și trupa sa într-un mesaj vibrant pentru omenie, pentru patrie și ființa națională: „Sîntem datori să facem totul / Ca totul să rămînă / Acest popor frumos și tînăr / Stăpîn în țara lui bătrînă”. Ascultăm apoi emoționanta **Baladă a omului din țara sa**, **Zimbrul** (versuri Vasile Alecsandri), **Un cîntec de lume pentru lume**. În umbrele inserării, Doru Stănculescu acompaniat de Sorin Minghiat cucerește inima publicului cu **Baladă de copilărie** (versuri Adrian Păunescu, muzică Doru Stănculescu), **Cîntec între apele țării** (versuri de Constantin Săbăreanu), **Scrisoarea soldatului de oriunde** (text și muzică de Doru Stănculescu). Într-o atmosferă de deplin entuziasm și de vie emoție s-a dat citire telegramei adresate de pe Cîmpia Libertății din Blaj secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele întregului tineret revoluționar care aniversază 55 de ani de la fîurirea U.T.C. și 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R., telegramă prin care tineretul se leagă solemn în fața Partidului că-și va consacra toată ființa sa, întreaga capacitate și putere de muncă înfăptuirii integrale a Programului Parti-

dului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Întreaga asistență, însuflețită, a aplaudat și a ovaționat îndelung mesajul de deplin atașament față de partidul călăuzitor.

Mircea Vintilă a interpretat exact și emoționant **Dulce Românie**. Poetul Adrian Păunescu, făcîndu-se ecoul celor prezenți, și-a recitat în premieră poemul **Inna**, înregistrînd un mare și meritat succes. La ceasul amurgului, conducătorul cenaclului a reluat poemul său mobilizator **Lumină! Luptă! Libertate!** Mii de frunți s-au ridicat, solare, pentru a întregine lumina acestui neuitat 2 Mai. Mircea Vintilă, reprezentant de seamă al muzicii tînere, interpretează **Hanul lui Manuc, Eroii, Mielul** (cîntat de toată mulțimea) și **Bade Ioane**. Se regretă din ce în ce mai mult absența unor „beculețe” care să lumineze scena, căci iată, nimeni nu vrea să plece. Un bilet abia deslușit în ceea ce a mai rămas din zi, ne comunică: „Mai bine mergem pe jos pînă în comuna Dobra decît să pierdem acest măreț spectacol”. Mircea Vintilă interpretează din nou **Eroii** și-l răspunde prin cîntec întreaga Cîmpie a Libertății cu pereți de seară. Și cînd el cîntă **Bade Ioane** (Tudor Arghezi) din mijlocul mulțimii, ca la un semn se aprind torțe, torțe simbol ale unei tinereți neîncătușate și dispuse să respire, torțe care într-o bună măsură ne arată că sîntem la Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Ca niște nave grele, apropiindu-se din larg vin autocarele cu farurile lor să lumineze scena. Și totul continuă ca o nestrămutată voință de a fi în continuare împreună. În lumina pe care am purtat-o cu noi, Mircea Vintilă cîntă **Pămîntul deocamdată**, Cîntă cîmpia. Formația Phoenix, spre deosebire de alte dați, n-a însemnat o prezență vie, așa cum speram.

Facem aici, în revistă, gestul de bună cuviință și normală datorie de a mulțumi tuturor celor care ne-au ajutat la reușita acestui moment magnific de întîlnire cu istoria, de întîlnire a tinerei generații cu sine însăși, de sărbătoare a spiritului revoluționar, comunist al societății noastre. Mulțumim Comitetului județean Alba al P.C.R. precum și autorităților orașenești Blaj, organizațiilor de tineret din toate județele ce au participat la această sărbătoare a tinereții. Pe Cîmpia Libertății gîndurile noastre cele mai bune s-au îndreptat către garantul libertății noastre, Partidul Comunist Român, către cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ADI CUSIN ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Programul cenaclului nostru

Astăzi, 5 mai 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, organizează o manifestare la Reghin (Casa de cultură sau în aer liber). În continuare, cenaclul nostru va fi prezent în următoarele localități: vineri, 6 mai, Sighișoara (Casa de cultură sau în aer liber); sîmbătă, 7 mai, Tîrgu Mureș (Teatrul de vară). În eventualitatea unui timp nefavorabil, acest din urmă spectacol va avea loc fie în aceeași zi la Cinematograful Arta, fie a doua zi, duminică, 8 mai, la Teatrul de vară. Spectacolele vor începe la orele 16,30 și 20,30.

În ceea ce privește programul de perspectivă al cenaclului, anunțăm că luni, 16 mai va avea loc un spectacol în exclusivitate pentru lucrătorii de la întreprinderea de transporturi București. Întîmplarea literar-artistică va avea loc la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă). Spectacolul va începe la orele 18. O nouă întîlnire cu publicul din București va avea loc luni, 23 mai, orele 18 la Palatul Sporturilor și Culturii. Pentru spectacolul din 21 mai biletele se vor vinde începînd cu ziua de luni, 9 mai la casele de bilete ale Teatrului Național. Acestea sînt deschise zilnic între orele 10 și 18.

Travesti

Cite drame, ce dureri
Trăi cioara pină ieri.
Nu mai suporta să-l poarte
Și-și ura cu glas de moarte
Doiul penelor, ce-n veacuri
L-a zburat prin lunci, pe lacuri.
Cite drame, ce dureri
Trăi cioara pină ieri
Cind, iluminată-n plisc,
Puse vieții asterisc.
(Semn discret de explicații
Pentru multe generații.)
Visă larg și dezinvoltă
Că tiranica-i revoltă
Va fi leac de suferință.
Procedind în consecință
Cu mult tact și-nțelepciune
La un meșter de culori
Schimbă chipul de carbune —
Părea pasăre din flori.
Peste negrul de sub gușă
Lunecă-n discretă tușă
Auriu împărătesc,
Lingă ochi — roșu lumesc;
Peste coadă, din penel,

Cad culorile-n măcel,
Aripile-s două stele
Cu un rai pictat pe ele.
Aduce a gind erotic
Trupul colorat exotic.
Fără multe explicații
Era factor de senzații
Și-și trăia în libertate
Noua ei identitate.
Dintr-o cioară anonimă
Deveni o jună primă
Sub veșminte colorate —
Mare personalitate.
Vizita în 'nalt- scopuri
Cele mai alese scorburi.
Dădea tonul la concerte
Cu opinii foarte certe.
Corecta distinsa-i voce
Geniu vechi, talent precoce.
Vietățile din cring
La un gest al ei se string
S-o audă concăniind
Sub culorile-i de-argint.
Sint prezente la discurs
De la muscă pin-la urs
Toate ființele pădurii
Benevol, fără injurii
(De snobismul face pureci
Sint motive să te-ntuneci)
Cind deschise oratoarea
Pliscul se curmă rumoarea.
Și rosti-n decor de nori
Un discurs despre culori
Propunind drept argumente
Penele pe ea prezente.
A mers vestea pină Azi
Cum că publicu-n extaz
Incintat de explicații
Trăia-n valuri de ovații.
Chiar și norii, de emoții
Și de-al vorbeii farmec duși,
S-ar fi scuturat cu toții.
Iar spontanul verii duș
Căzind drastic pe vopsele

A-ndrăznit ca să le spele;
Un fazan se infioară:
„Oratoru-i doar o cioară!”
Vulpea, fată firoscasă,
Din venin. ocara-și coase:
„Cind ești cioară, stai acasă
Punct de peisaj banal
Rufă neagră, oropsită,
Nu te afișa, vopsită,
Dindu-te drept papagal!”

...Și-a ajuns Cioara-n spital.

Circumstanțe acordată-i
Nu se-ntimplă-nțtia oară
Să fii neagră, să fii cioară
Și să ai halucinații
Cind vorbești la muritori
Cu snobism, despre culori.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Toast cu prilejul zilei de naștere a lui Mișa

Admirabilul Mișa, veșnic tinărul
Mișa, inepuizabilul Mișa implinește
— cine-ar fi crezut — venerabila
vîrstă de 50 de ani, realmente bătuți
pe muche... Ce repede trece timpul...
Ca ieri umbra în pantalonii scurți
și-și agonisea primele bacșisuri,
bacșisurile curate ale tineretii. Parcă-
l văd cum cu pletele negre
fluturînd vesel în bătaia vîntului,
zbură să-și încaseze omeneasca fi-
lodormă. Cum îi mai săltau propi-

țele în obraji cînd reușea să tragă
pe sfoară prietenii cei mai apro-
piați... Acum, după 50 de ani de
viață, dragă Mișa te poți uita cu
mîndrie la drumul lung străbătut și
poți spune cu mîna pe inimă... N-ai
făcut nimic, absolut nimic, ai trăit
din mici coțcării, te-ai scaldat în
bacșisuri și filodorme și totuși șon-
tic, șontic ai ajuns să ai păr alb și
mașină personală... Natura ți-a dă-
ruit o sănătate de fier. Nici o clipă
nu ți-a stînjinit somnul și poche-
rul. Femeile te-au divinizat fiindcă
ai fost întotdeauna svelt, brunet și
galanton. Caracter n-ai avut nici-
odată și asta te-a făcut să dormi
liniștit fără vise și fără coșmaruri.
Nici cînd ai avut mașina în vamă
nu te-ai speriat, ai așteptat răbdă-
tor, bărbătește. Știi să încasezi filo-
dorme și să te bucuri de viață. Bac-
șisurile nu te-au împiedicat să ad-
miri foșnetul brazilor și al valurilor
mării. Deși uns cu toate alifiile, apre-
ciezi și acuma o iubire constantă
și o țigară bună. Trecut prin ciur
și dirmon, te bucuri la prima zăpadă
și primii ghioceli. Nu te-ai iubit de-
cît pe tine, ți-ai fost singur și tată
și bunic și duhovnic. Ți-ai fă-
cut din propriul tău pîntec o
catedrală, l-ai răsfațat cu vinuri
bune și mese la Capșa, cu icre ne-
gre și puncte de vedere inedite.
Te-ai mîngîiat, te-ai răzgîiat, te-ai
îmbăiat, te-ai îmbălsămat, te-ai
transportat de la munte la mare, de
la un pocher la altul. Toate sacrifi-
ciile pe care le-ai săvîrșit, le-ai
făcut pe altarul pîntecului tău di-
vin.

TEODOR MAZILU ■

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (III)

Viitorul adversar al lui Clay nu mai posedă licență

Epilog la „Cine ești dumneata, Mu-
hammad Ali?”

Muhammad Ali n-a stat prea mult
pe gînduri pentru a-și alege un nou
șalanger la titlul mondial ce-l deține.
Aflînd vestea că George Foreman a
fost învins la puncte de Jimmy Young,
Muhammad Ali a declarat următoarele:
„Am văzut meciul la televizor, și
mi s-a părut că Foreman a cedat ca-
tegoric după încheierea reprizei a 8-a
cînd, lipsit de condiție fizică, a termi-
nat penibil fiind la un pas de K.O.
V-am spus de mai multe ori că nu po-
sedă cunoștințe tehnice, bazîndu-se
doar pe lovitura sa puternică pe care o
plasează adversarilor ce nu știu să
eschiveze sau să blocheze. Îl pot în-
vinge pe Foreman cu ochii închiși”.
Cum, ca urmare a acestei înfrîngerii,
Foreman a ieșit automat din „cursă”
pentru recucerirea titlului, Muhammad
Ali, în mod normal, urma să acorde
revanșa lui Jimmy Young, pe care-l
învingese anul trecut, în urma unei de-
cizii discutabile. Managerii lui Mu-
hammad Ali, dornici de a mai „scoate”
cîteva zeci de mii de dolari din bursele
elevatorului lor au ocultat subiectul „Jimmy
Young” și l-au îndemnat pe Clay să-și
aleagă un șalanger care să-i permită
să-și păstreze centura și, în mod auto-
mat, să-și continue activitatea compe-
titională. Campionul mondial a accep-
tat mai întîi să-l întîlnească în cursul
lunii mai pe necunoscutul italian Lo-
renzo Zenon, pregătit de fostul cam-
pion al lumii la categoria „mijlocie”
italo-americanul Rocky Graziano, eroul
filmului „Cineva acolo sus mă iubește”,
care și sosise la Milano pentru a ur-
mări îndeaproape pregătirile elevului
său. Ba mai mult decît atîta, Rocky
Graziano începuse să acorde interviuri
ziariștilor, declarînd, printre altele, că
marele Muhammad Ali va capota în
fața rafalelor lui Zenon. Desigur o re-
clamă pompoasă caracteristică presei
sportive capitaliste, mai ales atunci
cînd este vorba să prezinte marelui pu-
blic un meci de box inegal. Prin ale-
gerea acestui nou șalanger, managerii
lui Muhammad Ali călcaseră însă în
picioare și contractul pe care Clay îl
semnase cu direcția arenei „Madison
Square Garden” din New York, de a-l
întîlni pe Duane Bobick sau pe Ken

Norton. Din această cauză, Muhammad
Ali a apărut într-o postură nefavorabi-
lă, fiind dat în judecată de direcția lui
„Madison Square Garden”. Aflînd de
această veste, Muhammad Ali a făcut
următoarea și semnificativă declarație
corespondenților agențiilor internațio-
nale de presă: „Vă pot spune, cu mîna
pe inimă, că n-am citit contractul cu
„Madison Square Garden” pe care
l-am semnat în mod automat. N-am stu-
diat toate clauzele, de acest lucru răs-
pînzînd însărcinatul meu cu afaceri, Herbert
Muhammad”. Unul din principalii
martori ai lui Muhammad Ali, mana-
gerul Don King, a subliniat în decla-
rația sa, în cadrul unei conferințe de
presă, că într-adevăr Muhammad Ali
nici n-a citit contractul și că l-a sem-
nat fără să se... uite pe el. Apoi, foarte
diplomat, Muhammad Ali a anunțat că
odată și odată tot se va întîlni cu in-
vingătorul întîlnirii dintre Duane Bo-
bick și Ken Norton care va avea loc la
11 mai și că meciul se va disputa, fără
îndoială, pe ringul de la „Madison
Square Garden”. Perspectiva unor afa-
ceri grase i-a obligat, probabil, pe di-
rectorii arenei „Madison Square Gar-
den” să renunțe tacit la proces și să
mușamalizeze pentru moment contrac-
tul declinat de Muhammad Ali și ma-
nagerii săi.

În același timp, un nou scandal ca-
racteristic sportului profesionist a iz-
bucnit în Italia între managerii boxe-
rilor Zenon și Righetti. O mină de ne-
gustori, care se învîrtesc și în cercurile
sportive, în care găsesc mai întodea-
una o posibilitate de a-și rotunji capi-
talurile, l-au eliminat din cursă pe
Zenon, înlocuindu-l cu poliștistul Alfio
Righetti, și el un „greu” de circum-
stanță.

Dar, în același timp, toate acțiunile
întreprinse de Muhammad Ali erau ur-
mărite cu atenție de responsabilii Con-
siliului mondial al boxului (WBA) cu
sediul la Ciudad de Mexico și de WBC
cu sediul la Ciudad de Panama. Aceste
organizații nu erau de acord ca Mu-
hammad Ali să-l întîlnească pe Zenon
și nici pe Righetti, deoarece aceștia nu
figurau pe lista celor mai buni 10 grei
mondiali. În comunicatul dat publicității
și transmis de toate agențiile inter-
naționale de presă, Muhammad Ali
era invitat să respecte regulamentul și
să-și desemneze un adversar valabil.
Pe marginea comunicatului WBC, pre-
ședintele acestui for, Jose Sulaiman,
declara următoarele: „WBC nu va re-
cunoaște meciul Muhammad Ali-Alfio
Righetti ca oficial. Avem sentimente
frumoașe pentru Muhammad Ali, dar
el trebuie să respecte regulamentul, alt-
fel îl vom depozeda de centură”. Spe-
riați de această întorsătură, managerii
lui Muhammad Ali au renunțat imed-
iat la acest meci „șușă” care se și
fixase pentru 7 mai în orașul Jones-

ville din Kentucky. Chiar la 1 aprilie,
zi care pentru managerii lui Mu-
hammad Ali n-a mai fost o zi a păcă-
lelilor, dl. Charles Lomax, unul din avo-
cații lui Clay, a făcut următoarea de-
clarație corespondentului agenției
„Reuter” la Chicago: „Noi nu vrem
să ne certăm cu organizațiile ce
conduc boxul profesionist și, în special,
cu WBC de aceea vom încerca să-i gă-
sim lui Muhammad Ali un adversar
care să fie acceptat, adică să figureze
în clasamentul celor 10”. Acoperiți de
o astfel de hotărîre mai mult formală,
managerii lui Muhammad Ali nu s-au
gîndit nici la Foreman, nici la Norton
și nici la Lyle, adversari redutabili
pentru Clay, preferîndu-l pe ilustrul
necunoscut uruguayanul Alfredo Evan-
gelista, clasat pe locul 9 în ierarhia
celor mai buni grei ai lumii. În inten-
ția lor, managerii lui Muhammad Ali do-
reau cu orice chip să prelungească ac-
tivatea oficială a lui Clay (în vîrstă
de 35 de ani) pentru a-și mări benefi-
ciile fără riscuri. Foarte „docil”, Mu-
hammad Ali a trimis o telegramă foru-
rilor oficiale arătînd că s-a încadrat în
dispozițiile primite.

Alfredo Evangelista nu s-a deplasat
din Uruguay la New York pentru a
semna contractele întîlnirii. El a făcut
un drum mai lung, intrucît locuiește de
cîteva ani în Spania, în orașul Bilbao.
Întîlnirea urmează să aibă loc la 16
mai, în orașul Landover (Maryland).
Mulți dintre specialiștii boxului mon-
dial, oameni conștienți și cu bun simț,
au declarat că noul șalanger a lui Mu-
hammad Ali nu întrunește calitățile
unui boxer să lupte pentru titlul de
campion al lumii. Întîlnirea fiind o
dovadă că la „bătrînețe” marele Mu-
hammad Ali alias Cassius Clay, fuge
de adversari redutabili, care să-i cre-
eze probleme. Într-adevăr, se pare că
afirmația este întemeiată sută la sută.
După semnarea contractelor, care a
avut loc la 6 aprilie a.c., Muhammad
Ali a organizat tradiționala conferință
de presă, declarînd următoarele:
„Sînt convins că acest meci va
fi criticat”, a spus el corespondentului
agenției „France Presse”. În continuare
Muhammad Ali a declarat: „Nu pot
susține numai meciuri dure, să nu ui-
tați că am 35 de ani. Va fi o partidă
de reintrare ca cele susținute în fața
lui Jurgén Blin sau Chup Weppner.
Voi lua în serios porecla adversarului
meu „taurul”, care este mai mic ca
mine cu 13 ani. Desigur, voi cîștiga
meciul cu Alfredo Evangelista și apoi
voi înfrunta un adversar serios. Cred
că ar fi bine ca învingătorul întîlnirii
Duane Bobick-Ken Norton să-l întîl-
nească pe Jimmy Young. Apoi cine va
cîștiga acest meci se va întîlni cu mine”.
Muhammad Ali a arătat că se află în
plin antrenament și că locul unde se
pregătește: Berrien Springs (lacul
Michigan) în apropiere de Chicago este
ideal pentru a obține repede o formă
corespunzătoare. Muhammad Ali n-a
fost „discret” anunțînd oficial că îm-
preună cu el se află viitoarea sa soție
(cea de a treia) Veronica Porche și

copilul lor Hanna, care a împlinit 7
luni.

La această conferință de presă, a
luat cuvîntul și șalangerul de circum-
stantă, Alfredo Evangelista, care a în-
vățat lecția managerilor săi și în spe-
cial a lui Kid Tunero, omul de „colț”,
declarănd că el merită să lupte în com-
pania lui Muhammad Ali. Alfredo Evan-
gelista i-a uimit — pur și simplu —
pe ziaristi, întrecîndu-l de o manieră
spectaculoasă chiar pe „guralivul”
Clay cînd acesta se afla la începuturile
carierii sale sportive. Printre altele
uruguayanul a spus: „Nu mă numesc
Paulion Uzcudun, boxerul spaniol care
a capotat în fața lui Primo Carnera.
Locuiesc în Spania și promit să aduc
acestei țări titlul de campion al lumii.
Am o experiență satisfăcătoare în ring.
Boxez de la vîrstă de 17 ani și ca ama-
tor am obținut 25 de victorii din 25 po-
sibile, cîștigînd 23 de meciuri prin K.O.
ca semigreu. Să nu uitați că în întîlni-
rile profesioniste am învins prin K.O.
pe olandezul Lubbers și pe fostul cam-
pion al Europei, spaniolul Jose Urtain,
pe care l-am executat în mai puțin de
6 minute. Muhammad Ali va pierde
titlul în fața mea. Sînt mai tînăr ca
Ali și lovesc năprasnic. În seara zilei
de 16 mai voi fi proclamat campion al
lumii și voi bea o cupă de șampanie
chiar pe ring”. Jimmy Young, strălucit
învîngător a lui Foreman, a decla-
rat că Muhammad Ali și-a ales o
nouă „victimă” iar Duane Bobick a
arătat că această întîlnire a lui Mu-
hammad Ali dezonorează boxul, pu-
nînd într-o lumină urîtă meciurile care
au loc pentru centura cu diamante.

O depeșă transmisă de agenția
„France Presse” la 13 aprilie a.c. a
uimit pur și simplu lumea boxului.
Întruniți la Madrid, pentru a discuta
oficializarea meciului Evangelista-Mu-
hammad Ali, membrii Federației spaniole
de box au constatat că Evange-
lista nu mai posedă de 4 luni licența
de boxer profesionist eliberată de Uniunea
europeană de box. Și iată cum un
boxer fără licență susținut de mana-
geri reușește un adevărat tur de forță,
devenind șalanger la titlul mondial de-
ținut de Muhammad Ali. În această si-
tuație, pentru a-l salva pe protejatul
lor, Martin Berrocal, omul care dirijează
pe plan mondial cariera sportivă a lui
Evangelista, a declarat, printre altele,
corespondentului agenției „France
Presse”: „Aceasta nu-i o problemă. Noi
vom avea o licență în ziua campiona-
tului”.

Sîntem convinși de acest lucru
deoarece în sportul profesionist condus
de managerii care mișună, mai ales, în
culisele boxului, totul este posibil.
Între a „convinge” un arbitru, a ex-
ploata un boxer, a cumpăra sau a vinde
un meci, cel mai ușor lucru ni se
pare acela de a face rost de o licență
de boxer, care chiar și în lupta pentru
titlul mondial a devenit pentru mana-
geri o simplă formalitate.

PAUL OCHIALBI ■

O intîmplare în tren

Am călătorit deunăzi cu un ins cam ciudat și înfigăreț care de cum s-a urcat în tren s-a prezentat tuturor, trăgînd cu ochiul la o fetișcană din compartiment, sub numele de Gică Drumetel și a început să ne descoasă, ca la o anchetă.

— Bună ziua, bade... cum zici că te cheamă?... dar încotro? se adresă în rafale de întrebări și îndejuns de autoritar unui țăran bătrîn care stătea, sfios și liniștit, la capătul dinspre geam al băncii. Și, fără să aștepte răspunsul care venea destul de greu, continuă, ironic și familiar, sforțîndu-se să introducă o nuanță nouă:

— Sau mai bine zis, de unde, că văd eu că te duci la țară. Ai vreun tovarășel pe la București și l-ai adus un vinișor, un curcan... o țuiculiță... nu-i așa?

— Nu, domnișorule, răspuse într-un tirziu bătrînul. Nu-i ce crezi dumneata. Lucrurile-s mai amare. Am fost la a me, la spital, că mi se pare că i-o venit vremea și se duce. Bătrînul a rostit pe-acest posesiv a me cu ochii în lacrimi, ca pe cel mai venerabil nume propriu. O, cite înseamnă în graiul lui acest modest și aparent neutru a me!

Gică Drumetel a rămas impasibil, de parcă n-ar fi auzit nimica, și nemulțumit de dialog se întoarse spre o doamnă care-și privea fata în oglindă, aranjîndu-și sprincenele cu un lung ereion negru.

— Ia te uită! Asta-i bună... La măgărița bătrînă friu poleiț îi trebuie — zise Gică mirat de preocuparea cucoanei.

Și, adresîndu-se femeii:

— Pardon, doamnă, iertați-mi îndrăzneala, dar eu cred că-i bine ca oamenii să se cunoască, să știe cite ceva unul despre celălalt, altfel... Aș putea să vă întreb cîți ani aveți?

Nu de alta, dar ca să începem cumva vorba.

— Ei, și dumneata, îi răspuse doamna cu îngăduință și o ușoară cochetărie... Cîți îmi dai?

— Ce să vă mai dau și eu că aveți destul, veni ca un fulger replica lui Gică Drumetel.

— Mitocanule... necioplitule... nu ți-e rușine să vorbești așa cu o doamnă... cu o femeie titrată și distinsă... izbucni doamna ofensată și iritată.

Gică nu se lasă. Are replică. Rezistă la dialog. Limba îi e încărcată de metafore argotice:

— Iertați-mă, doamnă, după vorba asta urită cu care m-ați gratulat, din cîți aveți în realitate, vă mai scad șapte, știți dumneavoastră proverbul... adică pe cei de-acasă, că de, aceia sînt sigur că vă lipsesc, așa că rămîneți mai tînără cu șapte și vă puteți mărita cu un june prim.

Doamna se ridică nervoasă, smulse cu putere de ușă și ieși pe culoar ca să fumeze o țigară.

N-am avut de lucru și l-am adresat lui Gică Drumetel reproșul că a fost prea dur și nepoliticos cu femeia care nu i-a făcut nimica, ba, dimpotrivă, s-a arătat îndejuns de îngăduitoare, și el...

— Astea nu-s moravuri de azi, tinere, îl spun cu un suris amar pe buze. Să știi de la mine, într-o femeie n-ai voie să arunci nici cu o floare, darămite cu vorbe de ocară.

— Scutește-mă, frăioare, ce, dumneata ești responsabil cu morală în trenul ăsta? Se fandosește ea o domnișoară și nu vezi cit e de hodorogită. E uzată rău... Are mulți kilometri la bord și motorul obosit... îi fumegă o lampă... Ce mai? Are nevoie de reparații capitale... S-o fi ducînd la băi să-și ungă balamalele, n-ai auzit cum îi scîrție, ca o poartă ruginită. Le cunoșc eu pe de-alde astoa... Mi-ronoșite care ling țărițe.

Cazul și tipul uman mi se par destul de stranii și încerc să le descifrez, să văd ce mediu social le-a produs, și în ce anturaj a trăit tînărul care la început mi s-a pă-

rut o secătură fără pereche M-am convins apoi că tînărul nu-i lipsit de sensibilitate, de griji și de gînduri. A fost șofer pe un camion și a muncit cînstit pînă s-a înfilnit cu „băieții“, cu un grup de pierdevară care-și fabricau un limbaș propriu pentru a fi mai cu șic, pentru a se deosebi de ceilalți. Văzîndu-i azi, văzîndu-i mîine, s-a luat cu ei și le-a învățat vocabularul. N-a apucat să le învețe și obiceiurile pentru că „băieții“ au căzut sub incidența legii și-au trecut la muncă. El a rămas însă cu vocabularul acesta de care acum începea să se rușineze. Era unul din acei tineri care devin victimele unui limbaș, chipurile, original și pitoresc, făcîndu-i să pară altceva decît ceea ce sînt în realitate.

Bătrînul țăran care ascultase toată discuția noastră fără să se amestece în ea cu o vorbă, ni se adresă părintește dar cu o anume sfiială:

— E pe la noi o vorbă, dragii mei, pe care mă gîndesc că-i bine să v-o spun. Pe om îl prinzi de limbă ca pe bou de coarne, de aceea trebuie mare grijă la cum vorbești. Omul să nu vorbească dacă n-are ce spune și, mai ales, să nu vorbească neîntrebat. Să se gîndească bine că vorba odată slobozită din gură n-o mai poți aduce înapoi. Să știe că dintre toate viețuitoarele numai el cuvîntă și nu se cade să-și bată joc de vorbă și nici să batjocorească pe altul cu vorbele lui. Omul să fie înfrînt la vorbă și...

Se aud frinele la roți și trenul începe să pușăie greoi, încetîndu-și mersul. Bătrînul se ridică să-și ia desagi, burdușii cu de toate, de la București. Gică Drumetel sare ca un cavaler și-i duce pînă la scară.

— Noroc bun, bade... Și să mă ierți...

Mă uitam la el bucuros și ulmit și mi se părea că vorbește altă limbă, limba bunului-simț românesc.

ION DODU BALAN ■

Replici posibile

Vorbesc din modestie, tac din orgoliu.

Trecutul meu e în viitor.

Unii scriitori năzuie la posteritate, alții la prosperitate. Distanța e, precum se vede, de două litere.

Scriitorii mari iau dintr-o operă, creată anterior, părțile magnifice, epigonii tot ce este insignifiant și derizoriu. Problemă de optică și de selecție.

Miracolul e un adevăr relevat cu bruschete.

Ferească Dumnezeu de inteligența intîmplătoare a prostului.

Citeste marile cărți ale umanității cu sentimentul că-au apărut într-un singur exemplar, tipărit special, pentru tine. E singura șansă ca să pricebi ceva.

Cel mai flagrant exemplu de naranioie: de cînd au apărut avioanele, privim la zborul păsărilor cu indulgență.

Foarte puțini oameni știu să plîngă în deplină singurătate. De unde reiese că plînsul — chiar și al copiilor — e un spectacol.

A avea „singe rece“ nu echivalază cu a fi un batracian.

Ne nastem fără să vrem și murim fiindcă trebuie. Între aceste imperative n-ar fi fost loc și pentru o inițiativă personală?

Trăiește cum vrei, dar crede. Crezi ce vrei, dar trăiește ca un om. Iată cei doi poli între care pendulăm, nedecisi, de la începutul lumii.

Ca să te salvezi din mediocritate, trebuie să ai geniu. E destul de dificil, recunoșc, dar merită să încerci.

Toate certitudinile sînt provizorii, singura, definitivă, e îndoiala.

Și catirul are caracter, dar asta nu-l scutește de disprețul meu.

AUREL BARANGA ■

Inteligența românească în acțiune

Trei cercetători români sparg o corelație biologică și descoperă un nou porumb: H 95!

La Stațiunea de cercetări agricole Suceava trei cercetători au obținut după ani de gîndire și trudă un hibrid de porumb, care rezolvă o problemă de interes național în agricultură și anume: **recoltele de porumb din zonele de nord ale țării!** Mai exact, din zonele mai umede și mai răcoase cum sînt și ținuturile Sucevei. Cei trei cercetători se numesc Mihai Cristea, directorul stațiunii, Sofia Raicu, cercetătoare principală, și Dumitru Funduianu, cercetător. Și dacă bucuria lor este egală și meritele la fel de mari, să admitem că investigațiile și cercetările în sine, cu necazurile și bucuriile inerente atîtor ani de muncă la cîmp sau în laboratoare constituie pentru fiecare o experiență de viață inedită. Deci, cum s-a ajuns la acest soi de porumb, **Hibrid 95?**

— Acest **Hibrid 95**, îmi relatează doctorul inginer Mihai Cristea, este cel mai timpuriu hibrid dublu de porumb din România și unul dintre cei mai timpurii din Europa. Vedeți, porumbul, și nu spun lucruri noi, este o plantă iubitoare de căldură, termofilă și utilitatea lui tot mai mare a făcut ca el să fie scos din zonele tradiționale. În părțile acestea, prin '56, exista un soi de porumb, hîngănesc, rezistent, dar slab productiv. N-aveau oamenii ce să mă-

nînce după el, ca să nu mai vorbească de calitate lui, fiind foarte puțin nutritiv. După cîțiva ani, reușisem realizarea unui soi mai bun, **Suceava 1**, dar nu ne mulțumea. Eram într-o fază de tranziție. În toată lumea se cultivau și se cultivă hibridii. Asta era de fapt și sarcina noastră, să creăm hibridi dubli timpurii și extra-timpurii. Lucru foarte greu. Pentru că există o corelație biologică între precocitate și productivitate. Este limpede că un soi acumînd mai mult, hrînindu-se timp mai îndelungat, va produce mai mult. Am încercat să spargem această corelație. Deci o luptă genetică. Desigur, în alte părți, unii o făcuseră deja, dar asta însemna să importăm hibridi și să imaginăm ce înseamnă să importi tot timpul! Situația ne obliga să continuăm lupta genetică. Ne întrebam, firește, cum se poate lupta, care sînt armele. Aveam nevoie de idei. Porumbul se domesticise în perioade de milenii, perioade în care beneficiase de diferite temperaturi. Noi, aici, aveam parte de frig chiar și în august. În această situație trebuia să obținem hibridi cu o mare viteză de acumulare a substanțelor nutritive, cu productivitate fotosintetică într-un timp scurt și apoi cu viteză fotosintetică și productivitate fotosintetică la temperaturi joase. Restul era o chestiune de perseverență, răbdare. Și, desigur, multă muncă.

— Ați fost nevoiți, bănuiesc, să treceți prin momente deosebit de grele.

— Într-un an, nu mai țin minte care anume, aranjaserăm tot materialul în cîmp. Era în mijlocul verii și pe la prînz ne trezim că ne bate o gheață, aproape din senin. Gheață, adică grindină. Cînd am ajuns în cîmp, vă mărturisesc sincer, am început să plîng. Important era să nu ne pierdem capul și să acționăm repede. Ne-am sfătuit cu toții. Dacă recurgeam la rezerve, însemna că muncisem degeaba. Ne-am încercat ultima șansă ca să salvăm aceste rezerve: am stat cu toții pe cîmp pînă la două noaptea (avusesem și noi

un noroc, era lună) și am înlocuit toate pungile cu material distrus. Pierdusem cantitativ, dar salvasem procesul de creare a hibridului.

A mai fost apoi neîncrederea unora. Rîdeau chiar și țărani de noi. „Uite la ăștia, spuneau unii, au cheltuit o groază de bani cu cartea, în facultăți, ca să scoată știuleții și cocenii ăștia prăpădiți!“ E drept, porumbul avea o talie mică, dar însușiri mai bune. A trebuit să-i convingem pe mulți că totuși ceea ce realizasem era o treabă bună pentru acel moment.

— După cum am înțeles, chiar acest hibrid, deși foarte bun, constituie o etapă de cercetare...

— Este adevărat. N-am atins perfecțiunea, altfel ne-am fi oprit. Căutăm noul pentru că este vorba în primul rînd de hrană. Pentru că sîntem convinși că pămîntul poate da mai mult. În străinătate, e drept, există voci care spun că s-a atins plafonul maxim al posibilităților genetice. Nu sîntem de acord. Dacă în urmă cu cîțiva ani un cercetător spunea că se pot obține 10-12 mii de kilograme la hectar, erau destui care-i rîdeau în față. Și iată că astăzi s-au obținut.

Sofia Raicu este cercetător principal și a venit la Suceava în 1968 din sud. Adică de la Caracal. Era cercetătoare în fitotehnie. În ameliorare însă a început să lucreze aici.

— Ce înseamnă să fii cercetător în agricultură?

— Exact ceea ce înseamnă să fii cercetător în oricare alt domeniu. Numai că locul nostru de cercetare este cîmpul. Bineînțeles și laboratorul, dar cea mai mare parte din an ne-o petrecem pe cîmp. Sîntem obișnuiți să facem zilnic, în campanie, zeci de kilometri pe jos. Avem 10 000 de parcele iar o parcelă are în medie 20 de plante. Fiecare plantă trebuie s-o vezi, s-o pipăi și să faci asupra ei observații. Vă imaginați de cite mii de observații a avut parte și acest **Hibrid 95** în aștia ani! În general vorbind, din noianul de forme tre-

buie să arunci ce este rău, ce este bun și să păstrezi numai ce-i foarte bun. De multe ori o faci cu durere parcă și cu o anumită rețineră. Asta-i aspectul sentimental al lucrurilor. Dar n-ai ce să faci, te sufocă materialul imens și nu poți merge mai departe.

Dumitru Funduianu a terminat Facultatea de agronomie la Iași, în 1967, șef de promoție, și a fost repartizat la Suceava, la această stațiune. A intrat direct în cîmp, la recoltat, în timp ce un coleg de-al său a fost repartizat la „pajiști“. A trebuit mai întîi să afle tot ceea ce era nou în cercetare, atît în țară cît și pe plan mondial. În 1975 a fost trimis la specializare, șapte luni în Statele Unite și două luni în Mexic. În Statele Unite l-a cunoscut pe primul agronom laureat al Premiului Nobel, americanul **Norman Borlaug**, care a scris foarte puțin, dar a realizat foarte mult practic.

— Și cînd scria, ce spunea **Norman Borlaug**?

— Scria că: „nu există pace fără plîne“. Și a mai spus ceva, în 1970, la discursul decernării premiului, atunci cînd i s-a reproșat în glumă că nu prea are lucrări științifice. „Ce doriți dumneavoastră să mincați, întreba el, plîne sau hîrtie?“

— Și unde este adevărul?

— Ca întotdeauna, la mijloc. Fiindcă o lucrare științifică are importanța ei. Dar **Borlaug**, eminent practician, sublinia faptul că cercetarea se face în cîmp, la ogor.

★

În 1976 soiul de porumb **H 95** a fost omologat. Anul acesta 8 000 de hectare vor beneficia de sămînța acestui hibrid, iar peste un an vor fi asigurate și celelalte suprafețe ale țării care au o climă mai vitregă. **H 95** este izbînda celor trei cercetători de la stațiunea suceveană, dar, totodată, este și o izbîndă a omului în lupta lui de milenii cu natura.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Violenței i se răspunde cu indiferență

Sub titlul de mai sus, revista „Paris Match” din 29 aprilie 1977 publică alăturatele fotografii, însoțite de următorul text:

Pe Bulevardul Champs-Élysées, într-o simbrătă după-masă, un om fuge, urmărit de alți doi, care îl ajung din urmă și îl îmbrăncesc, pînă ce acesta se prăbușește. „Lăsați-mă, ajutor!”, strigă, în timp ce agresorii îl snopesc în bătaie, cu pumnii. Îi smulg haina, o rup în bucăți. Lupta inegală se prelungește câteva minute. Pe trotuar, trecătorii se strîng în număr mare, privesc spectacolul, dar nici unul nu intervine. Nimeni nu cheamă la telefon poliția, nimeni nu se duce să caute un politist (și totuși doi agenți puteau fi zăriți la vreo 50 m depărtare). Nimeni nu încearcă să-l ajute pe necunoscutul prăbușit.

De fapt, această agresiune a fost simulată. Ea a fost organizată de „Paris Match”, cu ajutorul a trei cascadori. Fotografiile demonstrează pasivitatea multitudini în fața unui atac căruia fiecare din noi i-ar putea cădea victimă. Concluzia testului nostru: azi, violenței i se răspunde cu indiferență.

Alergia — o boală de masă?

Doi specialiști francezi despre aspectele
ei clinice și despre tratarea ei

„Alergia, în forme diferite, afectează populația franceză în proporție de 15—20 la sută. O anchetă organizată în rîndul elevilor de școală primară a dovedit că 1,8 la sută din copiii de șase ani suferă de astm, ceea ce înseamnă că, în Franța, aproximativ un milion și jumătate de persoane, cifră care continuă să crească, sînt astmatici, fapt care reprezintă o adevărată problemă socio-economică.

Alergia este o maladie polimorfă care afectează, în general, aparatul respirator și digestiv, epiderma, precum și alte organe. Manifestările alergice au toate același mecanism imunologic care a fost mai bine înțeles în urma recențelor cercetări făcute în acest sens și despre care ziarul „Le Monde” oferă ample detalii.

Primele studii întreprinse la începutul secolului au dezvăluit un fenomen paradoxal: imunizarea ciinilor cu extrase de anemone de mare, în loc să protejeze organismul respectiv, provoca un răspuns patologic. Prima injecție sensibilizase animalul, iar a doua provocase o hipersensibilitate a lui, adesea mortală. Fenomenul a fost înțeles mai bine abia în 1921, odată cu experiențele cuplului Prausnitz-Kustner. S-a demonstrat că un factor prezent într-un ser, un anticorp, intervenea în alergie. Acest anticorp a fost identificat în 1976 de Johansson, în Suedia, și Ishizaka, în Statele Unite, fiind numit imunoglobulină E (IgE), a cărui structură chimică este aproape în întregime cunoscută în prezent. În contact cu substanțe chimice naturale sau artificiale, anumite organisme provoacă anticorpi aparținînd clasei IgE, care acționează împotriva acestor factori sau „alergenii”, cum mai sînt numiți. Purificarea IgE a permis fabricarea de anticorpi anti-IgE folosiți pentru măsurarea concentrării sanguine de IgE în general sau îndreptați în mod specific spre un „alergen” dat.

Dacă primele descrieri ale alergiei (termenul a fost creat de von Pirquet în 1904) datează de la începutul secolului, iar testele cutanice și desensibilizarea unor organisme la un „alergen” au fost codificate prin 1935—1936, abia în jurul anilor 1950—1960 s-au întreprins eforturile de identificare a „alerge-

ET
PERSONNE
NE VIENT
A SON
SECOURS!

S

Une photo
qui joue avec l'indécence
à la télévision
répond
l'indifférence

nilor” care produc fenomene respiratorii, digestive, epidermice, aparate afectate cu predilecție de alergie. Această afecțiune, ale cărei manifestări sînt foarte diferite, este legată de o reacție patologică a sistemului imunitar care se declanșează imediat după contactul cu elementul alergic. Contactul unui organism în prealabil sensibilizat cu o cantitate uneori minimă de „alergen” produce simptome variate (urticarie, vomă, astm etc.) care se remarcă prin caracterul lor inflamator.

Identificarea „alergenilor” se bazează pe o consultație foarte precisă, pe o analiză a împrejurărilor apariției fenomenului, urmate, dacă este posibil, de teste epidermice. În plus, testele epidermice trebuie completate de un examen al sîngelui care permite utilizarea, fără nici un risc pentru bolnav, a diferiților „alergenii”, chiar și a celor dăunători; ele pot fi completate, de asemenea, de teste de „provocare” care identifică „alergenul”, prin reproducerea unui model redus al bolii. Există cîteva teste de „provocare” în domeniul diferite. Ele s-au dezvoltat în mod deosebit în domeniul astmei.

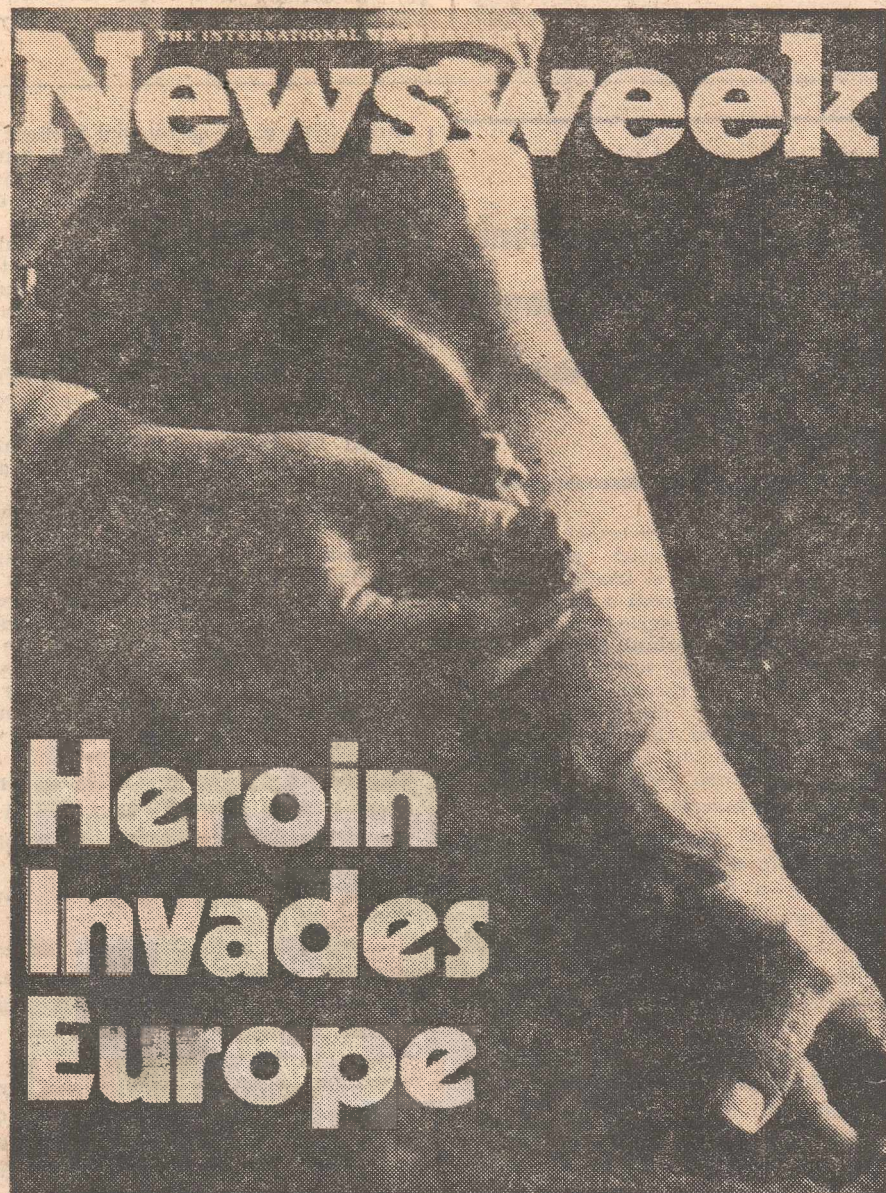
„Alergenii” vegetali sînt foarte numeroși: polenuri, spori de mucegai, făină de cereale, textile etc. Și agresorii animalii sînt bine cunoscuți: pisica, calul, păianjenii roșii sau galbeni ai arborilor fructiferi. Anumite condiții ecologice pot face periculoase niște animale pînă atunci inofensive: de exemplu, crescute în număr mic, găinile sînt inofensive, dar devin dăunătoare cînd sînt adunate cu sutele în crescătorii intensive. Și numărul „alergenilor” industriali și agricoli sporește. În sfîrșit, acțiunea „alergenilor” atmosferici este intensificată de poluanții chimici din aer. Oxidul de azot, în concentrația în care se află de obicei în atmosferă, n-are nici o acțiune asupra bronhiilor astmaticilor. Totuși, după ce au respirat acest oxid, bolnavii devin mai sensibili la alți factori astmogeni.

Cauzele multora dintre aceste afecțiuni sînt și mai complexe. La unii alergici la praf, o criză de astm poate fi declanșată de o infecție virotică, de o perturbare endocrină sau o tulburare psihoafectivă. Este clasic exemplul unei tinere din Magonnet, alergică la polenul de ambrozie, care strănuta cînd această plantă înflorea în împrejurimi, dar numai atunci cînd soacra ei era în casă.

Tratamentul alergiei este foarte variat. În primul rînd se are în vedere eliminarea, în măsura posibilului, a „alergenilor” respectivi. Apoi, utilizarea medicamentelor care trebuie adaptate la caracterele schimbătoare, „capricioa-

se” ale sindromurilor alergice. În sfîrșit una din preocupările alergologilor rămîne desensibilizarea organismului respectiv la „alergenii” ce nu pot fi suprimați. Desensibilizarea codificată de Robert Cooke, ușor îmbunătățită prin folosirea de „alergenii” cu întîrziere, are o eficacitate demonstrată dar imperfectă. Mai mult, utilizarea alergenului la care subiectul este sensibil provoacă reacții destul de dezagreabile. Sînt în curs cercetări pentru

punerea la punct a altor metode de desensibilizare prin folosirea „alergenilor” modificați, fixați pe suporturi diferite sau însoțiți de ajutători diverși pentru a „înșela” răspunsul alergic. Imunologia, care a făcut foarte mari progrese în cursul ultimului deceniu, va trebui să-și intensifice eforturile pentru explicarea și tratarea alergiei — conchide unul dintre cei doi specialiști care, în „Le Monde”, se ocupă de aspectele clinice și tratarea alergiei.

„HEROINA INVADEAZĂ EUROPA”

Coperta revistei „Newsweek” din 18 aprilie 1977 este atît de sugestivă, încît se dispensează de comentarii.

**Am tradus
pentru
dumneavoastră**

Paradisul pierdut

● In mintea emigranților europeni Australia este de multă vreme asociată cu imaginea unui ipotetic paradis. Depărtarea geografică de zonele de conflict din Europa, clima blândă, vastele teritorii, slab populate și bogate în resurse naturale, dezvoltarea industrială de nețăgăduit, toate acestea au atras contingente importante de emigranți. Ajuși la antipod ei au avut însă ocazia să constate că nici depărtarea geografică, nici bogățiile naturale, nici hărnicia locuitorilor nu pot estompa contradicții inextricabil legate de un anumit sistem social. In articolul care urmează, intitulat „Boala australiană”, apărut în revista americană „Newsweek” din 11 aprilie 1977 sub semnătura lui Peter Webb și a corespondentului din Sydney, Ronald Kaye, se prezintă câteva probleme actuale ale economiei australiene.

Simptomele care frapază pe observatori în Australia sînt acelea întâlnite în toate economiile lovite de recesiune: un nivel record al șomajului, inflație crescîndă, fabrici închise și o viață economică îndreptîndu-se spre faliment. Nelinıştea cunoscută sub numele de „boala australiană” este cauzată, probabil, și de alte cauze decît de dificultățile pe care le întîlnesc pe piața mondială produsele agricole și minereurile Australiei. Întristătoarele statistici economice ascund, după părerea multor australieni, conflicte profunde între guvern, lumea oamenilor de afaceri și sindicate. Toată situația este extrem de asemănătoare cu aceea din Marea Britanie de acum cîțiva ani.

De o parte a baricadei sînt sindicatele și partidul laburist din opoziție. Acestea acuză guvernul condus de primul ministru Malcom Fraser de incapacitate în conducerea economiei și consideră că recesiunea care durează de patru ani se datorează cererilor nesățioase ale industriașilor, care doresc să înghită porții tot mai mari din bogățiile națiunii. Pe de altă parte, industriașii și guvernul afirmă că cererile nejustificate ale sindicatelor pentru mărirea salariilor împiedică revenirea economiei la starea normală. Și pe măsură ce acuzațiile reciproce se întîlesc, încrederea publică este tot mai mult subminată. Economistul Peter Sheehan, de la Institutul de cercetări economice și sociale aplicate din Melbourne, este de părere că „boala australiană este mai puțin o problemă economică și mai mult una politică”. „Pînă cînd guvernul și sindicatele nu vor negocia un contract social acceptabil pare puțin probabil că serioasele probleme de structură ale economiei vor cunoaște un început de rezolvare”.

Deși Fraser i-a îndemnat pe australieni să găsească un „teren comun de înțelegere”, el a refuzat categoric un plan care se bucura de sprijin serios și care prevedea, în paralel, o reducere a impozitelor și înghețarea salariilor, după cum s-a propus și în Marea Britanie săptămîna trecută. Or, întrucît rata inflației va crește anul acesta, după cum se crede, cu 15—20 la sută, sindicatele cer cu energie mărirea de salariu care să compenseze inflația.

Pînă în prezent o ciocnire directă a fost evitată grație Comisiei de conciliere și arbitraj, instituție creată acum 40 de ani pentru rezolvarea disputelor industriale, care a introdus un sistem de corelare între creșterea salariilor și a prețurilor bunurilor de consum. Dar anul trecut comisia, care evaluează trimestrial aceste creșteri, nu s-a declarat decît parțial de acord cu aprecierile sindicatelor, iar guvernul insistă că dacă se va acorda un spor mai mare de 3,20 dolari la salariul săptămînal de 206 dolari însănătoșirea economică va fi periclitată.

Sindicatele au avertizat că vor refuza să se supună sistemului arbitrar de fixare a salariilor dacă nu se va ține seama de inflație. Nemulțumirea lor provine, în parte, din hotărîrea guvernului de a introduce un nou impozit pe venit de 2,5 la sută pentru a finanța sistemul național de asigurări sociale. În urma acestei hotărîri majoritatea australienilor au abandonat sistemul de stat și s-au adresat medicilor particulari și societăților de asigurări, astfel încît cheltuielile pentru îngrijirea sănătății au devenit parte componentă a indexului de prețuri. „Ne învîrtim într-un cerc vicios”, a declarat un consilier economic al guvernului. „A trebuit să aplicăm noul impozit pentru a reduce deficitul bugetar record, dar nu vom realiza nimic și ne vom trezi înapoi la punctul de plecare, dacă muncitorii vor

primi compensații pentru faptul că acum sînt nevoiți să se adreseze companiilor particulare de asigurări”.

Comisia de arbitraj recunoaște dilema, pe care însă o denumește „o alegere între haosul industrial și haosul economic”. Deși numărul grevelor din ultimele șase luni a fost cel mai redus în zece ani, declararea unei greve naționale anul trecut, ca protest împotriva schimbărilor intervenite în sistemul asigurărilor sociale de stat, a făcut ca numărul de zile-muncă pierdute datorită grevelor să atingă, în 1976, locul trei în istoria Australiei.

În ciuda profiturilor sporite ale companiilor, sindicatele afirmă că starea precară a economiei australiene se datorește mult mai mult incapacității modului în care este condusă economia. Liderii sindicali afirmă că echipamentul industrial demodat constituie principala cauză a faptului că productivitatea fabricilor de automobile și oțelărilor este cu 40 la sută mai mică decît în Japonia. „Prea multă lume și-a format o idee complet greșită, și anume că problemele noastre nerezolvate își au obrîșia în sindicate militante, ai căror membri sînt gata oricînd să declare grevă”, declară Jo Thomson, secretarul sindicatului constructorilor de automobile din New South Wales. „Asemenea idei preconcepute maschează realitatea: echipamentul scandalos de învechit, fabrici depășite de vreme”.

O cauză principală a stării nesatisfăcătoare a industriei australiene constă

în faptul că exportul acestei țări se bazează pe industria minieră. În anii 1960—1970 exportul de minereuri a adus mari profituri Australiei. Produsele manufacturate australiene nu au mai putut concura pe piețele străine, iar înăluntru țării nu au mai putut face față competiției produselor importate. Înăluntru țării, producția de articole electrotehnice de uz casnic a scăzut cu 25 la sută în decurs de doi ani, 10 000 de oameni pierzîndu-și locurile de muncă. A scăzut cu zece la sută cererea de oțel, în raport cu anul trecut. O oțelărie construită acum doi ani și care a costat 55 milioane dolari stă cu porțile închise. Economistul Sheehan declară: „Nu ne-am dat seama și nu am reacționat decît prea tîrziu la faptul că economia australiană încetează să se bazeze, în esență, pe agricultură și pe industria prelucrătoare, accentul căzînd, dimpotrivă, pe industria extractivă. În timp ce greutatea specifică a industriei prelucrătoare a scăzut în mod corespunzător”.

Mulți australieni continuă să considere că problemele națiunii, la fel ca și celea ale Marii Britanii, sînt în esență politice. Prăbușirea industriei extractive în 1972 a dus la alegerea primului guvern laburist după 23 de ani. Condus de Gough Whitlam, acest guvern a promovat multe reforme sociale și economice devenite de mult necesare, dar a luat și măsuri controversate, care nu au putut fi aduse la îndeplinire. Partidul laburist a suferit o înfrîngere neașteptată în alegerile din 1975, care s-au desfășurat într-o atmosferă de tensiune, și această înfrîngere a făcut să fiarbă și mai mult cazanul politic. Dacă pasiunile politice s-ar mai răci, economia australiană ar avea o șansă mai bună de însănătoșire. John Darling, directorul Confederației industriei, a declarat: „Economia noastră este solidă la bază. Dar această realitate nu se va putea manifesta decît dacă vom reuși să formulăm obiective care să mobilizeze întreaga națiune”.

Mondo umano ?

Magie și mafie

Știrile vin în flux, anunță noi capturi de droguri care pe piața ilicită valorează mii sau milioane de dolari. Reținem, la întimplare, dintre cele anunțate în ultimele zile :

Poliția olandeză a confiscat în localitatea Stellen Dan, la nord de Rotterdam, o tonă de hașiș, care se găsea la bordul unei șalupe ancorate în port. Valoarea capturii pe piața neagră — 1,5 milioane florini ; la New York, unul dintre traficanții de droguri arestați zilele trecute nu avea decît 11 ani. În cursul zilei respective vinduse 150 doze de heroină cu 55 dolari bucata. Complicele lui (de 18 ani) avea la domiciliu o cantitate ce valora pe piața neagră 5 000 dolari ; în aceeași zi, la Montreal (în Canada) au fost arestate patru persoane asupra cărora s-a descoperit heroină pură evaluată la prețul de 100 000 de dolari pe piața ilegală ; o statistică precizează că în 1976, în R.F.G., au murit 325 de oameni din cauza abuzului de stupefiante. O creștere cu 137 față de 1975. Heroina este cea mai consumată. De altfel, în 1976 au fost confiscate 167 kg de „H” față de 30,9 kg în 1975. Tot în 1976 au fost confiscate 5 300 kg hașiș : la Lima, șeful poliției peruane anunță că în urma unei operațiuni care a durat 90 de zile s-au capturat 600 kg ; s-au desființat 16 laboratoare clandestine și au fost arestați 1 400 traficanți ; poliția thailandeză a anunțat distrugerea mai multor sute de hectare de plantații de marijuana cultivată în secret, în nord-estul țării în provincia Nakhon Phanom. Astfel, s-au distrus aproape 40 tone de marijuana în valoare de 1 milion și jumătate de dolari ; în statul California numărul persoanelor care au căzut victimă abuzului de narcotice s-a dublat în ultimii zece ani. Astfel, în 1975, au murit 2 068 persoane față de 1 074 în 1968. Unele estimări arată că, la ora actuală, în California consumă în mod constant droguri peste 130 000 persoane, poliția mexicană a descoperit și confiscat la bordul unui avion particular o cantitate de 173 kg cocaină și aproape 58 kg de heroină care, comercializate la bursa neagră, ar fi adus traficanților cișuguri de aproximativ 75 milioane dolari ; joi, la Bangkok a avut loc o întîlnire între oficialități ale Biroului internațional de luptă împotriva narcoticelor, membri ai unei delegații a Congresului american și alți oameni angajați în lupta împotriva traficului și consumului de stupefiante. Dar, în pofida noilor măsuri luate și a numeroase arestări, nu s-a curmat decît o infimă parte din laborioasa activitate a traficanților de droguri din vestitul „Triunghi de aur” — Thailanda-Laos-Birmania. Preluate din „triunghi” de traficanți iscusiți care beneficiază de numeroase complicități plătite cu bani gheață, drogurile ajung pe căi dintre cele mai oculte, la Marsilia sau Amsterdam, New York sau Bonn, la Los Angeles sau Montreal. Acolo, ele îmbogățesc o clică și aruncă în derivă mii și mii de tineri de felul lui Didier de care vorbește zguduitoroarea confesiune din „Paris Match”. Cu toate măsurile luate, cu toate semnalele de alarmă trase, magia și mafia drogurilor constituie una dintre cele mai rentabile afaceri și unul dintre cele mai distrugătoare flageleuri ale lumii occidentale. E, oare, aceasta **mondo umano** ?

PETRE NICOLAE ■

CEI CARE AU AVUT GHINION

Muncitori sosiți în Franța în căutare de lucru, așa-numiți **sans-papiers**, fără documente, au organizat o demonstrație într-un oficiu de înregistrare pentru a obține rivnitele permise.

CEI CARE AU AVUT NOROC

Imigranți care au obținut permisele de muncă mătură, cu documente în regulă, străzile Orașului Lumină.

Pagini realizate de LIONEL NIȚESCU ■

Un nou lider

Etaşa ocazională de simbioză și duminică a adus în fruntea clasamentului echipa Universitatea Craiova, fapt oarecum așteptat, ținând seama că reprezentanții Băniei sunt cei mai bine antrenată jucători din campionat. La stabilirea acestei poziții fermecătoare a contribuit foarte mult și Dinamo, care, cel puțin în acest retur, n-a arătat mai nimic. Fostii campioni sunt uzați. Jocul lor nu mai are acuratețea de altădată și lipsa lui Nunweiler VI se face resimțită, iată, și acum, după doi ani, Dudu Georgescu, fără acest constructor, nu înseamnă mai nimic. Privit la televizor, meciul Rapid - Dinamo n-a arătat decât dirigența cu care feroviarul au știut să cistige cele două puncte puse în joc, de care aveau nevoie ca de aer. Real-Giulesțiu a cistigat pe drept datorită apărării sale decise, care a spulberat toate atacurile dinamoviste, susținute mai ales de Sătmăreanu II, aflat în postura de inter rățacitor. (Apropo de acest jucător, despre care se spunea că este un înger și că suspendarea sa pe șase luni de zile a fost o mare greșeală, trebuie arătat că nu este deloc un individ blînd, ci, dimpotrivă: brutală lovire a unui adversar, pentru care a luat numai un cartonaș galben în locul unuia roșu, cum era firesc, pledează pentru ceea ce afirmăm, la care ar fi de adăugat că și în alte meciuri jucătorul cu pricina s-a dovedit la fel de irascibil, certându-se cu arbitrii și cotonogindu-și competitorii.) Jocul a fost lipsit de orizont, neplăcut la privire, unicul gol, înscris de Niță, rămînînd singurul lucru memorabil din cele 90 de minute. Ce-am mai putea spune despre acest meci? Regretabila rănire a lui Cheran, care sperăm că va fi recuperat, și arbitrajul sovăitor al lui Dinulescu, de obicei autoritar.

În rest, rezultate oarecum normale.

DIVIZIA A : 30 APRILIE ȘI 1 MAI

BACĂU : Sport Club - F.C. Constanța 1-0 (1-0). Toată lumea a tratat partida de aici ca un veritabil derby al retrogradării, 12 000 de oameni s-au adunat în tribunele extinse ale stadionului băcăuan, numai cele două echipe nu s-au omorât cu firea, presărind un fotbal moale, lipsit de virtuți tehnice și lipsit pînă și de dramatism. Bacăul a dominat prima repriză, amintind pe locuri prestația excelentă efectuată cu o săptămînă în urmă, la Hunedoara. Sport Clubul a înscris în minutul 31 unicul gol al partidului, la o fază care a suscitat multe comentarii, dar la care noi socotim că decizia arbitrilor Bărbulescu de a acorda penalty pentru gazde a fost corectă. La o minge venită de pe aripa dreaptă și „bibită” de mai mulți apărători constănțeni, Baluța a apucat foarte pușin capul pentru a reține balonul în poarta goală, dar a fost lovit cu piciorul în frunte de fundașul Găte. Arbitrul a sancționat regulamentul jocului periculos al constănțeanului, iar Munteanu a transformat precis lovitura de la 11 metri. ● Repriza a doua s-a desfășurat surprinzător sub semnul stăpîniturii teritoriale a oaspeților, mai decisi, mai exacti și mai muncitori. Cu un jucător de numai 15 ani și jumătate pe aripa stîngă, Zamfir, cu Antonescu „urcat” pînă în preajma porții adverse, F.C. Constanța a avut minute foarte bune, dar n-a reușit să înscrie. Buduru și Dragnea ratînd cele mai mari ocazii ale oaspeților. ● La sfîrșitul partidei, profesorul Costinescu, președintele clubului băcăuan, ne-a spus: „După egalul de la Hunedoara i-am felicitat pe băieții după victoria de azi nu pot găsi pentru ei nici un cuvînt de laudă!” Remarcabilă, de asemenea, sportivitatea antrenorului constănțean Gh. Ola, care la sfîrșitul meciului a felicitat brigada de arbitri, menționînd că și-ar dori la toate jocurile disputate în deplasare un asemenea arbitraj. ● În condițiile unui meci mediocru, singurii jucători de nota 7 ni s-au părut Lunca și Margasolu de la gazde, Antonescu, Peniu și Zamfir de la oaspeți. ● Cu excepția greșelii din min. 88 (Munteanu a fost imbrîncit în careu, dar arbitrul a făcut surprinzător), Constantin Bărbulescu a condus foarte bine, ajutat cu scăpări de N. George și Gh. Retezan (toți din București), ultimul apărînd pe foaia de delegări în ultimul moment, ca înlocuitor al lui M. Buzea, despre care comisia de delegări se pare că a aflat în ceasul al 12-lea că s-ar fi născut pe meleagurile băcăuane (Ovidiu Ioanitoaia). ● **CRAIOVA :** Universitatea - F.C.M. Reșița 1-1 (0-0). În prima repriză, reșițenii au trecut mijlocul terenului doar prin degajările portarului Windt, dominarea studenților fiind copioasă (dar infructuoasă pe tabela de marcaj), înaintași întrecîndu-se în ratări care de care mai clare. ● Jocul echipei antrenate de „T.T.” a fost lent, majoritatea jucătorilor săi pîrînd blazați și obosiți, în special cei de la lot, cu excepția doar a

dacă exceptăm cele două meciuri nule, de la Craiova și Tg. Mureș. Din relațiile radiofonice am înțeles că în Bănie s-a jucat cam pe sus, craiovenii crezînd că ultimele rezultate ajung și pentru meciul cu Reșița. Pe scurt, din trei incursiuni, Bojin a smuls un punct actualului lider, în timp ce Marcu și compania au ratat ca pentru trei meciuri. Este o temă de meditație, intrucît Universitatea Craiova se află în mîngina Dinamo-Steaua fiecare cu cîte un meci mai puțin, iar peste o săptămînă, la București, Rapidul o să încerce să-și consolideze poziția și așa destul de precară în clasament.

Cu mureșenii se întîmplă ceva, echipa aceasta cîzînd într-o anemie periculoasă. Suița ultimelor meciuri trădează o obosală vizibilă, dacă nu chiar o sastișide de joc.

„Poli” Iași a învins greu pe colega sa din Timișoara, cu 2-1, ieșînd oarecum din zona fierbințe. Poate un program favorabil va face restul, explicația ultimelor succese stînd în întințirea echipei și lășarea la vatră a vedetelor, lucru întîmplat, după Craiova, și la Constanța, unde, de trei etape, cu cîțiva juniori, echipa mării se prezintă mult mai bine. Cine are urechi de auzit, să audă!

Onorabil arată și Galațiul, înțelegînd să-și apere șansele, deși speranțele sale au fost demult aruncate pe Dunăre.

Jiul, cu absențele notabile, a cistigat ușor în fața Argeșului, care rămîne o enigmă pentru noi. Cu rezultatul de duminică și ținînd seama că va întîlni joi pe U.T.A., pe teren propriu, credem că lupta pentru primele locuri va deveni extrem de spectaculoasă, mai ales cîtă vreme sfîrșitul campionatului. Nici Politehnica Timișoara nu este o echipă de ignoranți în aceste socoteli. Deocamdată, constănțenii și gălățenii par condamnați la retrogradare. Pentru al treilea loc și-au pus candidatură Corvinul, Progresul, „Poli” Iași și, dacă nu e cu supărare, mai ales Rapidulețul. Dar, vom trăi și vom vedea.

La meciul de la Zagreb nu îndrăznesc să mă gîndesc. Și duminica este atît de aproape!

EUGEN BARBU ■

lui Ștefănescu, care a jucat bine, atît în apărare cît și în atac, unde a servit mingi bune colegilor aflați într-o neînspirată ofensivă. ● Lipsa lui Beldeanu din linia de mijloc a constituit, se pare, un handicap greu pentru gazde, Irimescu și Donose neputînd clarifica acțiunile de atac craiovene. Oaspeții, cu patru oameni în mijlocul terenului, au reușit deseori să închidă căile spre poarta proprie. ● Cu un singur gol la activ (Purima, min. 58), studenții s-au retras inexplicabil în apărare, pentru menținerea rezultatului, contraatacînd sporadic și „distrîndu-se” cu două ocazii, Crișan și Cițu fiind oprîți de un Windt în zi bună. Reșițenii și-au dat seama că pot obține ceea ce nu au sperat, adică un egal, reușita aparținîndu-i lui Bojin (min. 87), autor, poate, al „golului anului”, datorită unei execuții de excepție. ● Cel mai bun de pe teren: Ștefănescu 8, Purima, Tilihoi 7 (Univ. Craiova); Windt, Hergane, Bojin 8, Filipescu, Florea 7 (F.C.M.). ● Arbitrat excelent I. Igna (Arad), ajutat de I. Lăcătuș (Arad) și I. Rus (Tg. Mureș) (Dumitru Constantinescu). ● **TG. MUREȘ :** A.S.A. - F.C. Corvinul Hunedoara 2-2 (2-1). Pierzîndu-l pe utilul Radu Nunweiler (eliminat la sfîrșitul primei reprize în urma unui „atac” la bîrbia vinovatului Boloni), hunedorenii - paradoxal sau nu - au dobîndit din acest șoc un plus de mobilizare și hotărîre, de prudență și chiar de înțelepciune, jucînd mai prudent și mai ordonat. Mai puțin înțelepți au fost unii conducători ai clubului lor, precum președintele, care la pauză s-au năpustit în cabina arbitrilor, reproșînd onestei brigăzi de cavaleri lipsa de... onestitate. ● Despre meci: hunedorenii au înscris primii, prin Agud, regretînd că acel minut 23 nu era și ultimul. Convins că nu era așa, Hajnal a egalat, printr-un gol frumos, ca și revirimentul formei sale sportive. Finalul primei reprize a adus incidentul Bîlioni - Nunweiler, hunedorenii pîrînd chiar înfrînti, grație golului înscris de Gligore. Conducînd cu 2-1 și avînd un om în plus (probabil același Boloni, care mai nou și mai vechi, joacă peste tot și... nicăieri, deci dezordonat, uneori crispat și nervos), A.S.A. a încercat să îmbunătățească avantajul subtil, azvîrlînd mingi multe în pădurea plioasă din careul advers; pe principiul bumerangului, mingile reveneau în aceeași jumătate de teren și căpătau cîrînd înălțime, zadarnic. ● Cînd Economu a tras în mîchia barei de sus, au pîlpit și speranțele oaspeților, mai exact ale lui Angelescu, capabil, după 84 de minute de travaliu să cîntece în întregul teren și să îl oblige pe Ispir să faulteze în fața lui Solyom. Lovitura de teatru - cum se numește isprava în cauză - s-a produs odată cu penalty-ul devenit egalare prin calmul Economu. ● Cel mai bun: Angelescu 10, I. Gabriel, Economu 9, Vlad, Agud, Miculescu 8 (Corvinul); Hajnal 9, Both 8, Fancic, Pislaru 7 (A.S.A.). ● Pentru competență și obiectivitate, excelent arbitrajul

lui Romeo Stăncan (București), ajutat de Oscar Ujhelyi și Tiberiu Vass (Oradea) (Teodor Bulza). ● **PETROȘANI :** Jiul - F.C. Argeș 2-0 (2-0). Întîia zi de primăvară în Valea Jiului a adus cu sine fotbal spectaculos și dinamic, spre bucuria celor mai pretențioși spectatori, veniți în număr mare pe stadionul de la poalele Paringului. ● Gazdele au fost nevoite să intre în teren fără doi titulari, Dumitrache și Bucurescu, nefericiți posesori a cîte trei cartonașe galbene; înlocuitorii lor, Sălăjan și Covaci, s-au descurcat însă neașteptat de bine. ● În afara problemei celor sancționați, am putea remarca drept interesantă prezența și disputa în teren a două perechi de fotbaliști, una - Deleanu și Dobrin - alcătuită din foști internaționali, iar alta - Muțescu și Cristian - din actualii componenți ai lotului reprezentativ. În timp ce Dobrin a fost la Petroșani aproape spectator al jocului pe care îl știa mai bine decît toți (fiind, dealtfel, înlocuit după pauză), Deleanu a dat din nou satisfacție, atît în apărare cît și în incursiunile sale ofensive. În cel de-al doilea duel, Muțescu și Cristian au fost dirijorii aflați în fruntea unui atac și, respectiv, a unei apărări. Deși Cristian capătă personalitate și siguranță cu fiecare meci, el nu a rezistat prea mult ofensivei adverse, care a punctat de două ori, prin Sălăjan și Bădin, în urma unor faze aprinse la poarta Argeșului. ● Cel mai bun: Muțescu, Sălăjan, Bădin 9, Deleanu, Covaci, Stoica 8 (Jiul); Cîrstea, Radu II, Cristian 7 (F.C. Argeș). ● Arbitrat foarte bine N. Petriceanu, ajutat de C. Petrea și I. Dancu - toți din București (Ion Predoșanu). ● **IASI :** Politehnica - „Poli” Timișoara 2-1 (2-0). Oaspeții, în cunoștință de cauză despre startul sfocant al gazdelor în partidele susținute pe teren propriu, și-au luat măsuri de anihilare a luresului scontat printr-un marcaj om-la-om, un presing elastic pe tot terenul și o încetinire de ritm bazată pe pase redublate, cînd mingea le aparținea. Lucrul acesta l-a incomodat vizibil pe leșeni, ei nereușînd minute în șir nici un fel de expunere ofensivă. În această situație, antrenorul Ilie Oană a avut ideea unei retrageri strategice în propriul teren, invitînd echipa oaspete să iasă la joc. ● Timișorenii mușcă momeala, se avîntă spre poarta lui Bucu, lăsînd între liniile defensive spații mult mai mari, de care vor profita jucătorii ieșeni. Astfel, la primul atac mai incisiv al gazdelor, inițiat de Romiță, Dănilă marchează, cu largul concurs al portarului Catona, ce cu siguranță candidașea la titlul de cel mai slab „goalkeeper” din divizie. Gazdele vor majora scorul în min. 39, cînd experimentatul Simionăș nu iartă o nouă bibită a apărării timișorene, avînd bineînțeles în frunte pe același Catona. ● După pauză, grație jocului excepțional al lui Dembrovșchi, bine secundat de Lața și Vișan, oaspeții domină mijlocul terenului, păstrează mai mult balonul și inițiază cîteva atacuri periculoase. Astfel, după 2-1 (gol marcat de Păltînișan, min. 60), timișorenii sînt la un pas de 2-2, dar Bucu s-a opus miraculos la un șut bombă, din interiorul careului, al lui Lața. ● Cu ochii la cronometru și cu urechile la tranzițiile ieșenilor obțin în final o victorie la fotografiie, dar meritată. În bilanțul succesului a fost hotărîtoare evoluția celor doi portari - unul sub orice critică, Catona, colălat excelent, un nume despre care cu siguranță se va ține seamă în viitoarele selecționări ale lotului național; Bucu. ● Remarcații noștri: Bucu 9, Cernescu 8, Dănilă 7 de la gazde, Dembrovșchi 9, Lața 8, Păltînișan 7 dintre timișorenii. ● Arbitrat foarte bine O. Anderco, ajutat de I. Taar - ambii din Satu Mare și V. Catană - Carei (Cornel Ionescu). ● **ARAD :** U.T.A. - F.C.M. Galați 3-1 (1-0). Teoretic, în condițiile de angajament total al ambelor echipe, U.T.A. și suporterii ei se așteptau la un scor și mai mare. Dar „bătrîna doamnă”, plictisită să încrucieze spada cu o candidată sigură la retrogradare, a jucat fără vlagă, fără convingere și fără idei tactice. ● În schimb gălățenii, de-a lungul întregului meci, au atacat simplu și direct poarta lui Jivan, care și-a salvat echipa de la cel puțin trei goluri sigure Șansa, după absențele ei legi, a suris fără nici un motiv gazdelor, care au deschis scorul prin Tisa, după ce Orac, Burcea și Tolea au fost la un pas de a înscrie în poarta arădenilor. ● Imediat după pauză, în min. 46 și 48, Brosovșchi și Nedelcu (din nou excelent) au modificat tabela de marcaj, dar nici la acest scor gălățenii n-au depus armele, el reducînd scorul prin Burcea și aducînd în continuare echipei gazdă lungi momente de penibilă dominanță. În concluzie, deși învinsi, oaspeții ne-au convins că abia la ora actuală au atins nivelul diviziei pe care, din păcate, o vor părăsi. ● Cel mai bun de pe teren: Jivan 8, Nedelcu II și Tisa 7 (U.T.A.); Burcea, Orac 8, Tolea, A. Ene și I. Constantinescu 7 (F.C.M.). ● Arbitrat foarte bine debutantul în prima divizie I. Urdea, ajutat însă foarte slab de C. Manușaride - ambii din București și G. Farcaș - Beclean (Victor Niță). ● **BUCUREȘTI :** Sportul studentesc - F.C. Bihor 2-1 (2-0). Partidă echilibrată, în care, să fim sinceri, echipa oaspete a produs o impresie mai frumoasă decît învingătoare sa. Criza de formă a echipei studentești este un fapt acceptat unanim în această primăvară - dar se pare că bihoreni n-au avut curaj să îndrăznească mai mult decît după pauză, cînd scorul era deja favorabil bucureștenilor la două puncte diferență (Marica și O. Ionescu, într-un final de repriză neașteptat). ● Oaspeții, formînd o echipă pe care, ne-am convins încă o dată, antrenorul R. Cosmoc știe s-o așeze excelent în teren, ar fi putut să obțină o remiză meritată - dacă la unul din atacurile lor incisive tușește Gh. Jucan nu s-ar fi grăbit să ridice steagul, semnalînd eronat o poziție de ofsaid, inexistentă de fapt, a lui Florescu. Continuuînd faza, orădeanul a „marcat” printr-un șut fără opoziție, Răducanu ră-

minînd tîntuit exact la fel cum făcuse și la golul (de data aceasta acordat) marcat cîteva minute mai devreme de Naom. După meci, „centralul” N. Rainea avea să ne mărturisască că și el ar fi intuit greșeala colegului său, dar, fiind mai departe de fază, nu a îndrăznit să-i infirmе! ● Remarcați: O. Ionescu 8, Marica, Chihaia 7 (Sportul); Naom 8, Bigan, Fildan, Georgescu 7 (F.C. Bihor). ● Arbitrat satisfăcător N. Rainea (Biriad), ajutat cu greșeli de Gh. Jucan și L. Peto - ambii din Medias (Sorin Postolache). ● Rapid - Dinamo 1-0 (1-0). Meci ce poate sintetiza pe parcursul a numai 90 de minute întreg fotbalul românesc, toate luminile și, mai ales, umbrele sale. ● Jocul care se practică deocamdată în divizia noastră este mai cu seamă unul de moral, un fotbal de elan, în cadrul căruia echipa care stringe mai tare pumnii pentru victorie o și obține - impunîndu-se mai puțin, sau secundar, prin virtuți tehnico-tactice și mai cu seamă prin dorință, risipă de energie, eventual condiție fizică. Pînă aici, încă nimic nu e chiar așa de rău - numai că trebuie să ținem seamă de faptul că, de regulă, adversara unei astfel de echipe mobilizate cedează destul de repede (chiar fiind superioară tehnic și tactic), neînțelegînd să se lupte cu aceeași armă, sau neavînd moralul necesar s-o facă. ● Este ceea ce s-a întîmplat cu Ocazia pușin scontatului „derby” dintre Dinamo și Rapid. Pentru a înțelege cum o echipă de talia Rapidului de azi poate juca de la egal la egal, ba chiar învinge un lider numit Dinamo - să nu ne mulțumim cu explicația setei de puncte a giuleștenilor, sau a formei parcă din ce în ce mai slabă a echipei dinamoviste, ci să căutăm pînă la substanța cea mai adîncă, pînă la esență. Iar esența am amintit-o mai înainte: fotbalul nostru rămîne mai ales unul de elan, în care factorul moral-volitiv, cum spun specialiștii, are cea mai mare importanță. ● Altfel, echipa lui Motroc s-a prezentat cît se poate de bine moral-volitiv - a făcut marcaj individual destul de sever, un dur (după modelul arătat de cîrînd de prezentativa R.D.G.), n-a părut deloc impresionată de „numele” adversarilor, pe care i-a faultat cu aceeași pasiune cu care și-a apărât, în a doua repriză, golul marcat de Niță în min. 33. ● În orice caz, satisfacția din final a feroviarilor nu credem că a fost împărțită de către Ștefan Covaci (sosit la meci în min. 6, cu o valioasă în mînă direct de la avionul ce-l adusese de la Belgrad), pentru care forma submediocră a lui D. Georgescu și Sătmăreanu II, ca și accidentarea lui Cheran nu prea puteau fi motive de liniște sufletească. ● Cel mai bun: Neagu, Ioniță 8, Manea, Niță, Pirvu 7 (Rapid); Sătmăreanu II (pentru susținerea ofensivei dinamoviste), Cheran, Vrinceanu 7 (Dinamo). ● Ușor tolerant față de duritatea meciului, probabil pentru a nu-și complica existența, C. Dinulescu a condus în general bine, ajutat de D. Ghețu și M. Stan - toți din București (Dumitru Graur).

TOP „FLACĂRA” - FOTBAL

În a șasea etapă a returului, disputată sîmbătă și duminică trecută, numai doi dintre componenții precedentului top (arădeanul Nedelcu și craioveanul C. Ștefănescu) au primit note de la cronicarii noștri. Astfel, șase dintre ei au rămas la aceleași „cote”, iar doi (Augustin și Stoichiță - ambii de la Jiul) au ieșit - din „top”. Ultimii au fost înlocuiți însă de... trei jucători noi (petroșenianul Muțescu, care revine astfel în „top”, bihoreanul C. Georgescu și ieșeanul Bucu), aflați la egalitate de puncte pe ultimele locuri ale clasamentului. Iată însă cum arată

TOPUL ETAPEI A 23-A

1. Angelescu - 10 p; 2-9. I. Gabriel, Economu, Hajnal, Muțescu, Sălăjan, Bădin, Bucu, Dembrovșchi - 9 p; 10-29. C. Ștefănescu, Windt, Hergane, Bojin, Viad, Agud, Miculescu, Both (A.S.A.), Deleanu, Covaci, Stoica (Jiul), Cernescu (Poli. Iași), Lața, Jivan, Burcea, Orac, O. Ionescu, Naom, Neagu, Ioniță - 8 p; 30-61 Lunca, Margasolu, Antonescu, Peniu, Zamfir (F.C. Constanța), Purima, Tilihoi, Filipescu, Florea (F.C.M. Reșița), Fancic, Pislaru, Cîrstea, Radu II, Cristian, Dănilă, Păltînișan, Nedelcu II, Tisa, Tolea, A. Ene, I. Constantinescu, Marica, Chihaia, Bigan, Fildan, C. Georgescu, Manea (Rapid), Niță, Pirvu, Sătmăreanu II, Cheran, Vrinceanu - 7 p.

Prin adăunarea cu punctele obținute în etapele precedente (reamintim că nu mai puțin de șase echipe au cîte un meci în minus: Dinamo, Poli Timișoara, Sportul stud., F.C. Corvinul, Progresul și Steaua), iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră:

1. NEDELCU II	47 p
2-3. Balaci	43 p
C. Ștefănescu	42 p
4. Romiță	41 p
5. Dobrin	38 p
6-7. Lucescu	36 p
Muțescu	35 p
8. Dumitru	35 p
9-11. Mehedintu	32 p
Bucu	32 p
C. Georgescu	32 p

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (L. Nițescu - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu - 16 06); știință (Tudor Octavian - 16 19); probleme cetățenești, anchete (Livi Timbus - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87); publicisți comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare - (16 23); administrație (Alexandru Medar, George Amuza - 17 86); secretari de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU